

NAJBOLJA OPSKRBA

OD DOBROVOLJNIH DJELA ZA DAN POVRATKA PO UZORU NA NAJBOLJEG ČOVJEKA

خير الزاد إلى يوم المعاش من غير الفريضة على هدي خير
العباد باللغة البوسنية

Uvaženi inženjer

Hâkam bin ‘Âdil Zemmu An-Nuvejri Al-‘Aqîli

Priredio uvaženi šejh:

Hâsan bin Abd Allah Al-Qa‘ûd

Prijevod:

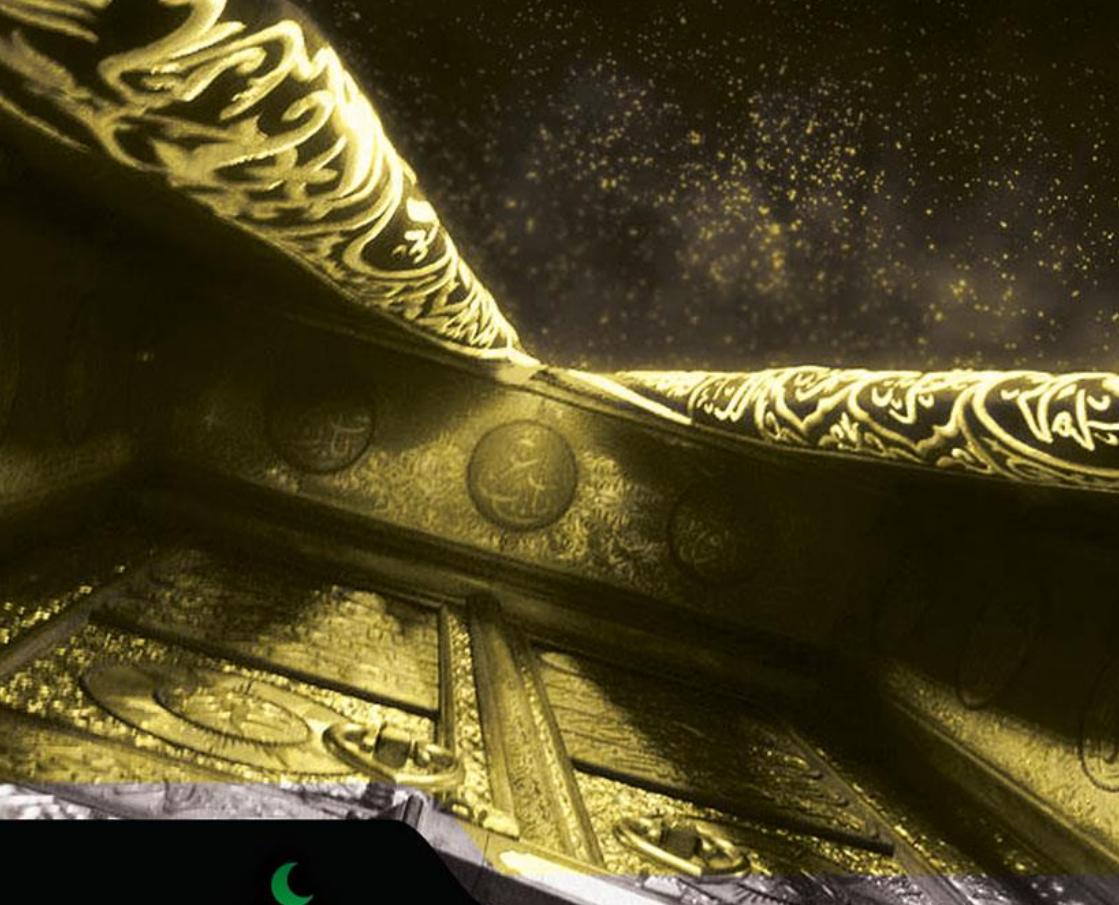
European Islamic Research Center (EIRC)

المركز الأوروبي للدراسات الإسلامية

& Mustafa Gološ

www.islamlan.com

ISLAM LAND
GROW GOODNESS BY YOUR HAND
EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM

“A NAJBOLJA OPSKRBA JE BOGOBOJAZNOST”

Al-Bakarah 197

“Lako je raditi onome ko zamišlja nagradu”

Ibnul-Dževzi od nekih prethodnika – “Kuđenje strasti”

“Onima koji nisu spoznali nagrade za ta djela teško je činiti dobra djela”

Ibnu Redžeb – prvi izbor

“Sa spoznjom obožavanje postaje lahko”

Ibn Redžeb od jednog prethodnika – prethodni izvor

“Čovjek mora pozvati svoju dušu i probuditi u njoj žudnju za Allahovom nagradom... Duša nikako ne smije biti tužna kada vidi ovosvjetske užitke i mora se odvratiti od njih... Šta više, duša se treba pozabaviti i veseliti ahiretskim nagradama...”

Ibn Sâ ‘di – “Istinski put”

POSVETA

**Svakom muslimanu i muslimanki,
koji žele boljitetak za sebe, svoje porodice i zajednice,
težeći Allahovom zadovoljstvu i nadajući se visokim
stepenima u džennetu,
kako bi postigli sreću na ovom i budućem svijetu,
a to će postići samo uz Allahovu pomoć i podršku.**

Sadržaj

Posveta

Uvod

Predgovor

Prvo: Djela koja koriste na ovom i budućem svijetu samo onome ko ih čini

- A) Djela u vezi sa namazom
- B) Djela koja se obavljaju prije namaza
  - 1. Abdest
  - 2. Sivak
- B) Djela u vezi sa džamijama
  - 1. Koraci prema džamiji
  - 2. Čistoća i skrušenost prilikom odlaska u džamiju i u namazu
  - 3. Ezan
  - 4. Namaz u džematu
  - 5. Rani odlazak na namaz
  - 6. Pritvrđeni sunneti
  - 7. Boravak u džamiji između namaza
- C) Duha namaz
- D) Noćni namaz
- 2. Djela u vezi sa postom
  - A) Vrijednost dobrovoljnog posta općenito
  - B) Vrijednost posta dana Ašure
  - C) Post šest dana ševala
  - D) Post dana Arefata

3. Vremena i mesta u kojima se umnogostručuju nagrade i uslišavaju dove

A) Vremena u kojima se umnogostručavaju nagrade i uslišavaju dove

1. Mjesec ramazan

2. Deset dana zul-hidždžeta

3. Vremena u kojima se uslišavaju dove

A) Dova u dubini noći

B) Dova između ezana i ikameta

C) Čas na dan džume

D) Trenuci kada postač iftari

E) Dova na dan Arefata

F) Dova prilikom sklapanja hatme Kur'ana

G) Dova prilikom ispijanja vode Zemzem

B) Mjesta na kojima se uvećavaju nagrade i primaju dove

1. Mesdžidul-Haram

2. Džamija Allahovog poslanika a.s.

3. Mesdžidul-Aksa

4. Mesdžidul-Kuba

5. Dova kod Multezema

C) Osobe čije se dove primaju

1. Mjesta na kojima se čini zikr

2. Spominjanje Allaha

A) Tesbih, tahmid i tehlil

B) Riječi šehadeta LA ILAHE ILLALLAH

- C) Riječi SUBHANALLAH VE BI HAMDIHI
SUBHANALLAHIL-AZIM
- D) Riječi SUBHANALLAH VE BI HAMDIHI
- E) Riječi SUBHANALLAH VEL-HAMDU LILLAHI VE LA
ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER
- F) Riječi SUBHANALLAH VE BI HAMDIHI ADEDE HALKIHI
VE RIDA NEFSIHI VE ZINETE ARŠIHI VE MIDADE
KELIMATIHI
- G) Riječi LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEU LA ŠERIKE LEHU
LEHULMULKU VE LEHULHAMDU VE HUVE ALA KULLI
ŠEJIN KADIR
- H) Riječi LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH

I) Otkup za grijeha nakon sijela (nekog sastanka)

7. Strah od Allaha

8. Nagrada za onoga čije dijete preseli (umre)

A) Kuća zahvale

B) Nagrada za onoga ko izgubi dvoje ili troje djece

9. Pokornost Poslaniku a.s.

10. Donošenje salavata na Poslanika a.s.

11. Neke od dova i njihova vrijednost

A) Dova pred spavanje

B) Dova za otklanjanje brige i duga

12. Učenje Kur'ana

A) Obaveznost učenja tedžvida

13. Učenje Kur'ana napamet i vrijednost pojedinih sura

Drugo: Djela koja koriste onome ko ih čini i drugima na ovom i budućem svijetu

1. Zekat

2. Vrijednost udjeljivanja hrane gladnima i postačima
3. Dobri i bogobojažni roditelji
4. Djela koja koriste umrlome i nakon njegove smrti
  - A) Dobro i pobožno dijete
  - B) Korisno znanje
  - C) Trajna sadaka
5. Osmjeħ prilikom susreta sa drugima
6. Davanje poklona
7. Prava muslimana kod svoga brata po vjeri
  - A) Širenje selama i odgovor na njega
  - B) Kako postupiti prilikom kihanja
  - C) Posjeta bolesniku
  - D) Klanjanje i praćenje dženaze
  - E) Pomoć bratu muslimanu na istini
8. Otklanjanje štete i čistoća
9. Odgađanje podmirenja duga čovjeku koji je u nevolji od strane imućnog
10. Pozivanje ka Allahu
11. Uputa neke osobe u islam i lijepi sunnet
12. Pokornost žene svome mužu
13. Neke od dova koje koriste čovjeku i njegovoј porodici
  - A) Dova pri ulasku u kuću
  - B) Dova prije spolnog odnosa
14. Posjećivanje i ljubav u ime Allaha
15. Socijalna solidarnost
  - A) Briga o jetimima (siročadima)

B) Briga o udovicama i nevoljnicima

16. Blagost prema životinjama

17. Džihad (borba) i bdijenje (straža) na Allahvom putu

18. Pohvalne osobine kojima se jedan musliman treba okititi

A) Najpreči je lijep ahlak (ponašanje)

1) Sabr (strpljivost)

2) Ostavljanje rasprave

3) Razboritost i smirenost

4) Ispunjavanje dogovora

5) Iskrenost

6) Ljubomora

7) Samilost i dobročinstvo prema roditeljima

8) Čuvanje rodbinskih veza

9) Obaranje pogleda, pokrivanje žena (hidžab) i traženje dozvole za ulazak u kuću

10) Stid

11) Traženje oprosta

Zaklučak

POSVETA

Zahvala pripada jedino Allahu, neka je salavat i selam na onoga nakon koga više neće biti poslanika, na njegovu porodicu, vrle i časne ashabe. A nakon toga,

Pročitao sam ovu uistinu korisnu knjigu koja govori o najboljoj opskrbi, a napisao ju je moj brat, inženjer, Hakem bin Adil Zemmul-Akili. Radi se o veoma korisnoj knjizi čiji je autor u njoj sakupio vrijedna djela na jedan posve jednostavan i lahk način gdje je naveo i svoje riječi, utiske i informacije u interesantnom šablonu. Lutao sam mislima i hodao ovom bašćom pjevajući stihove:

*“O kako su naši umovi zadivljeni najboljom opskrbom
od upute najboljeg poslanika ljudima
sakupio si sve ugodne koristi
koje sijaju uputom svih koristi
neka te nagradi Gospodar arša iz Svoga obilja
dobrim na dunjaluku i na ahiretu”*

Molim Allaha Uzvišenog da nas inspireše iskrenošću u riječima i djelima i neka je salavat i selam na našeg Vjerovjesnika Muhammeda.

Napisao

*Onaj koji žudi za oprostom svoga Gospodara
Hâsan bin Abd Allah Al-Qa‘ûd
U Rijadu 30. Muharram 1429. h*

Uvod

Hvala Allahu koji je svojim blagodatima upotpunio dobra djela. Hvalim Ga onako kako dolikuje Uzvišenosti Njegovog lica i Veličini Njegove vlasti Koji kaže u najmudrijoj objavi:

Tako mi vremena –
čovjek, doista, gubi,

samo ne oni koji vjeruju i dobra djela čine, i koji jedni drugima istinu preporučuju i koji jedni drugima preporučuju strpljenje.¹

Svjedočim da nema drugog božanstva koje zasluzuje da mu se ibadet čini osim Allaha Jednog Jedinog Koji nema sudruga. Ovo je svjedočenje koje nam garantuje lijepu završnicu na dan smrti i koje će nam koristiti kada se susretnemo s našim Gospodarom na Sudnjem danu (danu povratka). Svjedočim da je naš miljenik i predvodnik Muhammed Allahov poslanik, kao i to da je dostavio svoju objavu i ispunio svoj emanet. Nema hajra (dobra), a da on nije ukazao na njega, niti ispravnog puta na koji nije ukazao. Neka su salavati i selami moga Gospodara na njega, a zatim:

Od Allahovih blagodati prema nama je to što nam je propisao farzove (stroge obaveze) koji su stub i osnova vjere. Onaj ko ih obavlja ispunio je svoju obavezu, a onaj ko ih ne izvršava na gubitku je zbog toga a i ostale obaveze mu ništa ne predstavljaju i ne znače. U ispravnom izvršavanju i obavljanju vjerskih obaveza je spas za čovjeka na Sudnjemu danu. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao: “Prvo djelo za koje će se polagati račun na Sudnjem danu je namaz. Reći će naš Gospodar, a On najbolje zna: ‘Pogledajte namaz Moga roba, je li ga upotpunio ili ima nedostataka?’ Pa ako je potpun biće mu upisan kao potpun, a ako ima ikakvih

---

¹ Al-Asr 1-3.

nedostataka, reći će: 'Pogledajte ima li Moj rob dobrovoljnih namaza'. Pa ako bude imao dobrovoljnih namaza, reći će: 'Upotpunite Mome robu njegove farzove sa dobrovoljnim namazima'. Zatim će se djela obračunavati na taj način.'² Zatim nas je počastio djelima raznih kategorija koja nadoknađuju nedostatke i upotpunjaju krnjavosti. Za obavljanje tih djela propisane su velike i brojne nagrade. Osim toga, čineći sva ta dobra djela čistimo i oplemenjujemo dušu i povećavamo ugled i razboritost. Rezultat tih dijela su obilne nagrade, velika djela i hajrati uprkos tome što su ta djela lahka i ne zahtijevaju od čovjeka veliki napor i poteškoću.

Brate moj i sestro u islamu, za svako djelo postoje uvjeti kako bi bilo primljeno kod Allaha Uzvišenog i kako bismo dobili potpunu nagradu bez umanjenja od Onoga Koji ljudima ne čini nepravdu ni koliko je trun.

Prvi od tih uvjeta je:

Nijjet

Od vođe pravovjernih, Omera r.a. se prenosi da je čuo Allahovog poslanika a.s. kako kaže: "Zaista se djela vrednuju prema nijjetu (namjerama) i svakome pripada ono što je nanijetio (naumio)."³ Onaj ko je iskren u svojoj namjeri težeći Allahovom zadovoljstvu, ko uradi neko djelo iskreno radi lica Allaha Uzvišenog, a ne radi ugleda, pretvaranja i licemjerstva, Allah će mu to djelo primiti.

Drugi uvjet je:

---

² Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi – poglavljje o namazu (413), Nesai – poglavljje o namazu (465), i Ibn Madže – obavljanje namaza (1425).

³ Hadis bilježe autori šest poznatih zbirki.

Da djelo bude u skladu sa onim što je Allah propisao i sunnetom (praksom) Njegovog poslanika a.s.

Djela koja sliče djelima nevjernika i ehlul-kitabija (kršćana i jevreja) neće biti primljena kao ni djela kojima se slijede strasti, novotarije, zablude i stranputice.

Munafik (licemjer) je onaj čija djela neće biti primljena zbog pokvarenog nijjeta i on će biti na samom dnu džehennemske vatre kako Uzvišeni kaže:

Licemjeri će na samom dnu Džehennema biti i ti im nećeš zaštitnika naći.⁴

Novotar je onaj čija djela neće biti primljena jer su neispravna iako mu je nijet dobar, jer Aiša r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Ko uvede nešto novo u našu vjeru, ono što nije od nje, to mu se odbija.**”⁵ Također je Allahov Poslanik a.s. rekao: “**Allaha se ograjuje od pokajanja novotara sve dok on poziva i zagovara tu novotariju.**”⁶

Dragi brate i cijenjena sestro, kako bi se u potpunosti okoristio i na dunjaluku ti se pisala dobra djela, a na ahiretu ubirao njihove plodove primjeni ono što se nalazi u ovoj knjizi, a što je meni Allah otvorio i dao iz Svoga neizmjernog obilja poput djelića i plodova mirisnih bašči i cvijeća u vidu djela i riječi koja čovjeka uzdižu i približavaju njegovom Gospodaru obezbjeđujući mu velike nagrade i koristi kako za njega tako i

---

⁴ An-Nisa' 145.

⁵ Buhari – poglavlj o izmirenju (2697), Muslim – poglavlj o suđenju (1718), Ebu Davud – poglavlj o sunetu (4606), Ibn Madže – poglavlj o sunetu (14).

⁶ Bilježi ga Ebu Šejh „**Tarihu Asbehan**“, Taberi u „Evsatu“, Bejheki u „Šuabul iman“, Šejh Albani kaže da je lanac ove predaje ispravan.

za njegovu porodicu i društvo. Čineći ova djela povećavaju se deredže (stepeni) dobrih vjernika u džennetskim blagodatima i na taj način se pravi razlika u stepenu pokornosti. Zbog njih će se muslimanu njegova knjiga dati u desnu ruku a tas sa dobrim djelima na vagi na Sudnjemu danu će biti težak. Zbog ovih dobrih djela čovjek će biti proživljen sa vjerovjesnicima, iskrenim i šehidima u Ilijinu. Rekao je Uzvišeni:

Muslimanima i muslimankama, i vjernicima i vjernicama, i poslušnim muškarcima i poslušnim ženama, i iskrenim muškarcima i iskrenim ženama, i strpljivim muškarcima i strpljivim ženama, i poniznim muškarcima i poniznim ženama, i muškarcima koji dijele zekat i ženama koje dijele zekat, i muškarcima koji poste i ženama koje poste, i muškarcima koji o svojim stidnim mjestima vode brigu i ženama koje o svojim stidnim mjestima vode brigu, i muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha – Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.⁷

Čineći ova dobra djela na dunjaluku musliman postiže Allahovu zaštitu, podršku, pomoć i uputu. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov Poslanik a.s. rekao: "Allah, džš., kaže: 'Ko se neprijateljski ponaša prema Mome evliji (pravom robu), Ja ћu mu objaviti rat. Najdraže čime Mi se Moj rob približava jeste ono čime sam ga zadužio (farzovi), a zatim Mi se on približava nafilama sve dok ga ne zavolim, a kad ga zavolim, onda Ja budem njegov sluh kojim on sluša, njegov vid kojim on gleda, njegove ruke kojima on radi, njegove noge kojima on putuje (u svemu tome pazi da se ne ogriješi o Allahov Zakon). Ako šta zatraži, to mu dadnem, a ako zatraži Moju zaštitu, Ja ga odmah zaštitim.'"⁸

---

⁷ Al-Ahzab 35.

⁸ Buhari – poglavje o kazivanjima koje omekšavaju srce (6502).

Na kraju molim Allaha, Onoga koji sve čuje i sve zna, Gospodara arša veličanstvenog, da se ovom knjigom okoriste moja braća muslimani da ovo moje djelo bude iskreno radi Njegovog plemenitog Lica i da nas sve uputi ka dobru, ka onome što je ispravno, ka dobrim djelima i riječima. Ono što sam pogodio to je od Allah koji svoje pokorne robe upućuje na dobra djela i pravi put, a ono što sam pogriješio to je od mene, moje duše koja je sklona zlu i od došaptavanja (vesvesa) prokletog šejtana, neka je na njega Allahovo prokletstvo zauvijek. Donosim salavat na onoga koji je poslat kao milost svim svjetovima, našeg miljenika i predvodnika, Muhammeda, neka su na njega najpotpuniji i najljepši salavati i selami, na njegovu porodicu, ashabe i sve one koji ih slijede u dobročinstvu do Sudnjega dana. Amin, a naša posljednja dova je **HVALA ALLAHU GOSPODARU SVJETOVA!**

Autor

Uvaženi inženjer

Hâkam bin ‘Âdil Zemmu An-Nuvejri Al-‘Aqîli

7. rabi’ul-evvel 1426 h.

Predgovor

Kao uvod u ovu moju knjigu želim spomenuti nekoliko stvari koje će pomoći čitaocu u razumijevanju značenja i ciljeva ove knjige kao i njene važnosti za svaku kuću i čovjeka (pojedinca) koji želi milost svoga Gospodara i spas na Sudnjemu danu od bolne patnje i žestoke kazne. Onaj ko u tome uspije dostigao je visoke stepene i došao sa obilnom količinom dobrih djela uz Allahovu dobrotu i pomoć.

Od najvećih vidova pokornosti kada je Allah propisao obrede koji spadaju u farzove su oni koje čovjek musliman obavlja i upotpunjava od farzova ibadeta: namaz, zekat, post i hadždž. Onaj ko ove obrede obavi onako kako šeriat traži, po uputu i uzoru na našeg Vjerovjesnika Muhammeda a.s. ispunio je obavezu i pravo prema Allahu. Talha ibn Ubejdullah, r.a., priča: "Allahovom Poslaniku, s.a.v.s., došao je jedan čovjek iz Nedžda razbarušene kose. Čuli smo echo njegovog glasa, ali nismo razumjeli šta govori dok se nije približio. Kada se približio, razumjeli smo da pita za islam. Allahov Poslanik, s.a.v.s., mu reče: 'Pet namaza u toku dana i noći.' - Da li sam dužan što osim njih? - pitao je - 'Ne, osim ako hoćeš dobrovoljno', odgovorio je Muhammed, s.a.v.s. Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Post ramazana.' - Da li sam dužan još nešto (postiti) osim toga? - upitao je (čovjek). 'Ne', odgovorio je on, 'osim ako hoćeš dobrovoljno.' Potom Allahov Poslanik, s.a.v.s., reče: 'Zekat.' - Da li sam dužan još nešto osim toga? - upitao je. 'Ne, osim ako hoćeš dobrovoljno', odgovorio je Muhammed, s.a.v.s. - Tada se čovjek okrenu - priča Talha - i reče: Bogomi, niti ču na ovo šta dodavati, niti smanjivati. Allahov Poslanik, s.a.v.s., potom reče: 'Spašen je, ako je istinu

kazao.”⁹ Međutim, znajte braćo moja da duša vjernika uvijek želi više dobra i veću nagradu. A zašto i ne!? Stepeni (deredže) bogobojsaznih se upravo razlikuju u zavisnosti od tesbiha (slavljenje i veličanje Allaha), ili udjeljivanja hrane siromašnima, ili pomaganja onome kome je učinjena nepravda.

Plemeniti brate i cijenjena sestro, obavljanje farzova nije lahka i mala stvar osim onome kome Allah to olakša. Zbog toga se uglavnom javljaju nedostaci i neispravnosti, a naročito zbog dva neprijatelja koji uvijek čekaju i vrebaju priliku da nas zavedu na stranputicu i udalje od pokornosti našeme Gospodaru.

Prvi je prokleti šejtan koji se zakleo Allahovim dostojanstvom i veličinom kako stoji u Kur’anu da će zavesti Ademove a.s. sinove pa kaže Uzvišeni:

"E tako mi dostojanstva Tvoga" – reče – "sigurno ću ih sve na
stranputicu navesti,
osim Tvojih među njima robova iskrenih!"¹⁰

On uvijek vreba svaku priliku da nam nešto došapne, ubaci od svojih vesvesa i pokušava da nas udalji od pokornosti Allahu. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Doista kada neko od vas klanja šejtan mu dođe i zbrnuje ga (ometa ga u namazu) sve dok čovjek ne bude znao koliko rekata je klanjao.”¹¹ On, šejtan, uvijek pokušava da nad nama vrši opsadu i iznenadi nas sa svih strana kako mu ne bismo umakli. Kaže Uzvišeni navodeći riječi šejtanove:

---

⁹ Buhari – poglavlj o vjerovanju (46), Muslim – poglavlj o vjerovanju (11), Ebu Davud – poglavlj o namazu (391), Nesai – poglavlj o namazu (458).

¹⁰ Sad 82-83.

¹¹ Hadis je sahih, a bilježi ga Ebu Davud – poglavlj o namazu (1031).

Pa ču im sprijeda, i straga, i zdesna i slijeva prilaziti, i Ti ćeš ustanoviti da većina njih neće zahvalna biti!¹²

"Gospodaru moj" – reče – "zato što si me u zabludu doveo, ja ču njima na Zemlji poroke lijepim predstaviti i potrudiću se da ih sve zavedem,

osim među njima Tvojih robova iskrenih."¹³

S toga braćo moja, čuvajte se šejtanovih spletki, Allah da sačuva i nas i vas njegovoga zla.

Drugi neprijatelj je duša koja je sklona zlu, osim onoga kome se moj Gospodar smiluje, koja čovjeka navodi na činjenje harama (onoga što je zabranjeno) i da ostavi pokornost Allahu. Onaj ko joj se pokori slijedi svoju strast pa su i on i njegova duša na rubu džehennema, Allah da sačuva nas i vas od toga. Onaj ko joj se suprostavi uspio je i spasio se.

Šedad ibn Evs prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Pametan je onaj ko svoju dušu ukroti i pokori (vrši samoobračun još na dunjaluku prije obračuna na Sudnjem danu) pa radi za ono (život) nakon smrti, a slab i nesposoban je onaj ko slijedi svoju dušu i njene prohtjeve i nada se u Allaha."¹⁴

Omer bin Hattab r.a. je rekao: "Obračunavajte se prije nego vam bude obračunavano i uljepšajte se (okitite se dobrim djelima) za veliki događaj kada će se djela svima predočiti. Doista će račun na Sudnjem danu lahko položiti onaj ko je vršio samoobračun još na dunjaluku (ovome svijetu)."¹⁵

---

¹² Al-A'raf 17.

¹³ Al-Hidžr 39-40.

¹⁴ Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi – poglavljje o zuhudu (2459), Ibn Madže – poglavljje o zuhudu (4260).

¹⁵ Tirmizi – poglavljje o zuhudu (2459).

Prenosi se da je Mejmun bin Mihran rekao: "Čovjek ne može biti bogobojazan sve dok se ne bude obračunavao sa svojom dušom kao što obračunava svoga ortaka i pita ga "Odakle ti hrana i odjeća".¹⁶

Ono što prati farzove jesu sunneti Allahovog poslanika a.s. kojih ima raznih kategorija kako bi se nadomjestilo i upotpunilo sve ono što je krnjavo i neispravno zbog čega se gubi nagrada. Namaz ima svoje dobrovoljne sunnete, zekat kao podvrstu ima sadaku, pored posta mjeseca ramazana imamo i dobrovoljni post, umra je slična hadždžu. Pored farzova i sunneta postoji puno, puno drugih dobrih djela u vidu izgovorenih zikrova (dova) i propisanih načina približavanja Allahu koja mogu muslimanu pomoći da zaradi puno dobrih i izbriše loša djela i uzdigne se na visoke stepene (deredže), a opet, sva ta djela su lahka onim dušama koje Allah uputi ka tome da teže biti na putu hajra (dobra) i nastoje postići veliku nagradu.

Braćo moja, zbog toga što su vrijednosti djela i riječi tema i sadržaj različitih knjiga, ili autorskih djela, koristio sam se metodom citiranja hadisa bez klasifikacije ili komentara autora. Zbog toga mi je sinula misao da uz Allahovu pomoć sakupim ono koliko mi je je Allah dao, na osnovu svog znanja ili pomoći i podsjećanja moje braće, od sunneta i djela između dvije korice jedne knjige koja će ti donijeti veliko dobro klasificirano, lahko, pitko i bez zalaženja u dubinu propisa, mora fikha i obredoslovlja. Nadam se da će uz Allahovu dozvolu ovi sunneti i dobra djela biti ono čemu će se jedan musliman svakodnevno vraćati uživajući u njima kao u slatkoj pitkoj vodi i sažetoj knjizi koja sadrži od svake grane plod i iz svakog mora po kap. Nadam se da će ova knjiga biti od koristi muslimanu za njegovu vjeru, dunjaluk, sadašnjost i budućnost,

---

¹⁶ Prethodni izvor

život i smrt. Podijelio sam knjigu na dva velika dijela u zavisnosti od koristi i nagrade koja se dobija. U tom smislu imamo djela koja koriste samo onome ko ih čini i on će za to imati nagradu kao što su namaz sa svojim pratećim sunnetima i umra. Pored ovih imamo i djela koja koriste i onome ko ih čini, njegovoj porodici, komšijama, pa čak i cijeloj njegovoj zajednici. Ova djela koriste njihovom počinjocu na dunjaluku i na ahiretu kao što su sadaka i korisno znanje. Braćo moja, znajte da ovakva podjela ima koristi koje pomažu muslimanu da odabere ona djela koja će mu koristiti, za koja će imati potpunu i sveobuhvatnu nagradu i koja će mu pomoći da sagleda prioritete u dobrim djelima, jer imamo izvrsna dobra djela i ona koja su manje vrijedna, važna i najvažnija kao i djela koja važe samo za određeno vrijeme ili za određena mjesta. Naveo sam shodno svome trudu plemenite ajete, izvrsne hadise, ono što se prenosi od govora ashaba ili selefa – dobrih prethodnika i savremenih učenjaka. Molim Allaha da se ovom knjigom okoriste moja braća muslimani i da ovo moje djelo učini iskrenim radi Njegovog plemenitog lica.

AMIN

Na kraju ovog uvoda molim braću koja budu čitala knjigu pa nađu neku grešku ili nepravilnost, ili imaju neku korisnu primjedbu, ili iskren savjet da mi se obrate na sljedeću adresu:

11521 Rijad 41066

@advisor07@hotmail.com

Allahu molim te da se naša braća okoriste ovom knjigom i da se okoristimo onim čemu si nas podučio. Učini nas od onih koji slušaju Tvoj govor i slijede ono najbolje i najljepše. Oprosti nam grijeha i propuste naše, oprosti našim roditeljima i svim

musulmanima, živim i umrlim. Daj nam dobro na ovom i budućem svijetu i sačuvaj nas Tvojom milošću patnje u džehennemskoj vatri, o Silni, o Ti koji mnogo praštaš!

PRVO: DJELA KOJA KORISTE NA OVOM I BUDUĆEM SVIJETU SAMO ONOME KO IH ČINI

1) Djela koja su u vezi sa namazom

a) Djela koja se obavljaju prije namaza

1) Abdest

Dragi i plemeniti čitaoče, abdest je čišćenje tijela i duše od grijeha i prljavština. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “*Kada musliman (ili vjernik) pristupi abdestu te opere lice svoje, zajedno s vodom (s posljednjom kapi vode), s lica mu spadnu svi grijesi koje je zaradio svojim očima. A kada ruke opere zajedno s vodom (s posljednjom kapi vode), s ruku mu spadnu svi grijesi koje je rukama zaradio; i kada noge svoje opere, zajedno s vodom (s posljednjom kapi vode), s nogu mu spadnu svi grijesi koje je nogama hodeći počinio - da bi upotpunjajući abdest postao čist od grijeha!*”¹⁷

Od Osmana ibn Affana r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “*Ko upotpuni abdest s njegovog tijela će spasti grijesi pa čak i ono što je ispod noktiju.*”¹⁸ Također se od njega prenosi da je rekao: “*Vidio sam Allahovog poslanika a.s. kako se abdesti na način kako ja to sada činim, a zatim je rekao: “Onome ko se ovako abdesti biće oprošteni prijašnji grijesi, a njegov namaz i odlazak u džamiju će biti posebno nagrađeni.*”¹⁹

---

¹⁷ Muslim – poglavje o čistoći (244), Tirmizi – poglavje o čistoći (2)

¹⁸ Muslim – poglavje o čistoći (245)

¹⁹ Muslim – poglavje o čistoći (229)

Pa kako je divna i ogromna nagrada koju nam je Allah propisao svakodnevno zbog toga što čistimo naše duše od prljavštine grijeha! Također, abdest je jedan od uslova valjanosti i ispravnosti namaza, pa namaz bez abdesta ne može biti ispravan osim u slučaju da nema vode ili je ne možemo koristiti pa se tada može uzeti tejemmum.

Abdest će na Sudnjemu danu biti ukras vjernika. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Na Sudnjem danu moji sljedbenici biće pozivani pod imenom svjetli prvaci (gurren muhadždželin) zbog obilježja abdesta, pa ko može produžiti svoje svjetlo neka to i učini!**”²⁰

2) Sivak

Upotreba sivaka (misvak – drvo kojim se čiste zubi) je od sunneta našeg Poslanika a.s. i u skladu je sa fitrom – zdravom prirodom čovjeka. Allahov poslanik a.s. je podsticao svoje ashabe (drugove) da koriste misvak prilikom čišćenja zuba, a naročito prije namaza. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Da se ne bojim da će otežati svojim sljedbenicima, ili ljudima, naredio bih im da peru svoje zube prije svakog namaza.**”²¹ Svrha ovoga je da musliman u monolog sa svojim Gospodarom uđe čistih usta i zadaha i kako ne bi uznemirio meleke Milostivog i Njegove robove koji klanjaju neprijatnim zadahom. I znaj da je nagrada za upotrebu misvaka, tj. čišćenje zuba velika. Od Aiše r.a. se prenosi da je Vjerovjesnik a.s. rekao: “**Upotrebom misvaka se postiže čistoća**

---

²⁰ Buhari – poglavlju o čistoći (136) i Muslim u istoimenom poglavlju (246).

²¹ Buhari – poglavlje o džumi (887) i En-Nesai – poglavlje o čistoći (7).

usta i zadovoljstvo Gospodara.”²² A blago li se onome sa kim je Allah zadovoljan!

b) Djela u vezi sa džamijama

1) Koraci prema džamiji

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Onome ko uzme abdest kod svoje kuće i zatim se uputi ka nekoj Allahovoju kući radi obavljanja jednog od Allahovih propisa (namaza), svakim njegovim jednim korakom biće mu grijesi brisani, a svakim drugim stepeni (deredžat) povećavani.”²³ Takoder se od njega prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “Ko odlazi jutrom i večeri u džamiju (radi namaza u džematu), Allah će mu pripremiti smještaj u Džennetu, i to kada god jutrom i večeri odlazi.”²⁴ Koliko je dobrih djela pred tobom i koliko je loših koja su ti obrisana plemeniti brate. Ti ideš u džamiju pet puta u toku dana i noći i većina muslimana koji su udaljeni od džamije imaju ovu nagradu. Ovom prilikom te podsjećam na događaj sa Beni Seleme kada su željeli da promijene mjesto stanovanja i približe se džamiji. Kada je o tome bio obaviješten Allahov poslanik a.s. rekao im je – Čujem da želite da se preselite u blizini džamije. Pa su rekli – Da, Allahov poslanče, htjeli smo to učiniti. Na to im reče Allahov poslanik a.s. – O Beni Seleme, vaše kuće pišu vaše tragove, vaše kuće pišu vaše tragove.²⁵ Od Džabira bin Abd Allaha r.a. se prenosi da je rekao: “Naše kuće su bile udaljene od džamije

---

²² Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi – poglavljje o čistoći (4) i Nesai u istoimenom poglavljju (5).

²³ Muslim – poglavljje o namazu (666).

²⁴ Buhari – poglavljje o ezanu (662) i Muslim u istoimenom poglavljju (669).

²⁵ Muslim – poglavljje o namazu (665), Ahmed (3/332), Ibn Huzejme (451), Ibn Hibban (2042).

pa smo željeli da ih prodamo i primaknemo se džamiji, a Poslanik a.s. nam je to zabranio rekavši: “**Za svaki korak čete imati nagradu.**”²⁶ Ovome u prilog ide i govor Ebu Musaa El-Ešarija r.a. koji prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Najveću nagradu za svoj namaz imaju oni koji najdalje od džamije stanuju, a ko iščekuje namaz (u džamiji) da bi ga sa imamom klanjao, ima veću nagradu od onoga koji (bez iščekivanja) klanja (bilo to u džematu ili sam po sebi) i potom zaspi.**”²⁷ U rivajetu kod Ebu Kurejba stoji (**da bi klanjao za imamom u džematu**).

2) Čistoća i skrušenost prilikom odlaska u džamiju i u namazu

Mudri Zakonodavac podstiče na vanjsku i suštinsku čistoću u svakom pogledu, a naročito kada je riječ o Allahovim kućama (džamijama) gdje Stvoritelj podstiče i na uljepšavanje prije polaska u džamiju pa kaže Uzvišeni: “**O sinovi Ademovi, lijepo se obucite kad hoćete molitvu obaviti!**”²⁸

Na žalost, danas većina klanjača (namazdžija) koji odlaze u džamiju zaudaraju na znoj, ili ulje, ili su im čarape neprijatnog mirisa i na taj način se umanjuje uloga džamije kao Allahove kuće koja služi za ibadet smiraj i odmor duše. Znaj plemeniti brate, kada se postigne smirenost i kada je duši ugodno namaz će biti pravi odmor za dušu, baš onako kako ga je opisao naš plemeniti Poslanik a.s. u svom govoru kojeg je uputio svom muezzinu Bilalu r.a.: “**Ustani Bilale i odmori nas namazom (tj. prouči ezan za namaz).**”²⁹ Kako bi se duša prethodno

---

²⁶ Muslim – poglavljje o namazu (664), Ahmed (3/336).

²⁷ Buhari – poglavljje o ezanu (651) i Muslim u istoimenom poglavljju (662).

²⁸ Al-A'raf 31.

²⁹ Ebu Davud (4986).

pripremila za obavljanje namaza Poslanik a.s. je naredio da se u džamiju ide smireno i dostojanstveno. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Kada čujete ikamet podite na namaz smireno i dostojanstveno i ne žurite. Klanjajte ono što ste zatekli, a ono što vam je prošlo nadoknadite (upotpunite).**”³⁰ Iz prethodnog hadisa se vidi da je Poslanik a.s. dao prednost smirenosti u odnosu na pristizanje u džematu i pored velike nagrade početnog tekbira.

3) Azan

Ezan je poziv koji označava nastupanje namaskog vremena, a također predstavlja i dokaz da je mjesto u kojem se uči muslimansko kao i to da se u njemu sprovode Allahovi propisi i obredi. Muezzini su povjerenici za namaska vremena i svojim ezanima obavještavaju i objavljaju nastupanje namaskog vakta pa se postać može iftariti ili susteći od jela i pića (u vrijeme sehura).

Dokaz vrijednosti ezana i muezzina je hadis kojeg prenosi Muavija r.a. u kojem stoji da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Muezzini će imati najduže vratove na Sudnjem danu.**”³¹ I oni imaju svoje pravo plemeniti brate. Propisano je onome ko čuje ezan da prouči ono što prenosi Džabir r.a. da je Vjerovjesnik a.s. rekao: “**Ko izgovori nakon što sasluša ezan: Allahu mme rabbe hazihi-d-da‘veti-t-tammeti, ve-s-salati-l-kaimeti ati Mehammedeni-l-vesilete ve-l-fadilete veb‘ashu mekamen mahmuden-i-llezi ve‘adteh** (Moj Allahu, Gospodaru ovog savršenog poziva i klanjanja, koje se uspostavlja, podari Muhammedu pravo šefa’ata i visoki stepen i uputi ga na hvale vrijedno mjesto koje si mu Ti obećao) - **zaslužio je moje**

---

³⁰ Buhari – poglavje o Ezanu (636).

³¹ Muslim – poglavje o namazu (387), Ibn Madže u istoimenom poglavljju (725).

zauzimanje (šefa'at) na Sudnjem danu.”³² Na ovaj način će postići šefa'at (zagovorništvo) Poslanika a.s. na Sudnjem danu, a ima li tada išta preče od tog šefa'ata.

4) Namaz u džematu

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Namjeravao sam da naredim da se uspostavi namaz i odredim čovjeka da ljude predvodi u namazu, a da ja i sa mnom drugi ljudi odemo sdrvima do naroda koji ne prisustvuje namazu pa da nad njima zapalimo njihove kuće vatrom.”³³ U drugom rivajetu stoji “da nije u njima žena i djece”.

Jasno je da je namaz u džematu obavezan osim ukoliko se ima šerijatski opravdan razlog za izostajanje iz džemata kao što je bolest uslijed koje se ne možemo kretati, putovanje ili ako je neko slijep pa ne može nikoga naći ko će ga povesti do džamije. Ovo na osnovu riječi učenjaka, a dosta ti je štete brate moj ako ostaviš namaz u džematu što ćeš izgubiti mnoštvo dobrih djela jer Abd Allah ibn Omer r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Namaz u džematu je vredniji i bolji od pojedinačnog dvadeset i sedam puta.”³⁴

5) Rani odlazak na namaz

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Kada bi ljudi znali kakva je nagrada za učenje ezana i

---

³² Buhari – poglavljje o ezau (614), Ebu Davud – poglavljje o namazu (529), Tirmizi u istoimenom poglavljju (211), Nesai u istoimenom poglavljju (678).

³³ Muslim – poglavljje o namazu (651), Ibn Madže – poglavljje o džamijama i džematu (791), Nesai – poglavljje o imametu (848), Ahmed (2/244).

³⁴ Buhari – poglavljje o ezanu (645), Muslim – poglavljje o namazu (650), Nesai – poglavljje o imametu (837).

klanjanje u prvom saffu, i kada ne bi imali drugog načina da dođu do toga osim izvlačenjem strelica (bacanjem kocke), oni bi ih izvlačili; kada bi znali za vrijednost klanjanja podne namaza u prvim njegovim nastupnim trenucima, utrkivali bi se za njim.”³⁵ U ovom hadisu je dokaz vrijednosti i velike nagrade prvog saffa kao i pravovremenog dolaska na namaz tako da se trebaš takmičiti da pristigneš u prvi saff kao da ne postoji drugi. Na vrijednost prvog saffa ukazuje i predaja koju prenosi Ebu Hurejre od Poslanika a.s. u kojoj stoji: “**Najvredniji saff kod muškaraca je prvi, a najmanje vrijedan je zadnji saff.** Što se tiče žena, **njihov najvredniji saff je zadnji, a najmanje vrijedan prvi saff.**”³⁶

- Rani odlazak na džumu

Plemeniti brate, poznato ti je da je dan džume (petak) odlikovan u odnosu na ostale dane u sedmici jer Ebu Hurejre r.a. prenosi od Allahovog poslanika a.s. riječi: “**Najbolji dan koji je sunce obasjalo je petak; u njemu je stvoren Adem, u njemu je uveden u Džennet i u njemu je izveden iz Dženneta.**”³⁷

Petak je blagdan za nas muslimane jer nas je Allah Uzvišeni odlikovao njime u odnosu na ostale ummete (narode). Jevreji imaju subotu, a kršćani nedelju. Allahov poslanik a.s. je rekao: “**Allah je sačuvao petak od naroda koji su bili prije nas. Jevreji su odabrali subotu, kršćani nedelju, te je Allah, dž.š, doveo nas i uputio nas da poštujemo petak. On je učinio da redoslijed bude: petak, subota i nedjelja.** Na isti način kako subota i

---

³⁵ Buhari – poglavlj o ezanu (615), Muslim – poglavlj o namazu (437), Ebu Davud – poglavlj o čistoći (351), Nesai – poglavlj o namazu (671), Tirmizi – poglavlj o namazu (499).

³⁶ Muslim – poglavlj o namazu (440), Nesai u istoimenom poglavljju (894), Ebu Davud u istoimenom poglavljju (678).

³⁷ Muslim – poglavlj o namazu (854), Nesai – poglavlj o namazu (1663).

nedjelja prate petak, i oni će na Sudnjem danu dolaziti iza nas.”³⁸

Allah Uzvišeni je petak odlikovao džumanskim namazom koji je zasigurno redovni (nedeljni) sastanak muslimana koji tom prilikom slušaju obraćanje i pouke hatiba (imama). Allah je propisao veliku nagradu za one koji porane na džumanski namaz pa se prenosi od Ebu Hurejre da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Ko se petkom okupa onako kao što se kupa poslije spolnog akta, a potom krene u džamiju u prvom jutarnjem satu (rano), računa mu se nagrada kao da je žrtvovao devu. Onome ko krene u drugom satu kao da je žrtvovao kravu, ko krene u trećem satu kao da je žrtvovao rogata ovna, ko krene u četvrtom satu kao da je žrtvovao kokoš, a ko krene u petom satu, računa mu se kao da je žrtvovao jaje. Kada imam izade (na minber) meleki pristupe slušanju hutbe.**”³⁹

Evs Es-Sekafi r.a. o vrijednosti dana petka i nekih djela u njemu prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Ko se očisti i okupa u petak, rano ustane i među prvima dođe pješke, a ne na jahalici, sjedne blizu imama i sasluša ga, a sam riječ ne progovori – za svaki će korak imati nagradu kao što se ima nagrada od godine dana dobrovoljnog posta i namaza.**”⁴⁰

Od Selamana El-Farisija se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Nema tog čovjeka koji se u petak okupa, dobro očisti i namiriše uljanim ili kakvim drugim mirisom koji se zatekne u kući, te tako, ne razdvajajući bilo koga, ode u džamiju, klanja ono što mu je propisano i pažljivo sasluša ono što imam govori,**

---

³⁸ Muslim – poglavje o namazu (856), Nesai – poglavje o namazu (1652), Ibn Madže u istoimenom poglavlju (1083).

³⁹ Buhari – poglavje o džumi (881),

⁴⁰ Hadis je sahih, a bilježe ga Ebu Davud u poglavlju o čistoći (345), Tirmizi – poglavje o namazu (496), Ibn Madže – poglavje o namazu (1087), Nesai – poglavje o džumi (1381), Ahmed (16261).

a da mu Allah neće oprostiti ono što je počinio između te i prošle džume.”⁴¹

6) Pritvrđeni sunneti

U našim namazima često zna biti propusta, izostavljenih vadžiba, sunneta, ili šejtanskih došaptavanja, nekada nam na um padnu dunjalučke stvari i preokupirani smo dunjalukom u odnosu na namaz i skrušenost u njemu. Zbog toga je i nagrada od namaza parcijalna, umanjuje se i povećava u zavisnosti od skrušenosti koncentracije roba i njegovog pristupa namazu koji mora biti u skladu sa namazom našeg vjerovjesnika Muhammeda a.s. koji kaže: “**Klanajte onako kao što ste vidjeli da ja klanjam.**”⁴² Dokaz ovome su i riječi Ammara bin Jasira r.a. koji prenosi da je Muhammed a.s. rekao: “**Zaista neko završi s namazom, a od njega mu bude upisano pola nagrade, nekima trećina... sve dok nije rekao – a nekima desetina.**”⁴³

Kako bismo otklonili i spriječili ove manjkavosti od namaza Allahov poslanik a.s. nam je propisao ustaljene (pritvrđene) sunnete prije i poslije farz namaza kako bi musliman nadoknadio ono što je propustio u svom namazu i tako uvećao svoja dobra djela na mizanu. To su dvanaest rekata sunneta (dobrovoljnog namaza) u toku dana i noći koji se obavljaju na sljedeći način:

- dva rekata prije sabaha. Od Aiše r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Dva rekata sabahskog sunneta su bolja od dunjaluka i svega što je na njemu.**”⁴⁴

---

⁴¹ Buhari – poglavljje o džumi (883).

⁴² Buhari – poglavljje o ezanu (631).

⁴³ El-Iman od Ibn Tejmijje (28), Albani ga je ocijenio kao hasen (dobar).

⁴⁴ Muslim – poglavljje o namazu (725), Tirmizi – poglavljje o namazu (416), Nesai – poglavljje o namazu (1452).

- četiri rekata prije i dva poslije podnevnog farza jer je došlo u hadisu kojeg prenosi Alija r.a. da je Poslanik a.s. klanjao četiri rekata prije podnevnog farza i dva poslije.⁴⁵

U ovom slučaju možemo klanjati i četiri rekata poslije farza jer u hadisu kojeg prenosi Ummu Habiba r.a. stoji da je Poslanik a.s. rekao: „**Ko klanja četiri rekata prije i poslije podnevnog farza Allah će ga zabraniti džehennemskoj vatri.**“⁴⁶

- dva rekata nakon akšamskog farza. Prenosi Aiša r.a. da je **Allahov poslanik a.s. klanjao akšamski farz, a nakon toga bi se vratio kući i klanjao još dva rekata sunneta.**⁴⁷

- dva rekata nakon jacijskog farza. Aiša r.a. prenosi da je **Poslanik a.s. nakon jacijskog farza klanjao dva rekata sunneta.**⁴⁸

Ovdje treba istaći još jednu prednost i dodatnu nagradu za obavljanje ovih sunneta, a to je da oni mogu biti uzrokom ulaska u džennet kako prenosi Ummu Habiba r.a. da je čula Allahovog poslanika a.s. da je rekao: „**Nema nijednog roba muslimana , koji svaki dan mimo farzova, radi Allaha klanja dvanaest rekata dobrovoljnog namaza, a da mu neće biti sagrađena kuća u Džennetu.**“⁴⁹

Također tu su i četiri rekata prije ikindijskog farza kako prenosi Ibn Omer r.a. da je rekao Allahov poslanik a.s.: „**Allah se**

---

⁴⁵ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavlju „Ebvabus-salah“ (424).

⁴⁶ Hadis je sahih, a bilježe ga Ibn Madže u poglavlju o namazu (1164), Ebu Davud u istoimenom poglavlju (1269) i Tirmizi – poglavlje o namazu (427).

⁴⁷ Hadis je sahih, a bilježi ga Ibn Madže u poglavlju o namazu (1164).

⁴⁸ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi u poglavlju „Ebvavus-salah“ (436).

⁴⁹ Muslim – poglavlje o namazu putnika (728), Nesai – dobrovoljni namazi u toku dana i noći (1796).

smilovao onome ko klanja četiri rekata sunneta prije i kindijskog farza.”⁵⁰

Sve ono što se doda mimo ovih rekata (ako se klanja još dobrovoljnih namaza) je hajr, berićet i približavanje roba svome Gospodaru za šta će biti obilato nagrađen Allahovom dozvolom. Od Sevbana r.a. se prenosi da je rekao: “Pitao sam Vjerovjesnika a.s. Allahu najdražim djelima pa mi je odgovorio: “Obavezani si da često činiš sedždu Allahu dž.š.. Ti nikada nećeš učiniti sedždu Allahu , padajući ničice, a da te Allah time ne uzdigne za jedan stepen i ukloni od tebe jedan grijeh.”⁵¹

Od Rabi'a bin K'aba El-Eslemija r.a. se prenosi da je rekao: “Prenoćio sam sa Vjerovjesnikom a.s. pa sam ga pitao hoće li se abdestiti i ima li kakvu potrebu. Rekao mi je “zatraži - zamoli” pa sam kazao – Želim biti u tvom društvu u džennetu. On reče – Želiš li nešto drugo? Ne, to je ono što želim – odgovorio sam. Na to mi Poslanik a.s. reče – Onda me pomozi (u ostvarivanju te želje) tako što ćeš činiti mnogo sedždi (tj. klanjati puno dobrovoljnih namaza.”⁵²

Čovjek je najbliži svome Gospodaru kada je na sedždi. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Rob je najbliži svome Gospodaru dok je na sedždi, s toga uvećajte svoje dove.”⁵³

7) Boravak u džamiji između namaza

---

⁵⁰ Hadis je hasen, a bilježe ga Ebu Davud u poglavlju o namazu (1271) i Tirmizi u poglavlju „Ebvabus-salah“ (430).

⁵¹ Muslim – poglavlje o namazu (488), Ibn Madže – „Ikametus-salevati ves-sunneti fiha“ (1423), Nesai – „Tatbik“ (1139).

⁵² Muslim – poglavlje o namazu (489), Nesai – „Tatbik“ (1138).

⁵³ Muslim – poglavlje o namazu (482), Ebu Davud – poglavlje o namazu (875), Nesai – „Tatbik“ (1137).

Boravak u džamiji između namaza kod Allaha ima veliku vrijednost jer je Allahov poslanik a.s. rekao: "Kada god rob nakon namaza ostane na mjestu gdje je klanjao i iščekuje sljedeći namaz meleki govore "Allahu oprosti mu i smiluj mu se" sve dik ne napusti to mjesto ili ne izgubi abdest."⁵⁴

Po ovom pitanju postoji veliki broj hadisa koji objedinjuju većinu prethodnih tačaka, a dokaz su njihove vrijednosti. Jedan od tih hadisa prenosi Ebu Hurejre r.a. u kojem je Allahov poslanik a.s. rekao: "Namaz u džematu vredniji je od onoga koji se obavlja u kući ili trgovini za dvadeset i pet puta. To zato što čovjeka, ako se abdesti propisno, zatim dode u džamiju ne bivši zaokupljen ničim drugim osim namazom, želeći baš samo namaz, za svaki napravljeni korak, Allah će uzdignuti za jedan stepen i smanjiti mu jedan grijeh sve dok ne ude u džamiju, a kada uđe u džamiju, računa mu se da je u namazu onoliko koliko njime bude okupiran. Za to vrijeme, meleci na njega donose salavat, sve dok bude na mjestu na kojem je klanjao, govoreći: - Gospodaru naš, smiluj mu se; Gospodaru naš, oprosti mu. Svakom od vas se računa kao da je u namazu sve dok iščekuje sljedeći namaz."⁵⁵

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: "Kada se čovjek abdesti propisno, zatim pode u džamiju ne bivši zaokupljen ničim drugim osim namazom, želeći baš samo namaz, za svaki napravljeni korak, Allah će ga uzdignuti za jedan stepen i smanjiti mu jedan grijeh."⁵⁶

Od njega se također prenosi da je Poslanik a.s. rekao: "Želite li da vas uputim u nešto zbog čega Allah briše (oprašta) grijeha i uslijed čega vam podiže vaše vjerničke stepene?" - Naravno, o

---

⁵⁴ Muslim – poglavje o namazu (482), Nesai – poglavje o džamijama (733).

⁵⁵ Buhari – poglavje o ezanu (647), Muslim – poglavje o namazu (649).

⁵⁶ Ibn Madže – poglavje o čistoći (281).

Allahov Poslaniče! - odgovoriše prisutni. 'Upotpunjene abdesta u nepogodnim situacijama, duži hod do mesdžida (radi namaza), iščekivanje namaza nakon onog već obavljenog - to vam je bdijenje na Allahovom putu.'⁵⁷

- Boravak u džamiji nakon sabah namaza i dva rekata dobrovoljnog namaza nakon izlaska sunca

Od Enesa b. Malika, r.a., prenosi se da je Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Ko klanja sabah u džematu, a zatim ostane sjediti čineći zikr (spominjući Allah-a) sve dok ne izađe sunce, a zatim klanja dva rekata, imat će nagradu obavljenog hadždža i umre", pa je još Poslanik, s.a.v.s., dodao: "Potpunih, potpunih, potpunih."⁵⁸

c) Duha-namaz

Od Zejda ibn Erkama se prenosi da je Allahov poslanik a.s. izašao među stanovnike Kubba'a dok su klanjali duha namaz pa je rekao: "Namaz pokajnika se klanja u vrijeme kada se paponjci devčadi počnu pržiti od vreline pijeska."⁵⁹ To je duha namaz kojeg je Poslanik a.s. oporučio svome drugu Ebu Hurejri r.a. koji prenosi: "Moj prijatelj mi je oporučio troje...pa je između ostalog spomenuo i duha namaz."⁶⁰

Vrijednost ovog sunneta se spominje u hadisu od Ebu Zerra koji prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Svakoga jutra za svaki svoj zglob dužni ste dati sadaku: svako izgovoreno Subhanallah je sadaka, izgovoreno El-hamdu lillah je sadaka,

---

⁵⁷ Muslim – poglavljje o čistoći (251), Nesai u istoimenom poglavljju (51).

⁵⁸ Tirmizi – poglavje o namazu (586), šejh Albani ga je ocijenio kao hasen.

⁵⁹ Muslim – poglavje o namazu (784).

⁶⁰ El-Džami'us-sahih (1178), šejh Albani ga smatra vjerodostojnjim.

La ilah illallah je sadaka, svako izgovoreno Allahu ekber je sadaka; naređivanje na dobro je sadaka, zabranjivanje i odvraćanje od lošeg je sadaka; a sve to zamjenjuju i dva rekata duha-namaza!''⁶¹

Zamisli, moj plemeniti brate da si obavezan dati sadaku za svaku kost na svome tijelu kojih ima 360!!! To ne bi bio u stanju učiniti. Divna li je Allahova milost i plemenitost koji nam je propisao duha namaz koji je zamjena za svu ovu sadaku.

d) Noćni namaz

Najbolji dobrovoljni namaz je onaj koji se obavlja u tmini noći, a naročito u njenoj posljednjoj trećini kada se spuste tišina i smiraj, duša postane čista (iskrena) i slast razgovora sa Milostivim bude najveća. Uzvišeni je pohvalio vjernike koji obavljaju noćni namaz pa kaže:

Noću su malo spavali
i u praskozorje oprost od grijeha molili.⁶²

Noćni namaz je sunnet (praksa) našeg Vjerovjesnika a.s. koji mu je bio naređen pa kaže Uzvišeni:

O ti, umotani! –
probdij noć, osim maloga dijela;
polovinu njezinu ili malo manje od nje;
ili malo više od nje, i izgovaraj Kur'an pažljivo.⁶³

---

⁶¹ Muslim – poglavje o namazu (720), Ebu Davud u istoimenom poglavljju (1286).

⁶² Az-Zarijat 17-18.

⁶³ Al-Muzzammil 1-4.

O vrijedosti noćnog namaza govori hadis kojeg prenosi Ebu Hurejre r.a. koji kaže da je Allahov poslanik a.s. rekao: „**Najbolji namaz nakon farzova je noćni namaz.**”⁶⁴ Allahov poslanik a.s. je pohvalio svog ashaba Abd Allaha bin Omara r.a. riječima: „**Divan li je čovjek Abd Allah, samo kad bi još klanjao noćni namaz.**”⁶⁵ U drugom rivajetu stoji: „**Nemoj biti kao onaj ko obavlja noćni namaz pa ga ostavi.**”

2) DJELA U VEZI SA POSTOM

a) Vrijednost dobrovoljnog posta općenito

Ebu Seid el-Hudri, r.a., kaže: „**Čuo sam Allahovog Poslanika, s.a.v.s., kako kaže: „Ko posti jedan dan na Allahovom putu, Allah će udaljiti njegovo lice od vatre koliko iznosi sedamdeset godina putovanja.**”⁶⁶

U hadisi kudsiju kaže Gospodar Uzvišeni: „**Svako djelo koje čovjek učini pripada njemu osim posta. Post pripada meni i Ja za njega posebno nagrađujem!**”⁶⁷ Dobrovoljni post ulazi u ovu kategoriju ako Bog da. Post je štit i zaštita od svega što je ružno i zabranjeno pa kaže Allahov poslanik a.s.: „**O skupino mladića, ko od vas ima mogućnosti da se ženi neka se ženi, jer je to garancija za čuvanje pogleda i stidnih mjesta, a ko ne može neka posti, jer mu je to zaštita.**”⁶⁸

---

⁶⁴ Muslim – poglavlje o postu (1163), Ebu Davud u istoimenom poglavlju (2429), Tirmizi – poglavlje o namazu (438), Nesai – poglavlje o namazzu (1613).

⁶⁵ Buhari – poglavlje o noćnom namazu (1122), Muslim – poglavlje o vrijednosti ashaba (2479).

⁶⁶ Buhari – poglavlje o džihadu (2480), Muslim – poglavlje o postu (1153).

⁶⁷ Buhari – poglavlje o postu (1904), Muslim – poglavlje o postu.

⁶⁸ Buhari – poglavlje o braku (5066), Muslim – poglavlje o braku (1400).

Također, pomoću posta se kroti duša kako se ne bi odala strastima i uživanjima bez kontrole. Post je i pouka za nas kako bismo saosjećali sa našom siromašnom braćom, nevoljnicima i beskućnicima koji nemaju čime utoliti žed i glad. Rekao je plačući Muaz r.a. kada mu je došla smrt: "Plačem zbog posta u žestokoj vrućini i žegi i tiskanja među učenjacima u kružocima znanja." Prenosi se od Amira bin Abdul-Kajsa da je na samrti rekao: "Tako mi Allah ne plačem zbog smrti i straha od nje već zbog posta tokom žestoke vrućine i klanjanja noću."

b) Vrijednost posta dana Ašure

Od Ibn Abbasa r.a. se prenosi da kada je Allahov poslanik a.s. došao u Medinu i video kako jevreji poste dan Ašure rekao je – Šta je ovo – zašto poste ovaj dan? Rekli su – to je dan kada je Allah spasio Musaa a.s. i sinove Israilove od neprijatelja pa je taj dan postio Musa a.s. Na to Poslanik a.s. reče: "Nama je Musa preči nego njima (jevrejima)" pa je postio taj dan i naredio je da se posti.⁶⁹

Radi razlikovanja od jevreja Poslanik a.s. je naredio da se posti još jedan dan sa njim pa kaže: "**Ako dočekamo sljedeću godinu postićemo i deveti dan**",⁷⁰ tj. deveti i deseti dan.

Rekao je Ibn Kajjim, Allah mu se smilovao: "Post dana Ašure ima različite stepene; najpotpunije je da se posti, deveti, deseti i jedanaesti dan, drugi stepen je, da se posti, deveti i deseti, i najnizi stepen je, da se posti samo deseti dan."

---

⁶⁹ Buhari – poglavlje o postu (2004), Muslim – poglavlje o postu (1130), Ebu Davud – poglavlje o postu (2444), Ahmed (2644).

⁷⁰ Muslim – poglavlje o postu (1134), Ebu Davud – poglavlje o postu (2445).

O vrijednosti posta dana Ašure rekao je Allahov poslanik a.s.: “Onome ko posti dan Ašure Allah će oprostiti grijeha (male grijeha) tokom prethodne godine.”⁷¹

c) Post šest dana Ševala

Ebu Ejjub El-Ensari prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko isposti mjesec Ramazan, a zatim i šest dana mjeseca Ševala računaće mu se kao da je ispostio cijelu godinu.”⁷² Ovo zato što se dobro djelo vrednuje desetostruko pa se tako mjesec Ramazan računa kao deset mjeseci, a post šest dana Ševala kao dva mjeseca što upotpunjaju cijelu godinu, i tako svake godine.

Brate moj, nastoj da ispostiš ove dane kako bi postigao veliku nagradu i požuri sa ovim dobrim djelom odmah nakon ramazanskog bajrama kako te ne bi zaokupila ljenost ili nešto drugo. Ovdje treba napomenuti da je zabranjeno postiti na dan bajrama kao i petak pojedinačno osim da se posti jedan dan prije ili poslije njega. Što se tiče posta samo petkom dozvoljeno je samo ako dan Arefata pada u petak, ili ako se neko zavjetuje da će postiti tačno u taj i taj dan po datumu pa se dogodi da je to petak⁷³, jer je Allahov poslanik a.s. rekao: “Neka niko od vas ne posti petak pojedinačno, osim da posti dan prije ili poslije njega.”⁷⁴ Postignut je zajednički stav učenjaka da je pokuđeno postiti samo petkom, ali ne i haram (zabranjeno).

d) Post dana Arefata

---

⁷¹ Muslim – poglavljje o postu (1162).

⁷² Bilježe ga autori najpoznatijih šest zbirki hadisa osim Buharije.

⁷³ Zavjetni post je obavezan i po riječima učenjaka za njega ne važi pravilo pokuđenosti posta.

⁷⁴ Buhari – poglavljje o postu (1985), Muslim u istoimenom poglavljju (1144).

Post dana Arefata je propisan onima koji nisu na hadždžu i to je najbolje djelo u tih deset dana Zul-Hidždžeta za onoga ko nije na hadždždu (o vrijednosti deset dana Zul-Hidždžeta će biti riječi u narednom poglavlju). Ovaj post nije propisan hadžijama kako ne bi oslabili i ne bi bili kadri činiti ibadet na dan Arefata. Ebu Katada prenosi da je Vjerovjesnik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Post dana Arefata iskupljuje grijeha iz prošle i naredne godine, a post dana Ašure iskupljuje od grijeha (počinjenih) u prošloj godini.”⁷⁵

Napomena

Ovdje se misli na male grijeha kao i kod posta dana Ašure, a nikako na velike grijeha za koje je potrebna iskrena tevba (pokajanje) i ostavljanje tog grijeha tako da se više ne vrati njemu, kao i vraćanje prava ljudima koji su oštećeni tim grijehom.

3) VREMENA I MJESTA U KOJIMA SE UMNOGOSTRUČUJU NAGRADE I USLIŠAVAJU DOVE

a) Vremena u kojima se umnogostručavaju nagrade i uslišavaju dove

1) Mjesec Ramazan

Znaj brate moj da se nagrade u mjesecu Ramazanu umnogostručuju kao što je spomenuto u hadisu Allahovog poslanika a.s.: “Nema boljeg mjeseca za muslimane od

---

⁷⁵ Muslim – poglavljje o postu (1162)

Ramazana i nema goreg i težeg mjeseca za munafike (licemjere) od Ramazana.”⁷⁶ Zato plemeniti brate, nastoj da iskoristiš ovaj veliki mjesec činjenjem dobrih djela kao što su namaz, sadaka, zekat i svako drugo dobro djelo. Neka je hvala Allahu što nam je podario ovaj veličanstveni mjesec i što nam je olakšao puteve i načine pokornosti u njemu. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Kada nastupi Ramazan, otvore se džennetska, zatvore džehennemska vrata a šejtani se povežu!**”⁷⁷

- Umra u mjesecu Ramazanu

Od Allahove neizmjerne dobrote kada je riječ o uvećavanju nagrade tokom mjeseca Ramazana je i to što se umra obavljena u Ramazanu vrednuje kao hadždž. **Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem,** rekao je ensariji Ummu Sinan: “Kada nastupi Ramazan obavi umru jer doista umra u Ramazanu vrijedi kao hadž (ili je rekao kao hadždž obavljen sa mnom)! ”⁷⁸

- Noć Kadra

Noć kadra je najveličanstvenija noć u kojoj je nagrada za ibadet veća i vrednija od nagrade za ibadet u toku 1000 mjeseci (83 godine i 4 mjeseca približno). Rekao je Uzvišeni Allah:

**Mi smo ga počeli objavljivati u Noći Kadr –
a šta ti misliš šta je Noć Kadr?**

Noć Kadr je bolja od hiljadu mjeseci.⁷⁹

---

⁷⁶ Bilježi ga Ahmed (8350), Ibn Huzejme i Ahmed Šakir ga smatraju vjerodostojnim.

⁷⁷ Muslim – poglavlje o postu (1079).

⁷⁸ Buhari – poglavlje o umri (1782), Muslim – poglavlje o hadždžu (1656), Ahmed (2025).

⁷⁹ Al-Kadr 1-3.

U toj noći je spušten Kur'an na dunjalučko nebo i u njoj se određuje i propisuje sve što će se dogoditi u narednoj godini. Kaže Allah uzvišeni:

Mi smo počeli da je u Blagoslovljenoj noći objavljujemo – i
Mi, doista, opominjemo –
u kojoj se svaki mudri posao riješi.⁸⁰

Allah Uzvišeni je ovom noći odlikovao ummet (sljedbenike) Muhammeda a.s. Rekao je imam Malik: “Došlo je do mene da je Allahov poslanik tražio da se njegovom ummetu da duži životni vijek u odnosu na prethodne narode pa mu je Allah dao noć Kadra.”⁸¹

2) Deset dana zul-hidždžeta

Ibn Abbas, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s. rekao: “U danima Kurban-bajrama (tešrika) nema vrednijeg posla od uobičajenog učenja tekbira u ovih prvih deset dana (zu-l-hidždžeta)”. - Pa ni borba (džihad) na Allahovom putu? - upitali su (ashabi). “Ni borba - odgovorio je on, izuzev borbe čovjeka koji je izašao da se bori protiv neprijatelja, svojim životom i svojim imetkom pa se ne vrati ni sa čim od toga.”⁸²

Od važnosti i značaja ovih deset dana zul-hidždžeta je i to što se Allah Uzvišeni kune njima u Svojoj veličanstvenoj Knjizi pa kaže:

Tako mi zore,

---

⁸⁰ Ad-Duhan 3-4.

⁸¹ Hadis je daif (slab), a bilježi ga imam Malik u svom djelu „Muvetta“ (99/1).

⁸² Buhari – poglavlj o bajramima (969), Ebu Davud – poglavlj o postu (2438), Ibn Madže – poglavlj o postu (1727), Tirmizi – poglavlj o postu (757).

i deset noći,
i parnih i neparnih.⁸³

Kako kažu učenjaci ovih deset noći kojima se kune Allah su upravo dani i noći zul-hidždžeta.

Zato brate moj, iskoristi ovih deset dana zul-hidždžeta čineći dobra djela, učeći Kur'an, udjeljujući sadaku, obavlјajući dobrovoljne namaze i post. Ovo posebno važi za onoga ko se u tim danima nađe u dva časna harema. Također, posebno treba istaći post dana arefata i njegovu vrijednost kao i prinošenje (klanje) kurbana u danima bajrama što je od sunneta Allahovog poslanika a.s.

3) Vremena u kojima se uslišavaju dove

a) Dova u dubini noći

Jedno od vremena kada se dova uslišava je i noć u svojoj poodmakloj fazi, a naročito vrijeme noćnog namaza i tihog razgovora roba sa svojim Gospodarom. Džabir ibn Abd Allah r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “U toku noći postoji jedan čas u kojem musliman zamoli Allaha za neki hajr, bilo da se radi o dunjalućkim ili ahiretskim stvarima, Allah će mu to dati. Ovo važi za svaku noć.”⁸⁴ U drugom hadisu kaže Allahaov poslanik a.s.: “Silazi naš Gospodar, tebareke ve te’ala, svake noći na zemaljsko nebo kada ostane zadnja trećina noći, kaže: Ko će mi dovu uputiti pa da mu se odazovem, ko će

---

⁸³ Al-Fadžr 1-3.

⁸⁴ Muslim – namaz putnika i skraćivanje namaza (757), Tirmizi – u poglavljiju o dovama (3579), Ebu Davud (1277).

od mene (nešto) tražiti pa da mu dam, ko će Mi istigfar činiti pa da mu oprostim.”⁸⁵

Brate moj, ozbiljno se lati posla, budi od onih koji čine dobra djela i odazovi se pozivu Milostivog.

b) Dova između ezana i ikameta

U vremenu između ezana i ikameta se dova također prima. Enes r.a. prenosi da je naš Poslanik a.s. rekao: “Dova između ezana i ikameta se ne odbija pa upućujte tada dovu.” Bilježi ga Ebu Davud, a Tirmizi još dodaje: “Rekoše prisutni – A šta da dovimo Allahov poslanice? Poslanik a.s. odgovori – Molite za oprost na dunjaluku i ahiretu.”⁸⁶

c) Čas na dan džume

Jedna od posebnih karakteristika dana džume je i to što u njemu postoji jedan čas kada se prima dova. U hadisu od Ebu Hurejre, radijallahu anhu, navodi se: “Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, spomenuo je petak, pa je rekao: ‘U danu petka postoji jedan čas u kojem, ako rob musliman koji obavlja namaz nešto Allaha zamoli, On će mu to i dati’, pa je rukom isaretio da je taj čas kratak.”⁸⁷

Postoji razilaženje oko toga kada je tačno taj trenutak. Neki učenjaci kažu da je to momenat kada hatib sjedne između dvije hutbe, neki kažu da je to vrijeme kada imam završi sa hutbom, silazi sa minbera pa sve dok ne počne sa namazom, a neki pak kažu da su to posljednji trenuci petka nakon ikindije namaza.

---

⁸⁵ Muslim – namaz putnika i skraćivanje namaza (758), Tirmizi – poglavlj o namazu (446).

⁸⁶ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o oprostu i praštanju.

⁸⁷ Buhari – poglavlj o džumi (935), Muslim – poglavlj o džumi (852).

Ovo je najodabranije mišljenje jer najviše odgovara riječima Poslanika a.s. “Tražite čas u kojem se prima dova petkom nakon ikindije namaza pa sve do zalaska sunca.”⁸⁸

d) Trenuci kada postačiftari

Od Abd Allaha bin Amra se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Zaista se dova postača prilikom iftara ne odbija.”⁸⁹ Zato je potrebno da postača prilikom iftara što više dovi i moli Allaha da mu podari iz Njegovog izobilja budući da je ovo jedna od vrijednosti i počasti kojima je Allah odlikovao postače.

e) Dova na dan Arefata

Kazao je Muhammed, sallallahu alejhi ve sellem:

“Najbolja dova je dova na dan Arefata, a najbolje što sam rekao ja i poslanici prije mene jeste: „LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEH LEHU-L-MULKU VE LEHU-L-HAMDU VE HUVE ‘ALA KULLI ŠEJ’IN KADIR.“ – Nema Boga osim Jednog i Jedinog Allaha, Kojem nema nikoravan! Njemu pripada sva vlast i sva slava, i On je svemogući!”⁹⁰

f) Dova prilikom sklapanja hatme Kur’ana

---

⁸⁸ Bilježe ga Tirmizi – poglavlj o namazu (489) i Taberi. Ukoliko želiš pogledaj hadis u istom poglavljju pod brojem (491).

⁸⁹ Hadis je daif, a bilježi ga Ibn Madže u poglavlj o postu (1753).

⁹⁰ Bilježi ga Tirmizi u poglavlj o dovama pod brojem (3585), a šejh Albani ga je ocijenio kao hasen.

Bilježi se da je Enes r.a. kada bi sklapao hatmu okupljaо svoju porodicu i dovio za njih.⁹¹

g) Dova prilikom ispijanja vode zem-zem

Džabir bin Abd Allah prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Voda zem-zem djeluje za ono za šta se pije.**”⁹²

b) MJESTA NA KOJIMA SE UVEĆAVAJU NAGRADE I PRIMAJU DOVE

1) Mesdžidul-Haram

Džabir b. Abd Allah prenosi da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “**Namaz u mojoj džamiji (u Medini) bolji je od hiljadu namaza koji se obave u drugim džamijama, osim Mesdžidul-harama. Namaz u Mesdžidul-haramu bolji je od sto hiljada namaza obavljenih u drugim džamijama.**”⁹³

Mesdžidul-haram je prvi mesdžid za koji je propisano da se zbog njega kreće na put. On je Allahova kuća na Zemlji koja je sagrađena kao utočište i sigurno mjesto ljudima, za kojom žude i za koju se vežu srca pokornih vjernika, druga kibla i prvi od dva sveta harema.

2) Džamija Allahovog poslanika a.s.

Poslanikova džamija je druga po svetosti, a sagradio ju je Poslanik a.s. kada je došao u Medinu kako bi bila mjesto

---

⁹¹ Bilježe Darimi (2. dio, str. 560), Seid bin Mensur (1. dio, str. 140), Bejheki – „Šuabul-Iman“ (2. dio, str. 368) i drugi.

⁹² Hadis je sahih, a bilježi ga Ibn Madže – „El-Menasik“ (3062).

⁹³ Hadis je sahih, a bilježe ga Ahmed (1475), Ibn Madže – obavljanje namaza i sunneta u njima (1406).

okupljanja muslimana, mjesto gdje će muslimani obavljati svoje ibadete, centar učenja i podučavanja. U njoj su ponikli plemeniti ashabi koji su proširili islam širom svijeta. O vrijednosti ove džamije govori nam hadis kojeg prenosi Ebu Hurejre u kojem Poslanik a.s. kaže: “**Između moje kuće i mog minbera se nalazi jedna od džennetskih bašči, a moj minber je na havdu (mom vrelu).**”⁹⁴

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “**Namaz u mojoj džamiji vredniji je od hiljadu namaza na nekom drugom mjestu osim u Mesdžidul-haramu (Mekki).**”⁹⁵

3) Mesdžidul-Aksa

Rekao je Allah Uzvišeni:

Hvaljen neka je Onaj koji je u jednom času noći preveo Svoga roba iz Hrama časnog u Hram daleki, čiju smo okolinu blagoslovili...⁹⁶

Ova džamija je prva kibla i mjesto Poslanikovog noćnog putovanja (isra') odakle je uzdignut na nebo. Mesdžidul-aksa je jedan od mesdžida zbog kojeg se može posebno krenuti na put. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Ne**

---

⁹⁴ Buhari – poglavljje o vrijednosti namaza u Mekki i Medini (1195), Muslim – poglavljje o hadždžu (1390), Nesai – poglavljje o džamijama (695).

⁹⁵ Buhari – poglavljje o vrijednosti namaza u Mekki i Medini (1190), Muslim – poglavljje o hadždžu (1394), Nesai – poglavljje o džamijama (694).

⁹⁶ Al-Isra' 1.

priteže se sedlo osim radi tri mesdžida: Mesdžidul-Harama (Mekka), mog mesdžida (Medina) i mesdžidul-Aksa.”⁹⁷

Od vrijednosti ovog mesdžida je i ono što je došlo do nas od Abd Allaha bin Amra bin Asa r.a. koji prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Kada je Sulejman b. Davud, 'alejhimasselam, sagradio džamiju El-Aksa, zamolio je od Allaha tri stvari:

- sud koji će se poklapati sa Allahovim sudom,
- vlast koju neće imati niko poslije njega,
- i da svaki onaj koji posjeti džamiju El-Aksa i u njoj klanja iz nje izade čist od grijeha kao na dan kada ga je majka rodila.“ Zatim je Poslanik, sallallahu 'alejhi ve sellem, rekao: „što se tiče prve dvije stvari one su mu date, a što se tiče treće stvari, ja se nadam da mu je i ona data.”⁹⁸

4) Mesdžidul-Kuba'

Od Seida bin Hudrija r.a. se prenosi da je Vjerovjesnik a.s. rekao: “Namaz obavljen u mesdžidul-kuba’ je vrijedan kao umra.”⁹⁹

Sehl bin Hanif pripovijeda da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Svako onaj ko se očisti u svojoj kući, zatim dođe u džamiju Kuba i u njoj klanja dva rekata, imat će nagradu umre.”¹⁰⁰

---

⁹⁷ Buhari – poglavlje o vrijednosti namaza u Mekki i Medini (1189), Muslim – poglavlje o hadždžu (1397), Ibn Madže – Obavljanje namaza i sunneta u njemu (1409), Nesai – poglavlje o džamijama (700).

⁹⁸ Hadis je sahih, a bilježi ga Ibn Madže u poglavlju „Obavljanje namaza i sunneta u njemu“ (1408).

⁹⁹ Tirmizi – poglavlje o namazu (324), Ibn Madže – poglavlje o obavljanju namaza i sunneta u njemu (1411).

5) Dova kod Multezema

Spominje se da se prilikom dodirivanja Multezema dova uslišava¹⁰¹ jer prenosi Abdurrahman bin Safvan da je video Allahovog poslanika a.s. kako dodiruje vrata Ka'be i ono što je između hadžerul-esveda i vrata Ka'be kao i to da je video ljudi kako to isto čine sa Poslanikom a.s.¹⁰²

Prenosi se od Ibn Abbasa da bi se on priljubio na mjestu između hadžerl-esveda i vrata Ka'be i da je imao običaj govoriti: "Onaj ko je ustrajan u dovi treba je činiti između rukna i vrata. Ko god se priljubi uz to mjesto moleći Allaha za nešto, Allah će mu to dati."¹⁰³

c) OSOBE ČIJE SE DOVE PRIMAJU

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Tri dove će bez sumnje biti uslišane, a to su dova mazluma (onoga kome je učinjena nepravda), dova putnika i dova roditelja za svoje dijete."¹⁰⁴

U drugom hadisu kojeg prenosi Ebu Hurejre r.a. stoji da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Trojici se dova ne odbija – Postaću dok se iftari, pravednom vladaru i onome kome je nepravda učinjena. Njegovu dovu Allah uzdiže iznad bijelih

---

¹⁰⁰ Hadis je sahih, a bilježe ga Ibn Madže u poglavljju o obavljanju namaza i sunneta u njemu (1412) i Nesai u poglavljju o džamijama (699).

¹⁰¹ Po ovom pitanju postoji razilaženje među učenjacima.

¹⁰² Bilježe ga Ahmed i Ebu Davud – „El-Menasik“ (1898), a Ibn Huzejme ga smatra vjerodostojnjim.

¹⁰³ Hadis je mevkuf i doseže do Ibn Abbasa sa slabim lancem prenosilaca – „El-medžmu' šerhul-muhezzeb“ 8/260 od Nevevija

¹⁰⁴ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju dovama (3448).

oblaka, otvara joj nebeska vrata i kaže: „Tako mi Moje moći, pomoći će te, koliko je uskoro!“¹⁰⁵

4) Mjesta na kojima se čini zikr

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Neće se skupiti ljudi u jednoj od Allahovih kuća s ciljem da uče Kur'an i da ga međusobno proučavaju, a da se u njihova srca neće spustiti smirenost, obuhvatit će ih Allahova milost, okružit će ih meleki i Allah će ih spomenuti kod onih koji su kod njega.”¹⁰⁶

Ebu Hurejre, r.a., kaže da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: “Allah ima meleke koji kruže putevima i traže one koji Allaha spominju. A kad nađu one koji spominju Allaha, oni pozovu jedni druge: ‘Dođite, ovo je ono što tražite!’ I meleci ih tada zakrile svojim krilima i tako ispune prostor sve do najbližeg (zemaljskog) neba. Kad se meleci vrate, njihov Gospođar Uzdržavatelj ih pita, iako On o njima najbolje zna: - Šta govore Moji robovi? Meleci odgovore: - Oni Tebe veličaju govoreći: Subhanallahi (Uzvišen je Allah), donose tekbire govoreći: Allahu ekber (Allah je najveći), zahvaljuju Ti se govoreći: Elhamdulillahi (Sva hvala i zahvala pripada Allahu), Tebe veličaju govoreći: ‘Zaista, si Ti mnogo hvaljen, mnogo slavljen!’ - Jesu li Me vidjeli? - pita On. - Ne, tako nam Allaha, oni Te nisu vidjeli - kažu oni. - A kako bi bilo da su Me vidjeli? - pita On. - Da su Te vidjeli, oni bi Tebi još predaniji u služenju bili, još više bi Tebe uzdizali, hvalili i veličali - kažu oni. - A šta mole od Mene? - pita On. - Mole Džennet - kažu oni. - Jesu

---

¹⁰⁵ hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavlju o dovama (3598).

¹⁰⁶ Muslim – poglavlje o dovama (2699), Ebu Davud – poglavlje o namazu (1455), Ibn Madže – „Es-Sunnen“ (225), Tirmizi – poglavlje o dovama (3378).

li ga vidjeli? - pita On. - Ne, tako nam Allaha, nisu ga vidjeli - kažu oni. - A kako bi bilo da su ga vidjeli? - pita On. - Da su ga vidjeli, još više bi ga nastojali zaslužiti, uporniji bi bili u njegovom traženju i još bi sa većom čežnjom za njim težili - kažu oni. - A od čega zaštitu traže? - pita On. - Od Džehennema - kažu oni. - Jesu li ga vidjeli? - kaže On. - Ne, tako nam Allaha, nisu ga vidjeli - kažu oni. - A kako bi bilo da su ga vidjeli? - pita On. - Da su ga vidjeli, još više bi od njega bježali i još više ga se bojali - kažu oni. - Ja vas uzimam za svjedoke da Sam im, zaista, oprostio - kaže On. Jedan od meleka kaže: - Među njima je taj i taj koji ne pripada njima, nego je došao zarad druge potrebe. - Oni su zajedno na ovom skupu, pa neće ni njihov drug biti nesretan među njima - reče On.”¹⁰⁷

5) Spominjanje Allaha Uzvišenog

Rekao je Uzvišeni:

I muškarcima koji često spominju Allaha i ženama koje često spominju Allaha – Allah je, doista, za sve njih oprost i veliku nagradu pripremio.¹⁰⁸

Ovo je nagrada za one koji Allaha spominju, a od koristi zikra je i ono što Uzvišeni spominje u Svom govoru:

One koji vjeruju i čija se srca, kad se Allah spomene, smiruju – a srca se doista, kad se Allah spomene, smiruju!”¹⁰⁹

Sjećajte se vi Mene, i Ja će se vas sjetiti...¹¹⁰

---

¹⁰⁷ Buhari – poglavlje o dovama (6408), Muslim – poglavlje o zikru, dovama, pokajanju i traženju oprosta (2689).

¹⁰⁸ Al-Ahzab 35.

¹⁰⁹ Ar-Ra'd 28.

¹¹⁰ Al-Bakarah 152.

Od nagrada za zikr je i ono što se spominje u hadisu Poslanika a.s. Prenosi se da je Ebu Hurejre, r.a., rekao: - Božiji Poslanik, a.s., je, prolazivši pored brda zvanog Džumdan, na putu ka Mekki, kazao: 'Idite, ovo je Džumdan. Uteći će oni koji se izdvoje.' (Prisutni) su ga upitali: - Božiji Poslaniče, ko su ti koji se izdvoje? 'To su muškarci i žene koji često čine zikr Allahu, dž.š.' - odgovorio im je.¹¹¹

Rekao je Allah Uzvišeni u hadisi-kudsijju: "Ja sam kod Mog roba čim pomisli na Mene (kadar sam učiniti za njega sve ono što on misli) i Ja sam s njim kad god Me spomene; ako Me spomene u sebi, i Ja njega spomenem u Sebi; ako Me spomene u društvu nekom, Ja njega spomenem u društvu boljem od tog."¹¹²

Postoji još mnogo drugih ajeta i hadisa koji dokazuju vrijednost zikra i onih koji spominju Allaha. Pred tobom u onome što slijedi su neki od zikrova sa koristima i posebnom nagradom za svaki od njih:

a) Tesbih, tahmid i tehlil

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Ko bude nakon namaza proučio: Subhanallah - slavljen neka si Allahu (33x), zatim: El-hamdu lillah - sva zahvala pripada Allahu (33x), pa potom: Allahu ekber- Allah je najveći (33x), što je ukupno (99x), a poslije toga, da bi upotpunio stotinu, izgovori: La ilahe illallahu vahdehu la šerike leh, lehu-l-mulku, ve lehu-l-hamdu, ve huve 'ala kulli šej'in kadir - Nema boga osim Allaha Jedinoga, Koji druga nema; Njemu pripada

---

¹¹¹ Muslim – poglavljje o zikru i dovi (2676), Tirmizi – poglavljje o dovama (3596).

¹¹² Buhari – poglavljje o tevhidu (7405), Muslim – poglavljje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (2675).

sva vlast i sva zahvala i On je svemoćan - Allah će mu oprostiti grijeha makar ih bilo (mnogo) kao morske pjene.”¹¹³

Prenosi se od Alije ibn Ebu Taliba, r.a., da se Fatima, r.a., požalila kako joj je teško mljeti na mlin - a to je bilo u vrijeme kada su kod Vjerovjesnika, a.s., dovedeni zarobljenici - te je ona otišla kod njega da joj dadne slugu, ali ga nije pronašla. Srela je Aišu, r.a., i obavijestila ju je (o svom problemu). Pošto se Vjerovjesnik, a.s., vratio Aišu, r.a., ga je obavijestila o Fatiminoj, r.a., posjeti. -Tek što smo bili legli kada je Vjerovjesnik, a.s., došao kod nas -rekao je Alija - pa smo pošli ustati, a on nam je na to kazao: 'Ne ustajte!' Sjeo je između nas tako da sam osjetio hladnoću njegovog stopala na svojim grudima i upitao nas: 'Hoćete li da vas podučim nečemu što je bolje od onoga što ste tražili od mene!?' Kada podete spavati proučite: Allahu ekber trideset i četiri puta, Subhanallah trideset i tri puta, el-hamdu lillah trideset i tri puta, a to vam je bolje od jednog sluge.”¹¹⁴

O posebnoj vrijednosti tesbiha rekao je Allahov poslanik a.s. kojeg prenosi Sa'd ibn Ebu Vakkas, r.a.: “Kada smo (jedanput) bili kod Božijeg Poslanika, a.s., on nas je upitao: 'Je li neko od vas nesposoban učiniti svakog dana hiljadu dobrih djela?' - Kako neko od nas može učiniti hiljadu dobrih djela? - upitao ga je jedan od prisutnih. 'Onome ko prouči stotinu tesbiha bit će upisano hiljadu dobrih djela ili će mu biti izbrisano hiljadu loših djela', odgovorio mu je Božiji Poslanik, a.s.”¹¹⁵

---

¹¹³ Muslim – poglavljje o džamijama (597).

¹¹⁴ Buhari – poglavljje o pet namaza (3113), Muslim – poglavljje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (2727).

¹¹⁵ Muslim – poglavljje o zikru i dovi (2698).

b) Riječi šehadeta LA ILAHE ILLALLAH (nema drugog Boga osim Allaha)

Rekao je Allahov poslanik a.s.: "Izgovarajte riječi LA ILAHE ILLALLAH što ćešće prije nego vas nešto sprijeći u tome i izgovarajte ih na samrti. I kaže Poslanik a.s. da je Nuh a.s. govorio svome sinu kada je bio na samrti "Naređujem ti da kažeš LA ILAHE ILLALLAH, jer doista kada bi u jednu ruku stavio sedam nebesa i isto toliko zemalja, a u drugu riječi šehadeta LA ILAHE ILLALLAH prevagnula bi strana na kojoj su riječi LA ILAHE ILLALLAH."¹¹⁶

U drugom hadisu Poslanik a.s. kaže da je Musa a.s. govorio: "Gospodaru moj, pouči me nečemu čime će Te se sjećati i čime će Ti se u molbi (dovi) obraćati." (Gospodar mu je) odgovorio: 'O Musa, reci: LA ILAHE ILLALLAH!' Na to Musa, alejhi selam, reče: 'O Gospodaru, svi robovi Tvoji to izgovaraju!', a Gospodar mu odgovori: 'O Musa, kada bi sedam nebesa i sve što je na njima, mimo Mene, i isto toliko (sedam) zemalja bilo stavljeno na jednu stranu (vage) a LA ILAHE ILLALLAH' na drugu, prevagnula bi strana na kojoj je LA ILAHE ILLALLAH."¹¹⁷

Od Ebu Zerra r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Svaki Allahov rob koji izgovori LA ILAHE ILLALLAH i umre na tome ući će u džennet."¹¹⁸

Ove riječi podrazumijevaju negiranje i odricanje od svih lažnih božanstava mimo Allaha, kao i potvrđivanje i priznavanje ibadeta (robovanje i pokornost) samo Allahu Jednom Jedinom.

---

¹¹⁶ Bilježi ga Ahmed, a šejh Albani ga smatra vjerodostojnjim.

¹¹⁷ Ibn Hibban i Hakim koji ga smatra vjerodostojnjim.

¹¹⁸ Buhari – poglavje o dženazi (1273), Muslim – poglavje o vjerovanju (93).

c) Riječi SUBHANALLAH VE BI HAMDIHI
SUBHANALLAHIL-AZIM (Slavljen i uzvišen (od svih manjkavosti) neka je Allah i hvaljen neka je On, slavljen i uzvišen neka je Allah Veliki)

Džabir r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Onome ko kaže SUBHANALLAH VE BI HAMDIHI SUBHANALLAHIL-AZIM (Slavljen i uzvišen (od svih manjkavosti) neka je Allah i hvaljen neka je On, slavljen i uzvišen neka je Allah Veliki) bit će zasadena palma u džennetu."¹¹⁹

I rekao je Allahov poslanik a.s.: "Dvije riječi su lahke na jeziku, teške na mizanu (vagi) i drage Milostivom: Subhanallahi ve bi hamdihi subhanallahi-l-azim (Slavljen neka je Allah i Njemu hvala, slavljen neka je Allah Silni)"¹²⁰

d) Riječi SUBHANALLAH VE BI HAMDIHI
(Slavljen neka je Allah i Njemu hvala)

Prenosi se da je Ebu Zerr, r.a., rekao: - Upitao me je Božiji Poslanik, a.s.: 'Hoćeš li da ti kažem koji je govor najdraži Allahu, dž.š.?' - O Božiji Poslaniče, kaži mi koji je govor najdraži Allahu, dž.š.! -rekao sam mu. 'Najdraži govor Allahu, dž.š., je Subhanallahi ve bi hamdihi – Slava i hvala Allahu', kazao mi je on.¹²¹

U drugom rivajetu stoji da je Allahov poslanik a.s. upitan koji je najvredniji govor pa je rekao: "Ono što je Allah odabrao za

---

¹¹⁹ Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi u poglavljju o dovama (3464) i Nesai u „Dan i Noć“ (827).

¹²⁰ Buharija – poglavje o dovama (6406), Muslim – poglavje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (2694).

¹²¹ Muslim – poglavje o zikru i dovi (2731).

svoje meleke ili za svoje robeve je SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI.”¹²²

Od Abd Allaha bin Hubejba se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “Onome kome je teško da udijeli imetak i da klanja noću neka se pomogne riječima SUBHANALLAHI VE BI HAMDIHI.”¹²³

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko kaže u toku jednog dana sto puta: ‘Subhanallahi ve bi hamdihi’ (Slavljen je Allah i Njemu pripada sva hvala), oprošteni su mu grijesi, pa makar ih bilo kao morske pjene.”¹²⁴

e) Riječi SUBHANALLAHI VEL-HAMDU LILLAHI VE LA ILAHE ILLALLAHU VALLAHU EKBER (slavljen neka je Allah, Njemu pripada sva hvala, nema drugog Boga osim Allaha i Allah je najveći)

Rekao je Allahov poslanik a.s.: U noći mog israâ sreo sam Ibrahima, a.s., koji mi je rekao: Muhammed, prenesi svom ummetu od mene selam i obavijesti ih da Džennet obiluje plodnim dolinama i pitkom vodom, a prisadi su mu riječi: Subhanallahi we-l-hamdu lillahi we la ilahe illallahu wallahu ekber, we la hawle we la kuwwete illa billahi-l-alijji-l-'azim'.”¹²⁵

---

¹²² Prethodni izvor.

¹²³ Bilježi ga Albani – Sahihul-Džami' (6377).

¹²⁴ Buhari – poglavljje o dovama (6405), Muslim – poglavljje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (6291).

¹²⁵ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi – poglavljje o dovama (3462).

Također je rekao Allahov poslanik a.s.: "Da kažem: SubhanAllahi, vel hamdulillahi, ve la ilahe illaAllahu, Allahu ekber, draže mi je od svega što Sunce obasjava (Dunjaluka)." ¹²⁶

f) Riječi Subhanallahi ve bi hamdihi adede halkihi ve rida nefsihi ve zinete aršihi ve midade kelimatihi (Slavljen je Allah i Njemu pripada hvala, koliko ima njegovih stvorenja, koliko je On zadovoljan, koliko je težak Njegov arš, i koliko ima tinte s kojom su (ispisane) Njegove riječi.)

Prenosi se od Džuvejrije, r.a., da je Vjerovjesnik, a.s., izašao od nje rano čim je klanjao sabah-namaz, a ona je sjedila učeći. Nakon što je Sunce izašlo, on se vratio, a ona je i dalje sjedila učeći. Pa je upitao: 'Još uvijek si u istom stanju u kakvom sam te ostavio?' - Da - odgovorila mu je. Na to joj je Vjerovjesnik, a.s., kazao: 'Nakon što sam otisao od tebe, izgovorio sam tri puta četiri kelime, pa kada bi se one uporedile sa onim što si ti izgovorila sve do sada, onda bi prevagnule one što sam ja izgovorio, a to su: Slava i hvala Allahu onoliko koliko su brojna Njegova stvorenja, onoliko koliko je On zadovoljan, onoliko kolika je težina Njegovog prijestolja i onoliko koliko je mnoštvo Njegovih riječi.' U drugoj predaji ovog hadisa se prenosi da je on (Vjerovjesnik, a.s.) rekao: 'Slava Allahu onoliko koliko su brojna Njegova stvorenja, slava Allahu onoliko koliko je On zadovoljan, slava Allahu onoliko kolika je težina Njegovog prijestolja, slava Allahu onoliko koliko je mnoštvo Njegovih riječi.¹²⁷

---

¹²⁶ Muslim – poglavlje o zikru i dovi (2695).

¹²⁷ Muslim – poglavlje o zikru i dovi (2726).

g) Riječi LA ILAHE ILLALLAHU VAHDEHU LA ŠERIKE LEHU, LEHUL-MULKU VE LEHUL HAMDU VE HUVE ALA KULLI ŠEJ'IN KADIR (Nema boga sem Allaha, On nema sudruga, Njemu pripada sva vlast, Njemu pripada sva hvala i On je svemoćan)

Poslanik s.a.w.s., kaže: „Ko kaže kada osvane: La ilahe illallah wahdehu la šerike leh; lehul-mulku ve lehul-hamdu ve huve ‘ala kulli šej'in kadir“ – kao da je oslobođio roba od sinova Ismailovih, bit će mu izbrisano deset grijeha, bit će uzdignut za deset deredža i šejtan mu neće moći nauditi sve dok ne omrkne. Ako ovo isto učini kada omrkne imaće sve ove počasti dok ne osvane.“¹²⁸

Prenosi se od Ebu Hurejre, r.a., da je Božiji Poslanik, a.s., kazao: 'Ko u jednom danu stotinu puta kaže: - La ilahe illallahu, wahdehu, la šerike leh. Lehu-l-mulku ve lehu-l-hamdu ve huve 'ala kulli šej'in kadir -Nema drugog boga osim Allaha, Jedinog, On nema druga, Njemu pripada vlast i hvala i On sve može - imat će nagradu kao da je oslobođio deset robova, bit će mu upisano stotinu dobrih a izbrisano stotinu loših djela, bit će zaštićen od šejtana tokom tog dana sve dok ne omrkne i niko neće donijeti sa sobom ništa bolje od onoga što je on donio osim onoga ko ove riječi bude više puta ponavljaod njega.'¹²⁹

h) Riječi LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH (nema snage ni moći osim sa Allahom)

---

¹²⁸ Hadis je sahih, a bilježi ga Ibn Madže – poglavlj o dovama (3867).

¹²⁹ Buhari – poglavlj o dovama (6403), Muslim – poglavlj o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (2691).

Ebu Musa El-Ešari prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “O, Abd Allah bin Kajs, hoćeš li da te uputim na jednu od džennetskih riznica? Rekoh – Svakako Allahov poslaniče. Poslanik a.s. reče: “Reci LA HAVLE VE LA KUVVETE ILLA BILLAH.”¹³⁰

6) Otkup za grijeha nakon sijela (ili nekog sastanka)

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko bude na nekom sijelu ili skupu na kojem ima puno buke (galame) prije nego ustane sa skupa neka kaže “Subhanek-l-Lahumme ve bi hamdike, ešhedu en la ilahe illa Ente, estagfiruke ve etubu ilejke” (*Neka si slavljen, Allahu, i neka Ti je hvala; svjedočim da nema boga osim Tebe. Od Tebe oprosta tražim i Tebi se kajem!*) bit će mu oprošteno sve ono što je pogriješio na tom skupu.”¹³¹

7) STRAH OD ALLAHA

Rekao je Allah Uzvišeni:

A za onoga koji se stajanja pred Gospodarom svojim bojao,
biće dva perivoja.¹³²

A onome koji je pred dostojanstvom Gospodara svoga strepio i
dušu od prohtjeva uzdržao.

Džennet će boravište biti sigurno.¹³³

---

¹³⁰ Buhari – poglavje o dovama (6409), Muslim – poglavje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (2704).

¹³¹ Hadis je hasen, a bilježe ga Nesai – „Dan i noć“ (397) i Tirmizi – poglavje o dovama (3433).

¹³² Ar-Rahman 46.

Oni koji su se Allaha bojali i onog što im je zabranjeno klonili,
oni će u džennetskim baščama pored izvōrā biti.¹³⁴

Strah od Allaha motivira čovjeka (Allahovog roba) na
pokornost i klonjenje od grijeha. Rekao je Allah Uzvišeni:

Da li je onaj koji u noćnim satima u molitvi vrijeme provodi,
padajući licem na tle i stojeći, strahujući od onoga svijeta i
nadajući se milosti Gospodara svoga...?¹³⁵

Oni koji iz bojazni prema Gospodaru svome strahuju,

i oni koji u dokaze Gospodara svoga vjeruju,

i oni koji druge Gospodaru svome ravnim ne smatraju,

i oni koji od onoga što im se daje udjeljuju, i čija su srca puna
straha zato što će se vratiti svome Gospodaru –

oni hitaju da čine dobra djela, i radi njih druge pretiču.¹³⁶

Učenjaci (alimi) se najviše boje Allaha jer su spoznali Njegovu
veličinu, uzvišenost Njegovih ajeta i dokaza i žestinu Njegove
kazne za grješnike. Rekao je Uzvišeni Allah:

Allaha se najviše boje učeni...¹³⁷

Ebu Hurejre r.a. prenosi hadis u kojem se spominje sedam
kategorija ljudi koji će biti u hladu Allahovom na Sudnjem
danu kada drugog hlada neće biti, a jedna od tih kategorija će
biti i onaj koji ostavi i sustegne se bluda sa lijepom i ženom
koja ima položaj a koja ga je na to pozvala i kaže “Ja se doista
Allah bojim”.¹³⁸

---

¹³³ An-Naziat 40-41.

¹³⁴ Al-Hidžr 45.

¹³⁵ Az-Zumar 9.

¹³⁶ Al-Mu'minun 58-61.

¹³⁷ Fatir 28.

¹³⁸ Buhari- poglavlje o ezanu (660), Muslim – poglavlje o zekatu (1031).

U drugom hadisu kojeg prenosi Ibn Abbas r.a. stoji da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Dva oka neće dotaći džehennemska vatra – oko koje je zaplakalo iz straha od Allaha i oko koje je stražarilo na Allahovom putu."¹³⁹

8) NAGRADA ZA ONOGA ČIJE DIJETE PRESELI (UMRE)

a) Kuća zahvale

Ebu Musa El-Ešari prenosi da je Allahov Poslanik, s.a.v.s., rekao: "Kada umre dijete Allahova roba, Uzvišeni Allah kaže Svojim melecima: 'Uzeli ste (dušu) djeteta Moga roba?' Oni odgovore: 'Da!' On tada kaže: 'Uzeli ste plod njegova srca?' Oni odgovore: 'Da' On tada kaže: 'A šta je rekao Moj rob?' Oni odgovore: 'Zahvalio Ti se i rekao: - Mi smo Allahovi i Njemu se vraćamo. -' Tada Uzvišeni Allah kaže: 'Izgradite Mome robu kuću u Džennetu i nazovite je Kuća Zahvale.'¹⁴⁰

b) Nagrada za onoga ko izgubi dvoje ili troje djece

Ebu Seid r.a. pripovijeda: "Jedna je žena došla Allahovom Poslaniku, a.s., i rekla: 'Allahov Poslaniče, odoše muškarci (ispred nas) zato što se njima (više) obraćaš. Odvoji, stoga, jedan dan za nas, pa da i nas podučiš onome čemu je tebe Allah poučio!' On joj je odgovorio: 'Sakupite se toga i toga dana na tom i tom mjestu!' Nakon što su se sakupile, došao im je Allahov Poslanik, a.s., i podučavao ih onome čemu je Allah njega poučio. Između ostalog, rekao im je: 'Koja god od vas doživi da joj umre troje djece — to će joj biti zaštita od Vatre.'

---

¹³⁹ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o džihadu (1639).

¹⁴⁰ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o dženazama (1021).

Tada je jedna od njih upitala: ‘Allahov Poslanič, a dvoje?’ Ona je to pitanje ponovila još dva puta, pa je on rekao: ‘I dvoje, i dvoje, i dvoje.’¹⁴¹

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: ‘Neće nijednog muslimana kome je umrlo troje djece koja nisu dostigla punoljetstvo vatra dotaknuti više osim onoliko koliko je potrebno da se izvrši (Allahovo) obećanje.’¹⁴²

9) POKORNOST POSLANIKU A.S.

Allahov poslanik a.s. je naš uzor i primjer. U pokornosti njemu je svako dobro i uspjeh, a u nepokornosti njegovim naredbama je svako zlo i propast na ovom i budućem svijetu. Rekao je Uzvišeni Allah:

**Vi u Allahovom Poslaniku imate divan uzor za onoga koji se
nada Allahovoj milosti i nagradi na onome svijetu, i koji često
Allaha spominje.**¹⁴³

U pokornosti Poslaniku a.s. je i pokornost Allahu Uzvišenom jer kaže Allah:

Onaj ko se pokorava Poslaniku pokorava se i Allahu.¹⁴⁴

Pokoravanjem Allahu Uzvišenom i Njegovom poslaniku a.s. se mogu dostići najviši stepeni (deredže) u džennetu. Rekao je Uzvišeni Allah:

---

¹⁴¹ Buhari – poglavlj o pridržavanju Kur'ana i sunneta (731).

¹⁴² Buhari – poglavlj o vjerovanju i opomeni (6656), pod Allahovim obećanjem se misli na riječi Uzvišenog „I svaki od vas će do njega (džehennema) stići! Gospodar tvoj se, sigurno, tako obavezao!” (Marjam – 71).

¹⁴³ Al-Ahzab 21.

¹⁴⁴ An-Nisa' 80.

Oni koji su poslušni Allahu i Poslaniku biće u društvu vjerovjesnīkā, i pravednīkā, i šehīdā, i dobrih ljudi, kojima je Allah milost Svoju darovao. A kako će oni divni drugovi biti!¹⁴⁵

Pokornost Poslaniku a.s. je sebeb (uzrok) Allahove ljubavi prema Svojim robovima i praštanja njihovih grijeha. Kaže Allah Uzvišeni:

(31) Reci: "Ako Allaha volite, mene slijedite, i vas će Allah voljeti i grijehu vam oprostiti!" – A Allah prašta i samilostan je.¹⁴⁶

Naređeno nam je da se pokoravamo Poslaniku a.s. i klonimo onoga što nam je on zabranio bilo da se radi o riječima ili djelima jer kaže Uzvišeni:

Ono što vam Poslanik kao nagradu dā – to uzmite, a ono što vam zabrani – ostavite.¹⁴⁷

A kako da mu se ne pokoravamo kada je on poklonjena milost koji je došao da osloboди čovječanstvo i ukaže mu na put istine. Rekao je Allah uzvišeni:

Došao vam je Poslanik, jedan od vas, teško mu je što će na muke udariti, jedva čeka da Pravim putem podete, a prema vjernicima je blag i milostiv.¹⁴⁸

A tebe smo samo kao milost svjetovima poslali.¹⁴⁹

A Mi smo tebe poslali samo zato da radosne vijesti donosiš i da opominješ.¹⁵⁰

---

¹⁴⁵ An-Nisa' 69.

¹⁴⁶ Alu Imran 31.

¹⁴⁷ Al-Hašr 7.

¹⁴⁸ At-Tavbah 128.

¹⁴⁹ Al-Anbiya' 107.

¹⁵⁰ Al-Furkan 56.

10) DONOŠENJE SALEVATA NA ALLAHOVOG POSLANIKA A.S.

Rekao je Allah Uzvišeni:

Allah i meleki Njegovi blagosiljaju Vjerovjesnika. O vjernici,
blagosiljajte ga i vi i šaljite mu pozdrav!¹⁵¹

Ebu Hurejre prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Na onoga ko doneše jedan salavat na mene, Allah će donijeti deset salavata!”¹⁵²

Od njega se također prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “Kada me god neko poselami, Allah mi vrati dušu da mu odgovorim na selam.”¹⁵³

“Ne pravite od mog kabura svetilište već donosite na mene salavate jer će oni do mene doći gdje god da ste.”¹⁵⁴

Ebu Talha r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. reakao: “Došao mi je Džibril, sallallahu ‘alejhi ve sellem, i rekao: ‘Zar nisi zadovoljan Muhammeda da svakog onog iz tvog ummeta koji te jednim salavatom spomene, ja spomenem salavatom deset puta i koji ti jedan selam pošalje, ja pošaljem njemu deset puta.’” On je odgovorio: “Svakako, o, Gospodaru.”¹⁵⁵

Nama je propisano da u namazu donosimo salavat na Poslanika a.s. Od Ebu Mes’uda r.a. se prenosi da je Bišr Bin Sa’di rekao: – O Allahov poslaniče, kako ćemo te spominjati

---

¹⁵¹ Al-Ahzab 56.

¹⁵² Muslim – poglavlj o namazu (408), Ebu Davud – poglavlj o namazu (1530), Tirmizi – poglavlj o namazu (485), Nesai – poglavlj o sehvi (1296).

¹⁵³ Hadis je hasen, a bilježi ga Ebu Davud – „El-Menasik“ (2041).

¹⁵⁴ Hadis je sahih, bilježi ga Ebu Davud – „El-Menasik“ (2042).

¹⁵⁵ Hadis je sahih, a bilježi ga Nesai – poglavlj o ezanu (678).

salevatima? Poslanik a.s. malo zastade pa reče – Recite: “Allahumme, salli ala Muhammedin ve ala ali Muhammed, kema sallejte ala Ibrahime ve ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid; Allahume barik ala Muhammedin ve ala ali Muhammed, kema barekte ala Ibrahime ve ala ali Ibrahime, inneke hamidun medžid” - (Allahu moj, smiluj se Muhammedu i njegovom potomstvu, kao što si se smilovao Ibrahimu, i njegovom potomstvu. Zaista si Ti Uzvišen i Plemenit. Allahu moj, blagoslovi Muhammeda i njegovo potomstvo, kao što si blagoslovio Ibrahima i njegovo potomstvo. Zaista si Ti Uzvišen i Plemenit)”¹⁵⁶

Allahu neka su najpotpuniji salevati, selami, blagoslovi i blagodati na našeg miljenika i prvaka Muhammeda, njegovu porodicu, vrle i časne ashabe i sve one koji ga slijede u dobročinstvu do sudnjega dana!

11) NEKE OD DOVA I NJIHOVA VRIJEDNOST

a) Dova pred spavanje

Ebu Hurejre, r.a., kazuje: Vjerovjesnik, s.a.v.s., je rekao: “Kad neko od vas kreće leći, neka istrese unutrašnju stranu svog pokrivača, jer ne zna šta je na nju došlo nakon njega, a zatim neka izgovori: ‘U ime Tvoje, o moj Gospodaru Uzdržavatelju, liježem u ovu postelju i u ime Tvoje ču iz nje ustati. Ako zadržiš moju dušu, smiluj joj se, a ako je pustiš, zaštiti je onim čime štitiš Svoje dobre robeve!’”¹⁵⁷

---

¹⁵⁶ Muslim – poglavljje o namazu (407).

¹⁵⁷ Buhari – poglavljje o dovama (6320), Muslim – poglavljje o dovama, zikru, pokajanju i traženju oprosta (2714).

Prenosi se od El-Bera'a ibn Aziba, r.a., da mu je Božiji Poslanik, a.s., kazao: **'Kada podeš leći, uzmi abdest, kao što ga uzimaš za svoj namaz, zatim lezi na svoju desnu stranu i reci: - Moj Bože, prepustio sam moju dušu Tebi, prepustio sam svoj slučaj Tebi i oslonio sam se na Tebe nadajući se i strahujući od Tebe. Nema utočišta niti spasa od Tebe osim kod Tebe. Ja vjerujem u Tvoju knjigu koju si Ti spustio i u Tvoga Vjerovjesnika koga si Ti poslao. I učini da ti ovo budu posljednje riječi (koje ćeš izgovoriti prije nego što zaspis), pa ako umreš te noći, umrijet ćeš kao musliman (učini da mi to budu posljednje riječi), a ako osvaneš imaćeš nagradu.'**¹⁵⁸

b) Dova za otklanjanje brige i duga

Od Alije, r.a., prenosi se da je kod njega došao rob (mukateb) koji nije mogao da isplati duga za svoje iskupljenje a koji je tražio da mu Alija, r.a., pomogne u tome. Kazao je Alija, r.a.: 'Zar ne želiš da te podučim dovi koju je mene podučio Allahov Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, kada bi tvoj dug bio velik kao brdo Sirin, Allah bi ti olakšao njegovo vraćanje.' Kazao je, reci: „**Gospodaru moj, učini me svojim halalom neovisnim od tvoga harama, i tvojom dobrotom me opskrbi i učini neovisnim od bilo koga mimo tebe.**“¹⁵⁹

Od Enesa Ibn Malika se prenosi da je Allahov poslanik a.s. učio sljedeću dovu: **“Allahu moj, Gospodaru moj, Utječem ti se od tuge i žalosti, od nemoći i lijenjosti, od kukavičluka i**

---

¹⁵⁸ Buhari – poglavljje o dovama (6315), Muslim – poglavljje o dovama, zikru, pokajanju i traženju oprosta (2710).

¹⁵⁹ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi – poglavljje o dovama (3563).

škrrosti, i od toga da me dug nadvlada ili da mi ljudi naškode.”¹⁶⁰

12) UČENJE KUR’ANA

Rekao je Uzvišeni Allah:

A kad se uči Kur'an, vi ga slušajte i šutite da biste bili pomilovani.¹⁶¹

Prenosi Abd Allah ibn Mes'ud, radijallahu anhu, da je Poslanik, sallallahu alejhi ve sellem, rekao: “Ko prouči jedan harf (slovo) iz Allahove Knjige (Kur'ana), za to će imati jedno dobro djelo, a dobro djelo se nagrađuje deseterostruko. Ne kažem da je 'elif lam mim' harf, nego je i elif harf i lam je harf i mim je harf.”¹⁶²

Abd Allah bin Amr ibnul-'As, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Učaču Kur'ana će na Sudnjem danu biti rečeno: ‘Uči i penji se (džennetskim stepenicama – deredžama), uči lijepo i pravilno, kao što si i na dunjaluku učio, jer, tvoje mjesto (deredža u džennetu) je kod posljednjeg ajeta kojeg proučiš.”¹⁶³

Prikladno i lijepo je učiti Kur'an po tertilu i tedžvidu, razmišljajući o značenju njegovih ajeta, pouka i postupajući po njegovim propisima. Rekao je Uzvišeni u vezi sa ovim:

I izgovaraj Kur'an pažljivo.¹⁶⁴

---

¹⁶⁰ Buhari – poglavlje o dovama (6369), Tirmizi u istoimenom poglavljju (3484).

¹⁶¹ Al-A'raf 204).

¹⁶² Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o fadiletim Kur'ana (2914).

¹⁶³ Hadis je sahih, a bilježe ga Ebu Davud – poglavlje o namazu (1464), Tirmizi – Fadileti Kur'ana (2914).

¹⁶⁴ Al-Muzzammil 4.

Ovim ajetom se ukazuje na obaveznost primjene tedžvidskih pravila¹⁶⁵ što je i osnova. Kaže Abd Allah ibn Mes'ud: "Kada čuješ riječi – O vi koji vjerujete – dobro obrati pažnju, jer nakon toga se ili nešto naređuje pa učini to, ili se nešto zabranjuje pa se toga kloni."¹⁶⁶

O vrijednosti učenja Kur'ana i sura Al-Bakarah i Alu Imran Ebu Umame r.a. prenosi hadis u kojem Allahov poslanik a.s. kaže: "Učite Kur'an, jer će on na Sudnjem danu doći kao zagovornik onima koji ga budu učili. Učite Zahravejn (El-Bekare i Ali Imran), jer će one na Sudnjem danu doći kao dva oblaka ili kao dvije ptice koje štite svoga učača. Učite suru El-Bekare, jer je njeno učenje bereket (blagoslov), a njeno zapostavljanje gubitak. Protiv nje sihirbazi ništa ne mogu."¹⁶⁷

O vrijednosti učenja sure Al-Kahf petkom Ebu Seid El-Hudrij prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Onoga ko petkom prouci Kehf, svjetlo će obasjati sve do sljedećeg petka."¹⁶⁸

O vrijednosti sure Ihlas Ubej Ebu ibn Ka'b prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Ko prouči suru "Kul huvallahu ehad" kao da je proučio trećinu Kur'ana."¹⁶⁹

Na osnovu ispravnog učenja Kur'ana oni koji ga uče mogu se podijeliti na dvije skupine:

Rekao je Allahov poslanik a.s.: "Onaj ko dobro i sigurno uči Kur'an, on je u društvu sa časnim melekima, dok onaj ko

---

¹⁶⁵ Neki učenjaci kao što je uvaženi šejh Bin Baz Allah mu se smilovao, smatraju da primjena tedžvida nije obavezna.

¹⁶⁶ Umdatut-tefsir (619/1), Ahmed Šakir ovu predaju smatra vjerodostojnom.

¹⁶⁷ Muslim – namaz putnika (804).

¹⁶⁸ Bilježe ga Hakim i Bejheki (5792), a šejh Albani ga smatra vjerodostojnim.

¹⁶⁹ Hadis je sahih, a bilježi ga Nesai – „Djela u toku dana i noći“ (686).

zamuckuje osjećajući teškoću, ima dvije nagrade – nagradu za učenje i nagradu za poteškoću.”¹⁷⁰

Općenito, sa aspekta nagrade imamo tri skupine učača Kur'ana¹⁷¹:

1 – Vješt učač Kur'ana je onaj koji ga istinski uči primjenjujući tedžvidska pravila i on će za to biti nagrađen.

2 – Onaj koji uči Kur'an sa poteškoćom zna učiti poprilično ispravno, ali ne može u potpunosti učiti Kur'an ispravno kako je objavljen zbog toga što je stranac (nearap) ili zbog poteškoća u izgovoru nekih harfova. I on će biti nagrađen.

3 – Onaj ko je odrastao učeći ispravno čitanje arapskog književnog jezika, ali ga poistovjećuje sa stranim izrazima, takvome je potrebna pomoć.

a) Obaveznost učenja tedžvida

Oni učenjaci koji smatraju da je poznavanje tedžvida obaveza kao dokaz navode to što je Abd Allah ibn Mes'ud podučavao čovjeka koji je učio ﴿إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفُقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ﴾¹⁷² bez dužine (medda) na riječi fukara' pa mu je Ibn Mes'ud rekao – Nije nas tako podučio Allhaov poslanik a.s. Ovaj čovjek reče – A kako vas je podučio Allhaov poslanik a.s. o Ebu Abdurrahmane? Pa Ibn Mes'ud prouči ajet sa meddom (dužinom) na riječi fukara'.¹⁷³

---

¹⁷⁰ Buhari – Tumačenje Kur'ana (4937), Muslim – Namaz putnika (798).

¹⁷¹ isječak iz knjige: „Želja robova Milostivog za ispravnim učenjem Kur'ana“ od autora/ šejh Muhammed bin Šehadah el-Gul

¹⁷² Sura Tevbe 60. ajet.

¹⁷³ Predaju bilježi Seid bin Mensur u svom Sunenu, a šejh Albani kaže da je lanac ove predaje ispravan.

13) UČENJE KUR'ANA NAPAMET I VRIJEDNOST POJEDINIH SURA

Rekao je Allahov poslanik a.s.: “Onaj ko u svom srcu nema ništa od Kur'ana je poput porušene kuće.”¹⁷⁴

O vrijednosti pamćenja pojedinih sura spominje se sljedeće:

O učenju napamet prvih ajeta sure Al-Kahf Allahov poslanik a.s. je rekao: “Onome ko zapamti (nauči napamet) prvih deset ajeta sure Al-Kahf bit će mu zaštita od Dedždžala.”¹⁷⁵ Allah da sačuva i nas i vas od njegovoga (Dedždžalova) zla.

O vrijednosti sure Al-Mulk Allahov poslanik a.s. je rekao: “Sura u Kur'anu, ima trideset ajeta, zauzimat će se za onoga ko je uči sve dok mu se ne oprosti: Tebarkel-lezi bi-jedihil-mulk.”¹⁷⁶

O vrijednosti učenja ajet-kursijja (tespih dova – 255. ajet sure Al-Bakarah) prije spavanja Allahov poslanik a.s. je rekao u hadisu kojeg prenosi Ebu Hurejre r.a. kada mu je bilo povjerenovo čuvanje sadekatul-fitra: “Kada legneš u svoju postelju prouči Ajetul-Kursiju, pa ćeš od Allaha stalno imati jednog čuvara i šejtan ti se neće moći približiti sve dok ne osvaneš.”¹⁷⁷

---

¹⁷⁴ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi – „Vrijednosti Kur'ana“ (2913).

¹⁷⁵ Muslim – poglavlj o namazu (809), Ebu Davud – „El-Melahim“ (4323), Tirmizi – „Vrijednosti Kur'ana“ (2886), Nesai – „Dan i noć“ (949).

¹⁷⁶ Ebu Davud – poglavlj o namazu (1400), Tirmizi – poglavlj o vrijednostima Kur'ana (2891), Ibn Madže – „Sevabul-Kur'an“ (3786), Nesai – „Dan i Noć“ (710).

¹⁷⁷ Buhari – „Vrijednosti Kur'ana“ (5010).

Ibn Mes'ud r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Ko prouči zadnja dva ajeta sure Al-Bakarah tokom noći bit će mu dovoljna."¹⁷⁸

---

¹⁷⁸ Hadis bilježe autori šest poznatih hadiskih zbirki.

DRUGO: DJELA KOJA KORISTE I ONOME KO IH ČINI I DRUGIMA NA OVOM I BUDUĆEM SVIJETU

1. SADAKE - ZEKAT

Rekao je Uzvišeni:

Onima koji milostinju budu udjeljivali i onima koje je budu udjeljivale, i koji drage volje Allahu budu zajam davalii – mnogostruko će se vratiti i njih čeka nagrada plemenita.¹⁷⁹

U časnome hadisu stoji da je sadaka dokaz¹⁸⁰, a to znači da je sadaka dokaz čovjekove čistoće od pohlepe i škrnosti, kao i njegove vjere u Allahovo obećanje da će biti nagrađen za ono što je potrošio na Sudnjem danu. Sadaka je čovjekov štit od vatre na Sudnjemu danu kako kaže Allahov poslanik a.s.: “Bojte se vatre pa makar i sa pola hurme.”¹⁸¹

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko podijeli od svoje poštene zarade u vrijednosti jedne datule, a Allah i ne prima nego samo dobro, Allah će mu je primiti Svojom desnicom, a potom podizati njenu vrijednost onome ko to uradi kao što svaki od vas uzdiže (uzgojem) svoje ždrijebe sve dok ne postane kao brdo.”¹⁸²

Čovjek će biti u hladu svoje sadake na Sudnjemu danu sve dok se ljudima ne presudi. Ukbe b. Amir, r. a, kaže: “Čuo sam

---

¹⁷⁹ Al-Hadid 18.

¹⁸⁰ Muslim (223), Tirmizi – poglavlj o dovama (3517).

¹⁸¹ Buhari – poglavlj o zekatu (1417), Muslim – poglavlj o zekatu (1016).

¹⁸² Buhari – poglavlj o zekatu (1410), Muslim (1014).

Poslanika, s.a.v.s, kad kaže:»Svaki će čovjek biti u hladu svoje sadake, sve dok se ljudima ne presudi.”¹⁸³

Onaj ko iskreno udjeljuje od svoga imetka također se ubraja u jednu od sedam kategorija koje će biti u hladu arša (Allahovog prijestolja) na dan kada ne bude bilo drugog hлада osim tog pa kaže Allahov poslanik a.s.: “... i onaj koji udjeljuje tako da ljevica ne zna šta je udijelila desnica...”¹⁸⁴

Sadakom se otklanjaju nevolje, pomaže ožalošćenom, pomaže onaj ko je potreban i koji traži, čini se dobročinstvo prema miskinima (nevolnjicima), blago se postupa prema siromašnima, pomaže se udovicama i siročadima i tako dalje.

Zbog velike vrijednosti sadake Allah je odredio veliku nagradu za onoga ko udjeljuje pa kaže:

Oni koji imanja svoja troše na Allahovom putu liče na onoga koji posije zrno iz kojeg nikne sedam klasova i u svakom klasu po stotinu zrna. – A Allah će onome kome hoće dati i više;
Allah je neizmjerno dobar i sve zna.¹⁸⁵

Dakle, najmanja nagrada je udesetostručena, a može biti i do sedam stotina puta veća jer Allah uvećava nagradu iz Svoje plemenitosti i dobrote onome ko želi više.

Za onoga ko udjeljuje sadaku dove i mole se meleci. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Nema niti jednog dana u kojem osvanu robovi, a da ne dođu dva meleka, pa jedan kaže: ‘Allahu, daj darežljivcu imetak!’ A drugi kaže: ‘Allahu, daj škrtici propast!’”¹⁸⁶

---

¹⁸³ Bilježe ga Ahmed (17371) i Hakim, šejh Albani ga smatra vjerodostojnim.

¹⁸⁴ Muttefekun alejh

¹⁸⁵ Al-Bakarah 261.

¹⁸⁶ Buhari – poglavljje o zekatu (1442), Muslim – poglavljje o zekatu (1010).

Također kaže Poslanik a.s.: "Sadaka ne umanjuje imetak."¹⁸⁷

Sadaka nije ograničena samo na udjeljivanje imetka (novca) već ima potpunije i općenitije značenje. Enes r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Musliman neće zasaditi nijednu sadnicu niti posijati usjev, od kojeg jede ptica, čovjek ili životinja, a da mu se to ne uračuna u sadaku."¹⁸⁸

Ebu Zerr r.a. priča da su neki siromašni drugovi Allahovog Poslanika s.a.v.s. rekli Poslaniku: "Allahov Poslaniče, bogati ljudi nas pretekoše i pokupiše sve nagrade; klanjaju kao i mi, poste kao i mi, a od viška svog imetka dijele sadaku i milostinju." Allahov Poslanik s.a.v.s. im odgovori: "Pa zar Allah nije i vama omogućio da milostinju dijelite. Svako "subhanallah" je milostinja, svako "Allahu ekber" je milostinja, svako "elhamdulillah" je milostinja, svako "la ilahe illellah" je milostinja. Narediti nekom da dobra djela radi i to je milostinja. Spriječiti nekog od zlih dijela je također, milostinja, pa i kad svojoj strasti na dozvoljen način ugodiš i to je milostinja." Na to drugovi Allahovog Poslanika s.a.v.s. rekoše: "Pa zar kad jedan od nas svojoj strasti ugodi i za to ima nagradu?" Allahov Poslanik s.a.v.s. reče: "Šta mislite kada bi svojoj strasti ugodio na nedozvoljen način, bi li zaslužio kaznu? Tako isto kad udovolji na dozvoljen način zaslzuće nagradu."¹⁸⁹

Seid ibn Ebi Burde prenosi od svog oca, a ovaj od svoga djeda prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Svaki musliman dužan je dati sadaku.' Rekli su: 'A šta ako ne može?' Rekao je: 'Neka privređuje svojim rukama i tako koristi sebi i dijeli sadaku.' A ako ne može ili ako to ne učini?', upitali su. 'Neka pomogne onom koji je u velikoj potrebi', rekao je. 'A ako ne

---

¹⁸⁷ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o zuhudu (2325).

¹⁸⁸ Buhari – poglavje o poljoprivredi (2320), Muslim – poglavlje o napajanju (1553), Tirmizi – poglavlje o propisima (1382).

¹⁸⁹ Muslim – poglavlje o džamijama (595).

učini?', upitali su. 'Neka preporučuje (naređuje) dobro i nek se sustegne zla i to je sadaka.'¹⁹⁰

2. Vrijednost udjeljivanja hrane gladnim i postačima

Udjeljivanje hrane je jedna od osobina Allahovih bogobojažnih i čestitih robova kao što je došlo u Allahovoju knjizi:

I hranu su davali – mada su je i sami željeli – siromahu i siročetu i sužnju.¹⁹¹

Udjeljivanje hrane također može biti jedan od sebeba (uzroka) ulaska u džennet. Abd Allah bin Selam r.a. pripovijeda: „Nakon što je Allahov poslanik a.s. stigao u Medinu ljudi su pohrlili prema njemu i rečeno je – Stigao je Poslanik a.s. pa sam i ja došao među njima da ga vidim. Kada sam video njegovo lice video sam da to nije lice čovjeka koji laže i prvo što sam čuo od njega je: „Širite selam, hranite gladne, održavajte rodbinske veze, klanjajte noću dok drugi spavaju ući ćete u džennet u miru.“¹⁹²

U današnje vrijeme je itekako jasno šta znači nahratniti gladne u okviru projekata „iftar za postače“.

- Vrijednost pripreme iftara za postača

Kada su muslimani samilosni onda gledaju da pomognu jedan drugome, a jedna od obaveza muslimana je i to da se interesuje za stanje svoje braće koja poste da li imaju šta iftariti ili ne? U

---

¹⁹⁰ Buhari – poglavlj o zekatu (1445), Muslim – poglavlj o zekatu (1008).

¹⁹¹ Ad-Dahr 8.

¹⁹² Tirmizi – poglavlj o zuhdu (2485), Ibn Madže – poglavlj o namazu (1334), Ahmed (24193).

današnje vrijeme smo svjedoci da se veliki broj naše muslimanske braće u siromašnim zemljama nema čime iftariti. Zbog toga islamske humanitarne organizacije su pružile ruku pomoći i sradnje i organizirale projekte iftara za postače kako bi se dala podrška našoj braći.

U tom smislu Allahov poslanik a.s. podstiče svoje ashabe i muslimane da čine ovakva, velika djela pa kaže u svom hadisu: „**Ko nahrani postača, imat će istu nagradu kao i postač, s tim što postaču time neće biti umanjena njegova nagrada.**“¹⁹³

Ovo je očigledna i jasna vrijednost kako obaveznog, tako i dobrovoljnog posta, a nagradu će dobiti i onaj ko pripremi iftar za postača pa makar to učinio s čašom vode, hurmom ili nekom drugom hranom.

Onaj ko iftari treba da uputi dovu za onoga ko mu je spremio iftar kako prenosi Abd Allah ibn Zubejr da je Allahov poslanik a.s. iftario kod jednog od svojih ashaba i rekao: „**Neka se kod vas se iftare postači, vašu hranu jedu čestiti i bogobojazni, a meleci na vas donose salavate.**“¹⁹⁴

3. Dobri i bogobojazni roditelji

Bogobojaznost i poštovanje roditelja je dobro i za njihovu djecu. Od njih se nasljeđuju kvalitetne osobine, lijep ahlak (moral) i vrline. Roditelji imaju veliki udio u sreći djeteta na ovom i budućem svijetu. Ukoliko ga odgoje na pokornosti Allahu Uzvišenom uspjeće na ovom i budućem svijetu, a ako ga odgoje na grijšeњu prema Allahu i na kufru (nevjerovanju) u Njega Uzvišenog biće nesrećan na oba svijeta. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Svako dijete rodi se**

---

¹⁹³ Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi – poglavlj o postu (3332) i Ibn Madže – poglavlj o postu (1746)

¹⁹⁴ Hadis je sahih, a bilježi ga Ibn Madže u poglavlj o postu (1747).

u prirodnoj vjeri, pa ga roditelji požidove, pokrste ili učine obožavaocem vatre.”¹⁹⁵

Također, bogobojaznost, čestitost i poštenje roditelja su sebebi razlog, uzrok visokog položaja i stepena njihove djece u džennetu. Rekao je Uzvišeni:

Onima koji su vjerovali i za kojima su se djeca njihova u vjerovanju povela priključićemo djecu njihovu, a djela njihova nećemo nimalo umanjiti – svaki čovjek je odgovoran za ono što sâm čini.¹⁹⁶

Čestitost i poštenje roditelja koristi njihovoj djeci još na dunjaluku (ovome svijetu) kako to spominje Allah Uzvišeni u suri Al-Kahf kada govori o dvoje siročadi. Naime, Allah Uzvišeni je naložio Hidru a.s. da sagradi zid koji se bio srušio kako bi zaštitio njihovu čast i ugled, a sve to zbog čestitosti, poštenja i pobožnosti njihovih roditelja. U tefsiru Ibn Kesira se spominje da je riječ o njihovom djedu (pretku) sedam koljena unazad. Kaže Uzvišeni:

A što se onoga zida tiče – on je dvojice dječaka, siročadi iz grada, a pod njim je zakopano njihovo blago. Otac njihov je bio dobar čovjek i Gospodar tvoj želi, iz milosti Svoje, da oni odrastu i izvade blago svoje. Sve to ja nisam uradio po svome rasudivanju.¹⁹⁷

Zato brate moj, nastoj i teži dobru, čestitosti i pobožnosti za sebe i za svog bračnog druga kako bi od toga imala korist tvoja porodica i kako biste zaslužili potpun oprost na ovome i na budućem svijetu.

---

¹⁹⁵ Buhari – poglavje o dženazama (1358), Muslim – poglavje o sudbini (2658).

¹⁹⁶ At-Tur 21.

¹⁹⁷ Al-Kahf 82.

4. DJELA KOJA KORISTE UMRLOME I NAKON NJEGOVE SMRTI

a) Dobro i pobožno dijete

Jedna od velikih Allahovih blagodati koje je darovao čovjeku je čestito i bogobojažno potomstvo koje ga pomaže u pokornosti njegovom Gospodaru (Allahu) Uzvišenom, koje ga slijedi u dobročinstvu i bogobojažnosti i koje biva sebebom (uzrokom) njegovog visokog položaja u džennetu. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “*Doista će Allah Uzvišeni uzdići deredže (stepene) svome dobrom i bogobojažnom robu u džennetu pa će čovjek reći – Zar je ovo za mene? Allah Uzvišeni će odgovoriti – To je zato što tvoje dijete moli za tvoj oprost.*”¹⁹⁸

Uzvišeni Allah opisujući vjernike u Kur’anu kaže:

Edenski vrtovi u koje će ući oni i roditelji njihovi i žene njihove i porod njihov – oni koji su bili čestiti – i meleki će im ulaziti na svaka vrata...¹⁹⁹

Jedna od dova koju meleci upućuju Allahu za vjernike je i to što mole da se dobrim vjernicima u džennetu priključe i njihovi добри i pobožni potomci vjernici pa kaže Uzvišeni Allah:

Meleki koji drže Prijesto i oni koji su oko njega veličaju i hvale Gospodara svoga i vjeruju u Nj i mole se da budu oprošteni grijesi vjernicima: "Gospodaru naš, Ti sve obuhvaćaš milošću i znanjem; zato oprosti onima koji su se pokajali i koji slijede Tvoj put i sačuvaj ih patnje u vatri!"

---

¹⁹⁸ Ahmed (10618).

¹⁹⁹ Ar-Ra'd 23.

Gospodaru naš, uvedi ih u edenske vrtove, koje si im obećao, i pretke njihove i žene njihove i potomstvo njihovo – one koji su bili dobri; Ti si, uistinu, silan i mudar.²⁰⁰

Također, naš plemeniti Poslanik a.s. kaže da jedno od djela za koje ne prestaje čovjekova nagrada i nakon njegove smrti je dova lijepo odgojenog djeteta. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “[Kada čovjek umre, prestaju mu se pisati dobra djela osim troje: trajna sadaka, znanje kojim se ljudi koriste i dobro dijete koje moli za njega!](#)”²⁰¹

b) Korisno znanje

Od vrijednosti znanja, njegovog širenja i podučavanja je što se preko njega uputi onaj ko je u zabludi, probudi se nemarni, mudžtehid pomoću znanja povećava svoj idžtihad (rasuđivanje), neznašica uz pomoć svjetla znanja izade iz tmina neznanja. Osim toga, znanje je naslijede vjerovjesnika kako stoji u hadisu kojeg prenosi Ebu Derda' r.a. koji kaže da je čuo Allahovog poslanika a.s. da je rekao: “[Nema čovjeka koji izade u potragu za znanjem, a da ga Meleci ne okruže svojim krilima, i biva vođen putem koji vodi do dženneta.](#) Doista sve što je na nebesima i sto je na zemlji traži oprost za učenjaka, pa čak i riba u moru.. Zaista je vrijednost učenjaka nad pobožnjakom poput vrijednosti mjeseca u punoj noći nad ostalim zvijezdama. Uistinu su učenjaci nasljednici poslanika, koji sigurno nisu ostavili iza sebe ni zlatnike ni srebrenjake, već su ostavili

---

²⁰⁰ Gafir 7-8.

²⁰¹ Muslim – poglavlj o oporukama (1631), Ebu Davud – isto poglavljje (2880), Tirmizi – poglavlj o propisima (1376), Nesai – poglavlj o oporukama (3651).

znanje, pa ko ga uzme uzeo je svako dobro.”²⁰² Ovdje se misli na šerijatsko znanje.

Od Ibn Mes’uda r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Allah će obasjati svjetлом onoga ko čuje nešto (znanje) od nas i prenese ga onako kako je čuo, a koliko je onih kojima je preneseno a da su svijesniji toga od slušatelja!”²⁰³

Muavija ibn Ebu Sufjan r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Kome Allah želi dobro poduči ga razumijevanju vjere.”²⁰⁴

Učenjaci imaju posebno mjesto kod Allaha pa kaže Uzvišeni:

Reci: "Zar su isti oni koji znaju i oni koji ne znaju?"²⁰⁵

Allah će na visoke stepene uzdignuti one među vama koji vjeruju i kojima je dato znanje.²⁰⁶

Neka od sredstava za širenje znanja su:

knjige, publikacije, brošure, kasete, internet, naučne halke (kružoci), televizija i satelitski program, časopisi, novine, izgradnja islamskih škola i instituta. Svako ko učestvuje u širenju znanja bilo pisanjem, distribuiranjem ili doprinosom kada su troškovi u pitanju, biće nagrađen.

Neki primjeri korisnog znanja:

Izučavanje i podučavanje Kur’ana i njegovih znanosti, proučavanje sunneta, hadisa, fikha i propisa obreda. Također tu

---

²⁰² Hadis je sahih, a bilježe ga Ebu Davud – poglavlje o znanju (3641), Ibn Madže – „Vrijednost učenjaka i podsticanje na traženje znanja (223).

²⁰³ Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi – poglavlje o znanju (2657) i Ibn Madže – poglavlje o sunnetu (232).

²⁰⁴ Buhari – poglavlje o znanju (71), Muslim – poglavlje o zekatu (1037).

²⁰⁵ Az-Zumar 9.

²⁰⁶ Al-Mudžadelah 11.

spadaju i prateće znanosti kao što su arapski jezik, njegova gramatika i ostalo, kao i bilo koja druga znanost koja koristi muslimanima sa aspekta vjere i dunjaluka. Nema sumnje da je serijatsko znanje glavni oslonac i stub učenja i podučavanja.

c) Trajna sadaka

Trajna sadaka je svaka ona sadaka koja u kontinuitetu koristi ljudima, zato se i piše nagrada za sve to vrijeme dok ta sadaka traje. Od trajne sadake je sve ono što se umnožava i uvećava u ovim danima, a Allahu pripada sva hvala: izgradnja džamija, česma pored puta, zasađivanje drveća (voćke), zadužbine i stručni rehabilitacioni centri u siromašnim zemljama. Posljednje dvoje spadaju u najvredniju sadaku zbog kontinuirao podučavanja i osposobljavanja za stručna zanimanja koja koriste velikom broju potrebnih (muftačnih), a o vrijednosri sadake i njenih vrsta je bilo riječi.

- Izgradnja džamija

Čestitam onome ko čini dobro i teži ka njemu. Ovo je velika prilika koju treba iskoristiti. Džabir bin Abd Allah prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Ko sagradi džamiju na dunjaluku, makar kao gniazdo ptice, ili manje od toga, Allah će njemu sagraditi kuću u Džennetu.**”²⁰⁷

Od Osmana, radijallahu anhu, prenosi se da je Poslanik, alejhis-selam, rekao: “**Ko sagradi radi Allaha mesdžid, - Bukir kaže “mislim da je rekao želeći time Allahovo lice, - Allah će**

---

²⁰⁷ Hadis je sahih, a bilježe ga Ibn Madže – poglavlje o namazu (738), Ibn Huzejme (1292), Ahmed (2157).

njemu sagraditi kuću u Džennetu.²⁰⁸ Ibn Isa u svom rivajetu kaže “istu takvu u džennetu”.

Allah je pohvalio one koji se brinu o Njegovim kućama (džamijama) i opisao ih kao prave vjernike pa kaže:

Allahove džamije održavaju oni koji u Allaha i u onaj svijet vjeruju...²⁰⁹

To održavanje se ogleda u dva aspekta, a Allah najbolje zna, prvi je izgradnja, obnova i restauracija, a drugi aspekt podrazumijeva obavljanje namaza u džamiji, brigu o njenoj čistoći i pratećim troškovima kao i održavanje halki u kojima se spominje Allah i uči Njegov govor. Rekao je Uzvišeni:

U džamijama koje se Allahovom voljom podižu i u kojima se spominje Njegovo ime – hvale Njega, ujutro i navečer,

ljudi koje kupovina i prodaja ne ometaju da Allaha spominju...²¹⁰

5. Osmjeh prilikom susreta sa drugima

Džabir bin Abd Allah prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “U dobra djela spada i to da prilikom susreta tvoga brata (muslimana) tvoje lice bude nasmijano i vedro i da iz svoje kofe prespeš (vodu) u posudu tvoga brata.”²¹¹

Ebu Derda prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Osmjeh tvom bratu (muslimanu) je sadaka.”²¹²

---

²⁰⁸ Buhari – poglavlj o kibli (450), Muslim – poglavlj o džamijama (533).

²⁰⁹ At-Taybah 18.

²¹⁰ An-Nur 36-37.

²¹¹ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi u poglavlj o dobročinstvu i održavanju rodbinskih veza (1970).

²¹² Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavlj o dobročinstvu i održavanju rodbinskih veza (1956).

Osmjeh izražava ljubav i naklonost prema tvom bratu muslimanu, rasprostranjuje njegova prsa i smiruje njegovo srce. S toga uvijek treba da budemo jedinstveni i da se međusobno volimo kao da smo srce i tijelo jednog čovjeka. Budimo baš onakvi kako nas je opisao Poslanik a.s. u hadisu kojeg prenosi Nu'man bin Bešir: **“Primjer za vjernike u pogledu njihove uzajamne ljubavi, samilosti i blagosti, je poput jedne zgrade ili jednog tijela: jedan drugog podupiru i pomažu, a ako se razboli jedan njegov dio, i ostali dijelovi zbog njega osjećaju groznicu i noć provode besano!”²¹³**

Na ovaj način ćeš postići i zaraditi nagradu sadake i ljubav tvoje braće muslimana, a pokazaćeš i svoju ljubav i naklonost prema njima.

6. Davanje poklona

Ebu Hurejre, r.a., priča da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: **“Kada bih bio pozvan na cjevanicu ili koljenicu, ja bih se odazvao, a kada bi mi one bile poklonjene, primio bih.”²¹⁴**

Od sunneta (prakse) Poslanika a.s. je primanje hedije (poklona), a nikako odbijanje, osim ako se za to ima opravdan razlog. Od Saba ibn Džessame el-Lejsija, r.a., se prenosi da je on Božijem Poslaniku, a.s., dok se nalazio u Ebvau (ili Veddanu), poklonio zebru, ali mu ju je Božiji Poslanik, a.s., vratio. Pa kad je (nakon toga) Božiji Poslanik, a.s., vidio izraz njegovog lica, rekao je: 'Vraćam ti je samo zato što sam u ihramu!'²¹⁵

---

²¹³ Buhari – poglavlj o lijepom ponašanju (6011), Muslim – poglavlj o dobročinstvu, čuvanju rodbinskih veza i lijepom ponašanju (2586).

²¹⁴ Buhari – poglavlj o poklonima (2568), Nesai – poglavlj o svadbenoj gozbi (6609).

²¹⁵ Muslim – poglavlj o hadždžu (1193), Ahmed (3417).

Odavno je rečeno “Dajte poklone jedni drugima – zavoljećete se”, hedijom ćeš pridobiti srce tvoga brata (muslimana), pridobiti njegovu ljubav i odagnati mržnju i zlobu iz njegovih grudi. Poklon se može dati među braćom, komšijama, prijateljima kao što je Aiša r.a. željela da uruči hediju jednoj od svoje dvije komšinice, ali nije se mogla odlučiti kojoj. *Od Aiše se prenosi da je rekla: “O Allahov poslaniče, imam dvije komšinice pa kojoj od njih da uručim hediju? Poslanik a.s. odgovori – Onoj čija su ti vrata bliža.”*²¹⁶

7. Pravo muslimana kod svoga brata po vjeri

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: *“Musliman kod drugog muslimana ima pravo na sljedećih pet stvari: da mu uzvratи na selam, da ga obide kada se razboli, da mu klanja i isprati dženazu, da mu kaže jerhamukallah kada ovaj kihne i kaže elhamdu lillah i da mu se odazove kada bude pozvan.”*²¹⁷

U drugom rivajetu (predaji) od istog ashaba stoji da je Poslanik a.s. rekao: „*Musliman kod drugog muslimana ima šest prava: Kada ga sretne da mu selam nazove, kada ga pozove da mu se odazove, kada zatraži savjet da ga posavjetuje, kada kihne i kaže el-hamdulillah da mu kaže jerhamukallah, kada se razboli da ga obide a kada umre da mu dženazu klanja.*”²¹⁸

a) Širenje selama i odgovor na njega

Es-Selam (mir, spas) je jedno od Allahovih lijepih imena. Rekao je Allah Uzvišeni:

---

²¹⁶ Buhari – poglavlj o poklonima (2295).

²¹⁷ Buhari – poglavlj o dženazi (1240).

²¹⁸ Muslim – poglavlj o selamu (2162).

On je Allah – nema drugog boga osim Njega, Vladar, Sveti,
Onaj koji je bez nedostataka, Onaj koji svakoga osigurava,
Onaj koji nad svim bdi, Silni, Uzvišeni, Gordi.²¹⁹

Selam je razlog širenja ljubavi među muslimanima i jedan od uzroka ulaska u džennet. Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Nećete ući u Džennet dok ne budete vjerovali, a vjerovati nećete sve dok se međusobno ne budete voljeli. Zar ne biste da vas uputim na nešto što bi, ako biste ga činili, razvijalo ljubav među vama?! Širite selam međusobno!"²²⁰

Selam je pozdrav stanovnika dženneta. Rekao je Uzvišeni:

a na Dan kad oni pred Njega stanu, On će ih pozdravljati sa:
"Mir vama!"²²¹

Meleci će vjernike dočekati ispred džennetskih kapija upravo sa selamom. Kaže Uzvišeni:

A oni koji su se Gospodara svoga bojali u povorkama će u Džennet biti povedeni, i kad do njega dođu – a kapije njegove već širom otvorene – čuvari njegovi će im reći: "Mir vama, od grijeha ste čisti, zato uđite u nj, u njemu ćete vječno boraviti!"²²²

Govoreći o melecima Uzvišeni nas obavještava da će oni ulaziti kod vjernika i govoriti:

Edenski vrtovi u koje će ući oni i roditelji njihovi i žene njihove i porod njihov – oni koji su bili čestiti – i meleki će im ulaziti na svaka vrata:

---

²¹⁹ Al-Hašr 23.

²²⁰ Muslim – poglavljje o imanu (54), Tirmizi – poglavljje o dovama (3602), Ibn Madže – poglavljje o zuhdju (4307).

²²¹ Al-Ahzab 44.

²²² Az-Zumar 73.

"Mir neka je vama, zato što ste trpjeli, a divno li je najljepše prebivalište!"²²³

Naređeno nam je da na selam uzvratimo (odgovorimo) istim ili ljepšim (potpunijim) selamom jer Uzvišeni kaže:

Kada pozdravom pozdravljeni budete, ljepšim od njega
otpozdravite, ili ga uzvratite...²²⁴

b) Kako postupiti prilikom kihanja

Ebu Musa El-Ešari prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Kada neko od vas kihne i kaže "el-hamdu lillah" (hvala Allahu) vi mu na to odgovorite sa "jerhamukallah" (Allah ti se smilovao), a ako ne kaže "el-hamdu lillah" onda mu ni vi nemojte reći "jerhamukallah".²²⁵

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Kada neko od vas kihne neka kaže "El-Hamdu lillah" (hvala Allahu), a njegov brat (musliman) ili drug neka mu kažu "jerhamukallah" (Allah ti se smilovao), a nakon toga on neka odgovori sa "jehdikumullahu ve juslihu balekum" (Allah vas upitio i popravio vaše stanje)."²²⁶

Na Ovaj način svi će imati berićet dove.

Od uputa Poslanika a.s. je da prilikom kihanja prekrijemo lice rukama ili svojom odjećom i da utišamo glas.²²⁷

---

²²³ Ar-Ra'd 23-24.

²²⁴²²⁵ An-Nisa' 86.

²²⁵ Muslim – poglavje o zuhudu i osjećajnosti (2992).

²²⁶ Buhari – poglavje o lijepom ponašanju (6224), Ebu Davud u istoimenom poglavljtu (5033), Nesai – „Djela u toku dana i noći“ (232).

²²⁷ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi – poglavje o edebu (2745).

c) Posjeta bolesniku

Od Alije r.a. se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “Kada neko posjeti svog bolesnog brata muslimana, krenuo je put džennetskog palminjaka. Ako ga posjeti izjutra, sedamdeset hiljada meleka donosi salavat na njega sve do noći, a ako ga posjeti noću, sedamdeset hiljada meleka uče mu salavate sve do sabaha.”²²⁸

Od Sevbana r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko obide bolesnika kao da je u berbi džennetskog hurfeta (džennetski plodovi) sve dok se ne vrati.”²²⁹ (U drugoj predaji kod Muslima stoji “ko obide brata muslimana”).

d) Klanjanje i praćenje dženaze

Ebu hurejre prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko klanja i prati dženazu sve dok se umrli ne zakopa, čvrsto vjerujući i nadajući se nagradi, vratiće se sa nagradom od dva kirata, a svaki od kirata je poput brda Uhud. A Onaj ko samo klanja dženazu i vrati se prije nego se umrli zakopa imaće nagradu jednog kirata.”²³⁰

Kada je Abd Allah bin Omer čuo ovaj hadis rekao je: “Propustili smo puno kirata.”²³¹

e) Pomoć bratu muslimanu na istini

---

²²⁸ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavlju o dženazi (969).

²²⁹ Muslim – „Dobročinstvo i čuvanje rodbinskih veza“ (2568).

²³⁰ Buhari – poglavlje o dženazi (1325), Muslim – poglavlje o dženazi (945).

²³¹ Buhari – poglavlje o dženazi (1324), Muslim – poglavlje o dženazi (945)

Enes bin Malik prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Pomozi svome bratu, bilo da čini nepravdu ili da je njemu učinjena nepravda!" Upitan, kako će mu se pomoći ako čini nepravdu, Allahov Poslanik sallallahu 'alejhi ve sellem je odgovorio: "Tako što ćeš ga uhvatiti za ruku." tj. spriječiti da više ne čini nepravdu, jer je i to svojevrstan vid pomoći."²³²

Iz ovog hadisa je jasno da postoje dva načina pomoći

- prvi: pomoći onome kome je načinjena nepravda, da stanemo uz njega pred nasilnikom onoliko koliko smo u mogućnosti dok se ne vrati i uspostavi pravo ugroženog. Bilo da se radi o pomoći ličnim zalaganjem, imetkom ili dovom Onaj ko pomaže imaće veliku nagradu jer je rekao Allahov poslanik a.s.: "Allah je na pomoći svome robu sve dok je on na pomoći svome bratu."²³³

U drugom hadisu Poslanik a.s. kaže: "Ko od svoga brata (muslimana) otkloni neku od dunjalučkih nevolja, Allah će od njega otkloniti nevolju na Sudnjem danu."²³⁴

Pomoći bratu muslimanu ličnim zalaganjem može biti na taj način što ćemo upotrijebiti svoj visok položaj, posredovanjem ili zaštitom kako bi odbranili njegovu čast i dostojanstvo i od njega otklonili prijetnju (opasnost). Pomoći se može pružiti u vidu imetka udjeljivanjem sadake kako bi se na taj način osnažio u svojoj tegobi, ili dovom u tajnosti i molbom za pomoći kako bi nestala ta tegoba i briga. Posebno o dovi se kaže u hadisu kojeg prenosi Ebu Derda' r.a. da je Allahov poslanik

---

²³² Buhari – poglavljje o učinjenoj nepravdi (6952), Tirmizi – poglavljje o iskušenjima (2255).

²³³ Muslim – poglavljje o znanju (2699).

²³⁴ Buhari – poglavljje o nepravdama (2442), Muslim – poglavljje o dobročinstvu, čuvanju rodbinskih veza i lijepom ponašanju (2580).

a.s. rekao: „Nema ni jednog muslimana koji u tajnosti dovi za svog brata po vjeri a da melek pritom ne kaže i tebi isto.“²³⁵

- drugi: Pomoći onoga ko je nasilnik tako što ćemo ga spriječiti da čini nepravdu i odvratiti ga od nje suprostavljujući mu se i dobiti za njegovu uputu i da se popravi. Ovaj vid pomoći je emanet i odgovornost cijele zajednice i društva kao i otklanjanje štete a ako stvar poprimi oblik borbe

onda treba odvraćati od mržnje i neprijateljstva. Rekao je Uzvišeni:

Ako se dvije skupine vjernika sukobe, izmirite ih; a ako jedna od njih ipak učini nasilje drugoj, onda se borite protiv one koja je učinila nasilje sve dok se Allahovim propisima ne prikloni.

Pa ako se prikloni, onda ih nepristrasno izmirite i budite pravedni; Allah, zaista, pravedne voli.²³⁶

Ovo zato da bi se suzbio i otklonio nered, a uspostavila i proširila pravda i jednakost među članovima društva i zavladala bezbijednost i spokoj među ljudima tako da jači ne može ugroziti slabijeg od sebe. U svjetlu ovog islamskog principa naš predvodnik Ebu Bekr Es-Siddik r.a. napisao je sljedeće trasirajući put i pravac za pokoravanje vođi i potpomaganje i čuvanje podanika: “Onaj ko je jak kod mene je slab sve dok od njega ne uzmem pravo koje je usurpirao, a slabić je kod mene jak sve dok mu ne vratim pravo koje mu je oduzeto.”

8. Otklanjanje štete i čistoća

Ebu Malik El-Eša’ri r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao:” Čistoća je dio vjere.”²³⁷

---

²³⁵ Muslim – poglavlj o zikru i dovi (2732), Bejheki (6224).

²³⁶ Al-Hudžurat 9.

²³⁷ Muslim – poglavlj o čistoći (223).

Čistoća u islamu ima veliko i značajno mjesto, a otklanjanje štete i smetnje sa puta je najmanji vid imana. Rekao je Allahov poslanik a.s.: "Iman ima sedamdeset i nekoliko dijelova, najvredniji dio su riječi: la ilah illallah, a najniži dio je otklanjanje neprijatnosti sa puta."²³⁸

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Poslanik a.s. rekao: "Uistinu sam video jednog čovjeka kako se šeta po Džennetu zbog jednog drveta koje je uklonio sa puta kako ne bi smetalo prolaznicima"²³⁹

Od njega se također prenosi da je Poslanik a.s. rekao: „Dok je čovjek šetao putem naišao je na neko trnje, uklonio ga je. Allah mu se zbog toga zahvalio i oprostio mu.“²⁴⁰

9. Odgađanje podmirenja duga čovjeku koji je u nevolji od strane imućnog

Ebu Katade r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Koga raduje da bude sačuvan nevolja na Sudnjem danu neka nevoljniku produži rok isplate duga ili neka mu dug sasvim oprosti."²⁴¹

Imamo i hadis koji govori o čovjeku koji je praštao ljudima dugove pa o njemu kaže Allahov poslanik a.s.: "Bio je jedan čovjek koji je ljudima davao u zajam pa bi govorio svom slugi

---

²³⁸ Buhari – poglavlje o vjerovanju (9), Muslim u istoimenom poglavlju (35).

²³⁹ Muslim – poglavlje o otklanjanju smetnje s puta (1914).

²⁴⁰ Buhari –poglavlje o učinjenjenoj nepravdi (2472), Muslim – poglavlje o vlasti i položaju (1914), Tirmizi –poglavlje o dobročinstvu i čuvanju rodbinskih veza (1958).

²⁴¹ Muslim – poglavlje o kupoprodaji (1563).

ako dođe neki siromah koji duguje da ga oslobodi duga jer će i nama Allah možda oprostiti pa mu je Allah oprostio.”²⁴²

Od Huzejfe, r.a., prenose riječi vjerovjesnika, a.s.: Meleci su uzeli dušu nekog čovjeka prije vas i upitali ga: “Da li su uradio nešto od dobra?” On je rekao: “Ne.” Oni su mu rekli: “Prisjeti se.” On je rekao: “Ljudima sam davao zajam i naređivao mome slugi neka pričeka onoga koji je u poteškoći i oprosti dug nevoljniku.” On kaže: Allah azze va dželle je rekao neka pređu preko njegovih loših djela.”²⁴³

10. Pozivanje ka Allahu

Rekao je Uzvišeni:

A ko govori ljepše od onoga koji poziva Allahu, koji dobra djela čini i koji govori: "Ja sam doista musliman!"²⁴⁴

Pozivanje ka Allahu, da'va, je velika stvar od ogromnog značaja i obaveza prema kojoj je većina muslimana danas nemarna. Da'va je poput velike kapije za uputu ljudi ka istinskoj vjeri i način dostavljanja svjetla islama u sve krajeve Zemlje. Da'va nije ograničena i ne odnosi se samo na nemuslimane, već obuhvata i podrazumijeva pozivanje muslimana ispravnom menhedžu (pravcu), kao i međusobno upućivanje kako bi se suzbile i odbacile novotarije, zablude, devijacije i razni oblici širk (mnogoboštva). Kada je riječ o da'vi – pozivanju ka Allahu Uzvišenom, mi imamo najbolji primjer i uzor u Allahovom poslaniku a.s. koji je pozivao svoj narod da ostavi širk i da samo Allahu Jedinom čine ibadet. Zatim, primirje sa kurejšijama na Hudejbijiji sve dok mu nije propisano da poziva u islam vođe plemena i država koje

---

²⁴² Muslim – poglavljje o kupoprodaji (1563).

²⁴³ Muslim – poglavljje o kupoprodaji (1560).

²⁴⁴ Fussilat 33.

okružiju Arabijski poluotok. Poslao je i svoje izaslanike da dostave i pozovu u istinsku vjeru islam kraljeve i poglavare plemena. Njegov način pozivanja je uvijek bila blagost i ljubaznost pokoravajući se Allahovoj naredbi:

Na put Gospodara svoga mudro i lijepim savjetom pozivaj...²⁴⁵

Zatim je svoje ashabe podučio načinu da've da nakon njega prošire islam u sve krajeve Zemlje i da njegovo svjetlo obasja čovječanstvo u budućim vijekovima u skladu sa riječima Uzvišenog:

Reci: "Ovo je put moj, ja pozivam k Allahu, imajući jasne dokaze, ja, i svaki onaj koji me slijedi, i neka je hvaljen Allah, ja Njemu nikoga ne smatram ravnim."²⁴⁶

U današnje vrijeme neznanje je zavladalo u većini muslimanskih zemalja, ne samo zbog nedovoljnog poznавanja islama već i zbog njegovog iskrivljivanja kod nemuslimana na istoku i zapadu. Zbog toga je svaki sposoban musliman obavezan da idejom ili materijalnom pomoći pomogne širenje islama i da da svoj doprinos na polju mabarek da've.

11. Uputa neke osobe u islam i lijepi sunnet

Od direktnih rezultata da've – pozivanja ka Allahu je uputa ljudi u islam. Koliko je samo srećan onaj ko bude sebebom (uzrokom) upute Allahovih stvorenja, jer kaže Allahov poslanik a.s. Aliji r.a. kako bi ga uputio na hajr (dobro): **“Da Allah preko tebe uputi jednog čovjeka bolje ti je od stada crvenih deva.”²⁴⁷**

---

²⁴⁵ An-Nahl 125.

²⁴⁶ Jusuf 108.

²⁴⁷ Buhari – poglavje o džihadu i putovanju (3009), Muslim – poglavje o vrlinama ashaba (2406).

Dakle, nemoj da tvoja želja i briga budu bogatstva i prolazna uživanja ovoga svijeta, već nek tvoja briga i težnja neka bude uputa ljudi ka islamu.

Allahu dragi, učini da budemo sebebom upućenih, a nikako da budemo od zabludjelih i onih koji vode u zabludu.

Uputa čovjeka, bilo da se radi o muslimanu kojeg treba uputiti na ispravan menhedž i način vjerovanja i pokornost Milostivom, ili se radi o nemuslimanu pa ga treba uputiti u islam, u oba slučaja ćeš imati veliku nagradu na Sudnjem danu. Moj plemeniti brate, ako ti nisi u stanju da direktno utičeš na uputu ljudi zato što nemaš dovoljno znanja, ili nemaš adekvatne prilike i načina za to, Allah je olakšao pa u našim zemljama postoje specijalizirani da'vetski (misionarski) centri za pozivanje nemuslimana ili temeljno praćenje i podučavanje muslimana kao što su centri za informiranje zajednica i udruženja i organizacije za pomoć, pa daj svoj doprinos u njima i imaćeš veliku nagradu za uputu ljudi. I ne samo to, za tvoj trud ćeš imati višestruku nagradu zbog dobrih djela onih ljudi koji su tvojim sebebom krenuli pravim putem. Džerir bin Abd Allah prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: **“Ko u Islamu uvede (oživi) lijep sunnet pa se po njemu radi poslije njega imaće nagradu poput onih koji rade po njemu a da se njima od njihove nagrade neće ništa umanjiti.”²⁴⁸**

Od Ibn Mes'uda se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: **“Onaj ko ukaže na neko dobro imaće nagradu kao i onaj koji uradi to djelo .”²⁴⁹**

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: **“Ko poziva ka uputi imaće nagradu kao i onaj ko ga slijedi.”²⁵⁰**

---

²⁴⁸ Muslim – poglavje o zekatu (1017), Nesai – poglavje o zekatu (2554), Ibn Madže – poglavje o sunnetu (203).

²⁴⁹ Muslim – poglavje o džihadu (1893), Tirmizi – poglavje o znanju (2671), Ebu Davud – poglavje o lijepom ponašanju (5129).

Od sredstava koja služe za uputu je izdavanje knjiga i kaseta i ostalo što je već spomenuto u poglavlju o korisnom znanju, kao i obježbeđivanje misionara koji pozivaju ka Allahu u sve dijelove Zemlje, a ti ćeš imati nagradu zajedno sa njima zbog upute ljudi njihovim sebebam.

12. Pokornost žene svome mužu

Od Abd Allaha ibn Ebi Evfa se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Žena neće ispuniti obavezu prema svome Gospodaru sve dok ne da pravo svome mužu koje mu pripada.”²⁵¹

Isto kaže a.s. u vezi prava žene: “Kada žena klanja svih pet namaza, posti mjesec ramazan, bude moralna i pokori se čovjeku; biće joj rečeno: Uđi u džennet kroz koja god džennetska vrata hoćeš.”²⁵²

Pokornost mužu je garant sreće i stabilnosti porodice ukoliko je u skladu sa šerijatskim pravilima gdje nema pokornosti stvorenju u nepokornosti Stvoritelju. Porodica je poput lađe, a muž je njen kapetan. Lađi neće biti spasa osim uz pokornost kapetanu u samostalnom naređivanju i međusobno savjetovanje članova porodice. Rekao je Uzvišeni:

Muškarci vode brigu o ženama zato što je Allah dao prednost jednima nad drugima i zato što oni troše imetke svoje. Zbog toga su čestite žene poslušne i za vrijeme muževljeva odsustva

---

²⁵⁰ Muslim – poglavlje o sudbini (2674), Tirmizi – poglavlje o znanju (2674), Ebu Davud – poglavlje o sunnetu (4609).

²⁵¹ Hadis je hasen, a bilježi ga Ibn Madže (1853).

²⁵² Ahmed (1662), Šuajb ga je ocijenio kao hasen na osnovu drugih predaja.

vode brigu o onome o čemu trebaju brigu voditi, jer i Allah njih štiti.²⁵³

U kontekstu pokornosti žene prema svome mužu Ummu Seleme prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “[Koja god žena preseli \(umre\), a njen muž je bio zadovoljan sa njom uči će u džennet.](#)”²⁵⁴

Čestitam svakoj dobroj i pokornoj ženi na džennetskim baščama i zadovoljstvu Njenog Gospodara.

13. Neke od dova koje koriste čovjeku i njegovoj porodici

a) Dova pri ulasku u kuću

Ebu Malik El-Eš'ari prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “[Allahu, molim te za hajr prilikom ulaska i izlaska. S Allahovim imenom ulazimo, s Allahovim imenom izlazimo i na našeg Gospodara se oslanjamo.](#)”²⁵⁵

Džabir bin Abd Allah prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “[Kad čovjek uđe u kuću izgovarajući Allahovo ime kod ulaska i prije jela, šejtan kaže: ‘Ovdje nema konačišta ni večere!’ A kad uđe u kuću i ne spomene Allahovo ime, šejtan kaže: ‘Ovdje ima konačište!’ A ako čovjek ne spomene Allaha prije jela, šejtan još kaže: ‘Ovdje ima konačište i večera!'](#)²⁵⁶

Braćo moja, čuvajmo svoje kuće od zla šejtanovog i njegovih pomagača spominjanjem Allaha i učenjem dove prilikom

---

²⁵³ An-Nisa' 34.

²⁵⁴ Hadis je hasen-garib, a bilježe ga Tirmizi u poglavlju o dojenju (1161) i Ibn Madže (1854).

²⁵⁵ Hadis je daif (slab), a bilježi ga Ebu Davud u poglavlju o lijepom ponašanju (5096).

²⁵⁶ Muslim – poglavlje o piću (2018), Ibn Hibban (819), Ahmed (14788).

ulaska u naše kuće i stanove. Allah da sačuva i nas i vas njihovoga zla zauvijek, amin.

b) Dova prije spolnog odnosa

Od Ibn Abbasa r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Kada bi neko od vas prije spolnog odnosa kazao: 'Bismillahi, Allahumme dženibneš-šejtane ve dženibiš-šejtane ma razektena'** (Bismillahi, Gospodaru sačuvaj nas od šejtana, i sačuvaj od šejtana ono čime nas opskribiš), pa ako se iz tog odnosa rodi dijete, nikada mu šeđtan neće moći nauditi.”²⁵⁷

Na ovaj način se od prvog dana posadi sjeme dobra, odrasta u dobru i tom djetetu ako se začne zapisano je dobro na ovom i budućem svijetu. Plodovi (začeto dijete) tog sjemena će biti dobri uz Allahovu dozvolu i biće od dobrih Allahovih robova. Rekao je Uzvišeni:

Osim među njima Tvojih robova iskrenih.²⁵⁸

To su oni robovi koji su se sačuvali šejtanovih spletki i zla.

14. Posjećivanje i ljubav u ime Allaha

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Sedmerica će biti u hladu Allahovm kada drugog hlada osim Njegovog neće biti – pa su između ostalog spomenuta dva čovjeka koji se sastanu i rastanu Allaha radi.**”²⁵⁹

---

²⁵⁷ Bilježe ga autori šest najpoznatijih zbirk hadisa.

²⁵⁸ Al-Hidžr 40.

²⁵⁹ Buhari – poglavljje o ezanu (660), Muslim – poglavljje o džamijama (640).

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je Vjerovjesnik, a.s., rekao: “Jedan čovjek je krenuo posjetiti svog brata, koji se nalazio u drugom mjestu pa mu je Allah na putu postavio jednog meleka. Kad je naišao na njega, on ga je upitao: - Gdje si pošao? - Idem kod jednog svog brata koji se nalazi u ovom mjestu - rekao je - Imaš li kod njega kakvu korist koju želiš urediti? - pitao ga je. - Nemam - kazao je on. - Zavolio sam ga samo zarad Allaha, dž.š.! -Ja sam Allahov izaslanik tebi - rekao mu je on - da ti kažem da je i On tebe zavolio onako kako si ti zavolio ovoga, zarad Njega!”²⁶⁰

Od Muaza r.a. se prenosi da je čuo Allahovog poslanika a.s. da je rekao: “Uzvišeni Allah je rekao: “Oni koji se budu voljeli u ime Moje Uzvišenosti biće na minberima od svjetlosti i zavidjeće im i vjerovjesnici i šehidi.”²⁶¹

Ebu Idris Al-Havlani, Allah mu se smilovao, pripovijeda: “Otišao sam u Damask, Siriju, u veliki mesdžid. U džamiji sam vidio grupu ljudi kako su se okupili oko jednog čovjeka, vedrog i nasmijanog, a kada su se ljudi razišli u mišljenju obratili su se njemu i uzimali njegovo mišljenje. Raspitivao sam se: ko je ovaj čovjek? Oni su mu odgovorili: “To je Muaz ibn Džebel r.a. jedan od ashaba Poslanika Muhammeda a.s.” Sljedeći dan sam došao u džemiju rano, prije sabaha, misleći da sam među prvima koji su došli u džamiju, kada sam ušao u džamiju ugledao sam Muaza ibn Džebela kako klanja namaz. Došao sam do Muaza r.a. i sačekao ga da završi sa namazom, kada je Muaz ibn Džebel završio sa namazom nazvao sam mu selam i rekao mu: “Muaze! Ja te volim u ime Allaha.” Muaz ibn Džebel r.a. reče: “Voliš li me samo radi Allaha?” To ponovi tri puta, a ja mu odgovorih: “Da, samo radi Allaha!” Zatim me dohvati za krajeve moje odeće, privuče k sebi i reče: “Da ti

²⁶⁰ Muslim – poglavje o dobročinstvu i čuvanju rodbinskih veza (2567).

²⁶¹ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o Zuhdu (2390).

kažem nešto što će te obradovati, čuo sam Allahovog Poslanika a.s. kada je rekao, Allah dž. š. je rekao: "Moja ljubav pripada onima koji se vole radi Mene, sastaju se radi Mene, posjećuju se radi mene i koji se međusobno darivaju radi Mene."²⁶²

15. Socijalna solidarnost

a) Briga o jetimima (siročadima)

Siroče (jetim) je ono dijete koje izgubi jednog ili oba roditelja, a još nije punoljetno. Shodno stanju u kojem se nalazi siročetu je najviše od svih drugih potrebna nježnost, blagost, samilost, suosjećajnost, a nekada i pomoć finansijske i druge prirode. Zato je Allahov poslanik a.s. stalno podsticao ljude da vode brigu o jetimima (siročadima). U tom smislu nam govori hadis kojeg prenosi Sehl bin S'ad r.a. u kojem je Allahov poslanik a.s. rekao: "Ja i onaj koji se brine o jetimu ćemo biti u Džennetu zajedno" - pa je podigao i pokazao kažiprst i srednji prst."²⁶³

Zbog ove velike nagrade o jetimu se brine zajednica, a onaj ko o njemu brine biće najpočastovaniji komšija Allahovom poslaniku a.s. u džennetskim blagodatima i baščama. Rekao je Ibn Bettal: "Onaj ko čuje za ovaj hadis najpreči je da po njemu radi kako bi bio drug Vjerovjesnika a.s. u džennetu, a od toga nema većeg stepena na budućem svijetu."²⁶⁴

Na blagost prema jetimima (siročadima) podstiču i sljedeće riječi Allahovog poslanika a.s.: "Onaj ko pomiluje siroče po

---

²⁶² Hadis je sahih, a bilježi ga Malik u „El-Muvetta“ (1711).

²⁶³ Buhari – poglavje o lijepom ponašanju (6005), Ebu Davud u istoimenom poglavljtu (5150), Tirmizi – poglavje o dobročinstvu (1918).

²⁶⁴ Spominje ga Ibn Hadžer u „Fethul-Bari“ kada komentariše prethodni hadis.

glavi imaće dobro djelo za svaku dlaku preko koje je prošao svojom rukom.”²⁶⁵

Allahu, učini nas od onih koji su samilosni prema siročadima i uzmi ih u Svoju zaštitu i dobročinstvo.

b) Briga o udovicama i nevoljnicima

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “A onaj koji se brine o udovici i nevoljniku je kao borac na Allahovom putu ili koji klanja i posti neprestano.”²⁶⁶

16. Blagost prema životnjama

Od Ebu Hurejre se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Pješačeći, neki je čovjek silno ožednio pa je sišao u jedan bunar i napio se vode. Kada je izašao, ugledao je psa kako zbog silne žedi jede zemlju. - Ovoga je stiglo isto ono što je bilo stiglo i mene - pomislio je. Spustio se (zatim ponovo) u bunar, napunio svoju cipelu (vodom) i držeći je zubima, ispeo se i napojio psa. Allah mu se za to zahvalio i oprostio mu grijeha.” - Allahov Poslaniče, imamo li, zaista, nagradu i za životinje? - upitali su (prisutni). “Za sve živo ima nagrada”, odgovorio je on.”²⁶⁷

Divne li veličine ovog šeriata koji je propisao brigu i pažnju pa čak i prema životnjama. u tom kontekstu je i hadis kojeg prenosi Abd Allah od svog oca Mes’uda koji pripovijeda: “Bili smo na putu sa Poslanikom, s.a.v.s., te smo ugledali hummera (ptica slična vrapcu) i pored nje dva mala ptića, uzeli smo ih, zatim je došla hummera i počela da maše svojim krilima. Kada

---

²⁶⁵ Hadis je garib, a bilježi ga Ebu Neim u „Hiljetul-Evlija“ (191/8).

²⁶⁶ Bilježe ga autori šest najpoznatijih zbirki hadisa osim Ebu Davuda.

²⁶⁷ Buhari – poglavljje o lijepom ponašanju (6009).

je došao Allahov Poslanik, s.a.v.s., upitao je: ‘Ko ju je uplašio zbog njenih ptičića? Vratite joj njene ptičice. Također, vidjevši mravinjak kojeg smo zapalili, upita: ‘Ko je zapalio ovo?’ Odgovorismo: ‘Mi smo’, te nam reče: ‘Ne bi trebalo da kažnjava vatrom osim njen Gospodar.’”²⁶⁸

Također, naređeno nam je da prilikom klanja ne mučimo životinju koju koljemo pa kaže Allahov poslanik a.s.: “**Zaista je Allah propisao dobrocinstvo prema svemu. Zato kada ubijate, radite to na najljepsi nacin, kada koljete, radite to na najmilostiviji nacin.** Onaj koji od vas bude klapao neka naoštari nož kako bi olakšao svojoj žrtvi.”²⁶⁹

17. Džihad (borba) i bdijenje (straža) na Allahovom putu

Sehl bin Sa'd r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Čuvati stražu jedan dan na Allahovom putu bolje je od cijelog svijeta i onoga što je na njemu, a mjesto u Džennetu dužine biča nekog od vas vrednije je nego cijeli svijet i ono što je na njemu. Jedan odlazak uvečer na Allahovom putu ili ujutro bolji je od cijelog svijeta i onoga što je na njemu.”²⁷⁰

Selman El-Farisi r.a. pripovijeda kako je čuo Allahovog poslanika a.s. da je rekao: “**Dan i noć (borbe i) straže je vredniji od mjesec dana dobrovoljnog posta po danu, a klanjanja po noći.** Ako stražara zadesi smrt, nagrada za to njegovo djelo će

---

²⁶⁸ Hadis je sahih, a bilježe ga Ebu Davud – poglavlje o džihadu (2675) i Ahmed (3835).

²⁶⁹ Bilježe ga autori šest najpoznatijih zbirki hadisa osim Buharije.

²⁷⁰ Buhari – poglavlje o džihadu (2829), Tirmizi – poglavlje o džihadu (1664).

mu neprestano pristizati, imat će opskrbu, a bit će zaštićen od kaburskih iskušenja.”²⁷¹

Ebu Umame El-Bahili r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Četvorici teče nagrada i nakon njihove smrti: onome ko stražari na Allahovom putu, onome ko nauči neko znanje pa prenese na druge – njemu teče nagrada sve dok se radi po tom znanju, čovjek koji dijeli sadaku ima nagradu za nju sve dok ta sadaka traje i čovjek koji iza sebe ostavi dobro odgojeno dijete koje dovi za njega.”²⁷²

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Poslanik a.s. rekao: “Ničije noge koje su se uprašile prašinom u borbi na Allahovu putu, neće dohvatići džehennemski dim.”²⁷³

Putem džihada odbija se i otklanja neprijateljsko zlo, štiti se imetak muslimana, širi se islamska da’va (misija islama) i tako svjetlo islama zalazi u sve krajeve ovoga svijeta. Putem džihada i iskušenja Allah razdvaja loše od dobrog. Rekao je Uzvišeni:

Zar mislite da će uči u Džennet, a da Allah ne ukaže na one od vas koji se bore i na one koji su izdržljivi?²⁷⁴

Šehidi (oni koji poginu u borbi na Allahovom putu) kod Allaha imaju visoku deredžu, živi su i opskrbljeni kod svoga Gospodara. Rekao je Uzvišeni:

Nikako ne smatraj mrtvima one koji su na Allahovu putu izginuli! Ne, oni su živi i u obilju su kod Gospodara svoga, radosni zbog onoga što im je Allah od dobrote Svoje dao i veseli zbog onih koji im se još nisu pridružili,²⁷⁵

---

²⁷¹ Muslim – poglavje o džihadu (1913), Nesai – poglavje o džihadu (4375).

²⁷² Hadis se hasen, a bilježi ga Ahmed (22602).

²⁷³ Hadis je sahih,a bilježi ga Tirmizi u poglavljtu vrijednosti džihada (1633).

²⁷⁴ Alu Imran 142.

Allahov poslanik a.s. je pojasnio ono što je Allah pripremio za šehide od počasti (kerameta) pa kaže:

"Neće niko, od onih koji uđu u džennet, željeti da se vrati na dunjaluk - pa makar bilo njegovo sve što je na zemlji - osim šehida. On će željeti da se vrati na dunjaluk, pa da pogine deset puta zbog počasti koju će vidjeti (u džennetu)."²⁷⁶

U džihad spada borba imetkom ili životom ili i oboje i to je najbolji džihad. Borba imetkom se uvijek spominje prije borbe životom jer je čovjeku lakše da žrtvuje svoj imetak nego život i nije svaki čovjek u stanju da se bori žrtvujući svoj život jer fizički to nije u stanju činiti, ili ne može naći načina da stigne do zemlje neprijatelja, a što se tiče borba imetkom ona je uvijek dostupna naročito u današnje vrijeme kada su muslimani ugroženi od velikog broja neprijatelja. Rekao je Uzvišeni:

Vjernici koji se ne bore – osim onih koji su za borbu
nesposobni – nisu jednaki onima koji se na Allahovu putu bore
imecima svojim i životima svojim. One koji se budu borili
ulažući imetke svoje i živote svoje Allah će odlikovati čitavim
stepenom nad onima koji se ne budu borili, i On svima obećava
lijepu nagradu. Allah će borcima, a ne onima koji se ne bore,
dati veliku nagradu,

počasti od Sebe i oprost i milost. – Allah prašta i samilostan
je.²⁷⁷

Molim Allaha da pomogne našu braću mudžahide na svakom mjestu i da islam i muslimane učini spokojnim. Amin.

Džihad je jedna od uspješnih trgovina koju Allah spominje u svojoj Knjizi kada kaže:

---

²⁷⁵ Alu Imran 169-170.

²⁷⁶ Buhari – poglavljje o džihadu (2817), Muslim – poglavljje o vlasti i vođstvu (1877).

²⁷⁷ An-Nisa' 95-96.

Allah je od vjernika kupio živote njihove i imetke njihove u zamjenu za Džennet koji će im dati – oni će se na Allahovu putu boriti, pa ubijati i ginuti. On im je to zbilja obećao u Tevratu, i Indžilu, i Kur'anu – a ko od Allaha dosljednije ispunjava obećanje Svoje? Zato se radujte pogodbi svojoj koju ste s Njim ugovorili, i to je veliki uspjeh.²⁷⁸

O vjernici, hoćete li da vam ukažem na trgovinu, ona će vas spasiti patnje nesnosne:

u Allaha i Poslanika Njegova vjerujte i imecima svojim i životima svojim na Allahovu putu se borite – to vam je, da znate, bolje.²⁷⁹

Džihad je jedan od sebeba (uzroka) da Allah uputi na pravi put Svoga roba. Rekao je Uzvišeni:

One koji se budu zbog Nas borili Mi ćemo, sigurno, putevima koji Nama vode uputiti; a Allah je, zaista, na strani onih koji dobra djela čine!²⁸⁰

Džihad je vredniji od dunjaluka i onoga što je na njemu. Kaže Allahov poslanik a.s.: “Jutarnji (odlazak) i večernji (povratak) s Allahovog puta vredniji su od cijelog svijeta i svega što je na njemu.”²⁸¹

18. Pohvalne osobine kojima se jedan musliman treba okititi

---

²⁷⁸ At-Tavbah 111.

²⁷⁹ As-Saff 10-11.

²⁸⁰ Al-Ankabut 69.

²⁸¹ Buhari – poglavje o džihadu i putovanju (2793), Muslim – poglavje o vlasti i vođstvu (1882).

Najprečiji je lijep ahlak (ponašanje)

Ebu Derda' r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Ništa se teže neće staviti na tasove Mizana/Vage vjernika na Sudnjem danu od lijepog ahlaka! Allah doista prezire onoga ko govori o razvratu i ružnim stvarima."²⁸²

Također je Allahov poslanik a.s. rekao: "Najbolji od vas je onaj ko je najljepšeg ahlaka."²⁸³

Lijep ahlak je jedan od uzroka ulaska u džennet. Ebu Hurejre r.a. pripovijeda "Upitan je Allahov poslanik šta je to zbog čega će najviše ljudi ulaziti u džennet pa je rekao – Bogobojazbost i lijep ahlak."²⁸⁴

Aiša r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Doista će vjernik lijepim ahlakom dostići nagradu postača i onoga ko klanja."²⁸⁵

Ljudi lijepog ahlak će biti najbliži Allahovom poslaniku a.s. na Sudnjemu danu. Od Džabira r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Meni najdraži i najbliži ljudi na Sudnjem danu će biti oni koji su imali najljepši ahlak."²⁸⁶

Allah Uzvišeni je pohvalio Svoga poslanika a.s. riječima: "Jer ti si, zaista, najljepše čudi."²⁸⁷

---

²⁸² Hadis je sahih, a bilježe ga Tirmizi – poglavljje o dobročinstvu (2003), Ebu Davud – poglavljje o lijepom ponašanju (4799),

²⁸³ Buhari – poglavljje o lijepom ponašanju (3559), Muslim – poglavljje o vrlinama (2321).

²⁸⁴ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o dobročinstvu (2004) i Ibn Madže u poglavljju o zuhdru (4246).

²⁸⁵ Hadis je sahih, a bilježi ga Ebu Davud u poglavljju o lijepom ponašanju (4798).

²⁸⁶ Hadis je hasen, a bilježi ga Tirmizi u poglavljju o dobročinstvu (2018).

²⁸⁷ Al-Kalam 4.

Ovo zato što kada je Aiša r.a. bila upitana o moralu i ahlaku Poslanika a.s. rekla je: “**Njegov ahlak bio je Kur'an.**”²⁸⁸

Od Abd Allaha ibn Mes'uda se prenosi da je Alllahov poslanik a.s. o sebi rekao: “**Moj Gospodar me je odgojio i moj odgoj uljepšao.**”²⁸⁹

Brate i sestro muslimanko, ugledaj se na ahlak (ponašanje) najuglednijeg poslanika kako bi postigao sreću na ovom i budućem svijetu.

Rekao je pesnik Ahmed Ševki objašnjavajući utjecaj ahlaka na narode: Opstali su narodi koji su imali lijep ahlak, a nestali su oni koji su izgubili lijep ahlak.”

U nastavku ćemo spomenuti neke od pohvalnih osobina kojima se musliman treba okititi:

1) Sabr (strpljivost)

Sabr je veličanstvena vrlina i njome su se odlikovali Allahovi dobri robovi kako kaže Uzvišeni govoreći o Svome vjerovjesniku Ja'kubu a.s. kada su mu sinovi njegovi rekli da je vuk pojeo Jusufa a.s. Rekao je Uzvišeni:

“I ja se neću jadati, od Allaha ja tražim pomoć protiv ovoga što vi iznosite.”²⁹⁰

Također, nakon što su se njegovi sinovi vratili iz Egipta bez svog mlađeg brata Ja'kub a.s. je rekao:

“I ja se neću jadati, nadam se da će mi ih Allah sve vratiti; uistinu On sve zna i mudar je.”²⁹¹

---

²⁸⁸ Hadis je sahih, a bilježi ga Nesai u poglavljju o tefsiru (11350) i Buharija u poglavljju o lijepom ponašanju (308).

²⁸⁹ Šejh Albani ga smatra slabim u „Daiful-Džami“ (249), a značenje hadisa je ispravno.

²⁹⁰ Jusuf 18.

²⁹¹ Jusuf 83.

Strpljivost je od sunneta (prakse) našeg predvodnika Muhammeda a.s. i njegovih ashaba r.a. koji su strpljivo podnosili sve neprijatnosti, mučenja i maltretiranja od strane kurejsija kako je to opisao njihov Gospodar u Svojoj knjizi:

...naročito oni koji su izdržljivi u neimaštini, i u bolesti, i u boju ljudom. Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka klone.²⁹²

Strpljivo su podnosili sve nedaće pokoravajući se na taj način i Allahovom poslaniku a.s. koji kaže: “Čudno li je stanje vjernika! Njemu je uvijek dobro i takav slučaj nije ni s kim drugim osim sa vjernikom: ako ga snade kakva blagodat, on je na njoj zahvalan, pa mu je u njoj dobro, a ako ga snade kakva nevolja, on je na njoj strpljiv, pa mu i u njoj biva dobro.”²⁹³

Od Ubeja r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Vjernika neće pogoditi neka nedaća, briga ili tuga, uz nemirenost i zabrinutost, pa čak i ubod trna, a da mu Allah time neće obrisati grijehu!”²⁹⁴

Tri vrste sabura (strpljivosti)

1 - Strpljivost i izdržljivost na pokornosti Allahu. Rekao je Uzvišeni:

Samo oni koji budu strpljivi biće bez računa nagrađeni.²⁹⁵

2 - Strpljivost u ostavljanju onoga što je Allah zabranio. Rekao je Allahov poslanik a.s.: “Ko ostavi nešto (od harama –

---

²⁹² Al-Bakarah 177.

²⁹³ Muslim – poglavje o zuhudu i blagost (2999).

²⁹⁴ Buhari – poglavje o bolestima i medicini (5641), Muslim – poglavje o dobročinstvu, čuvanju rodbinskih veza i lijepom ponašanju (2573).

²⁹⁵ Az-Zumar 5.

zabranjenih stvari) radi Allaha, Allah će mu to zamijeniti boljim od toga.”

3 - Strpljivost na onome što je Allah odredio. Rekao je Uzvišeni:

One koji, kada ih kakva nevolja zadesi, samo kažu: "Mi smo Allahovi i mi ćemo se Njemu vratiti!"

Njih čeka oprost od Gospodara njihova i milost; oni su na Pravome putu!²⁹⁶

2) Ostavljanje rasprave

Ebu Umame r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ja jamčim kuću u podnožju Dženneta onome ko ostavi raspravu pa makar bio u pravu, i kuću u sredini Dženeta onome ko ostavi laž pa makar se šalio, i kuću u najvišem dijelu Dženneta onome ko usavrši svoj ahlak (moral).”²⁹⁷

Zato je Allah naredio Svome poslaniku a.s. da vodi raspravu na najljepši način pa kaže Uzvišeni:

I s njima na najljepši način raspravljam!²⁹⁸

Ovo važi za raspravu sa ehlul-kitabijama (kršćanima i jevrejima). Kaže Uzvišeni Musau a.s. i njegovom bratu Harunu a.s. kada im je naredio da pozivaju firauna u islam:

Pa mu blagim riječima govorite, ne bi li razmislio ili se pobojao!²⁹⁹

---

²⁹⁶ Al-Bakarah 156-157.

²⁹⁷ Hadis je hasen, a bilježi ga Ebu Davud u poglavlju o lijepom ponašanju (4800).

²⁹⁸ An-Nahl 125.

²⁹⁹ Ta-Ha 44.

3) Razboritost i blagost (smirenost)

Pripovijeda Ibn Abbas da je Allahov poslanik a.s. rekao Eshedždu Abdul-Kajsu: "Ti posjeduješ dvije osobine koje Allah i Njegov poslanik vole." A koje su to Allahov poslaniče – reče Abdul-Kajs. To su razboritost i blagost (smirenost) – reče Poslanik a.s."³⁰⁰

4) Ispunjavanje dogovora

Rekao je Uzvišeni:

I ispunjavajte obavezu, jer će se za obavezu, zaista,
odgovarati!³⁰¹

Jedna od osobina uspješnih vjernika u riječima Uzvišenog je ispunjavanje emaneta i ugovora:

Ono što žele – vjernici će postići.³⁰²

i koji o povjerenim im amanetima i obavezama svojim brigu
brinu³⁰³

Oni su iskreni vjernici, i oni se Allaha boje i ružnih postupaka
klone.³⁰⁴

Zbog važnosti i značaja ugovora i obaveze njegovog ispunjenja Allah je i izuzeo mušrike sa kojima je sklopljen ugovor koji važi četiri mjeseca a produžen je kod Mesdžidil-Harama riječima Uzvišenog:

Putujte po svijetu još četiri mjeseca...³⁰⁵

---

³⁰⁰ Muslim – poglavje o dobročinstvu (2011).

³⁰¹ Al-Isra' 34.

³⁰² Al-Mu'minun 1.

³⁰³ Al-Mu'minun 8.

³⁰⁴ Al-Bakarah 177.

³⁰⁵ At-Tavbah 2.

Pa je uslijedio ugovor Uzvišenog:

Mnogoboćima s kojima imate zaključene ugovore koje oni
nisu ni u čemu povrijedili, niti su ikoga protiv vas pomagali,
ispunite ugovore do ugovorenog roka.³⁰⁶

Ugovor je zapravo ugovor sa Allahom i njegovo ispunjavanje
je obaveza. Rekao je Uzvišeni:

I ispunjavajte obaveze na koje ste se Allahovim imenom
obavezali i ne kršite zakletve kad ste ih tvrdo dali³⁰⁷

5) Iskrenost

Ibn Mes'ud r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao:
"Iskrenost vodi ka dobročinstvu, a dobročinstvo u džennet.
Čovjek će, govoreći istinu i pridržavajući se nje, biti upisan kod
Allaha kao iskren."³⁰⁸

Od koristi iskrenosti to što će čovjek zbog nje biti spašen na
ovome i budućem svijetu. Primjer onoga koji je spašen zbog
iskrenosti je slučaj trojice koji su izostali iz bitke na Tebuku, a
primjer gdje će iskrenost koristiti na budućem svijetu je ono što
Uzvišeni kaže o visokom poožaju našeg predvodnika Isaa a.s. i
Muhammeda a.s.:

Allah će reći: "Ovo je Dan u kome će iskrenima od koristi
iskrenost njihova biti; njima će džennetske bašće, kroz koje
rijeke teku, pripasti, vječno i zauvijek će u njima ostati. Allah

---

³⁰⁶ At-Taybah 4.

³⁰⁷ An-Nahl 91.

³⁰⁸ Muslim – poglavje o dobročinstvu, održavanju rodbinskih veza i
lijepom ponašanju (6582), Tirmizi u istoimenom poglavju (1971), Ebu
Davud – poglavje o lijepom ponašanju (4989).

će zadovoljan njima biti, a i oni Njim. To će veliki uspjeh biti!"³⁰⁹

Iskrenost je razlog smirenosti duše kako se spominje u hadisu od Hasana ibn Alija koji prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Zaista je iskrenost smirenost, a laž je uz nemirrenost."³¹⁰

6) Ljubomora

Rekao je Allahov poslanik a.s.: "Zar se čudite Sa'dovo ljubomori? Doista sam ja ljubomorniji od njega, a Allah je ljubomorniji od mene."³¹¹

Ebu Hurejre r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Zaista, Allah je ljubomoran, a ljubomora Allahova se javlja kad vjernik čini ono što mu je Allah zabranio."³¹²

Allahov poslanik a.s. bi se promijenio u licu od srdžbe kada bi se kršile Allahove zabrane pa je obavezae svakog muslimana da u takvim situacijama osjeti ljubomoru radi Allaha i Njegova poslanika a.s. Isto tako vjernik je obavezan biti ljubomoran kada se ugrožava Allahova vjera, šeriat, učenjaci ummeta, a naročito njegova porodica, žena, djeca, kao i svetinje muslimana da se ne uprljaju od strane Allahovih neprijatelja. Nema nikakvog hajra u onome u čijem srcu je umrla ljubomora jer je on poput tijela u kojem su umrla osjećanja. Takav čovjek ne osjeća ni ubod iglica pa čak i da gazi po trnju.

---

³⁰⁹ Al-Maidah 119.

³¹⁰ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi – poglavljje u zuhudu (2518), Nesai – poglavljje o piću (5711), Ahmed (1723).

³¹¹ Buhari – poglavljje o braku (107).

³¹² Buhari – poglavljje o braku (5223), Muslim – poglavljje o pokajanju (2761).

7) Samilost i dobročinstvo prema roditeljima

Samilost je obavezna prema svima pa čak i rema životinjama. Od Ebu hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “*Jedna žena je ušla u džehennemsку vatru samo zbog mačke koju je svezala! Nije je hraniла niti pojila kada ju je zatvorila, a nije je ni pustila pa da sama jede druge životnjice po zemlji!*”³¹³ Ovo je kazna za onoga u čijem srcu nema milosti, Allah da sačuva!!!

Od Usame bin Zejda r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “*Doista će se Allah smilovati onim Svojim robovima koji su milostivi.*”³¹⁴

Allah je opisao vjernike da su milostivi među sobom pa kaže:
**Muhammed je Allahov poslanik, a njegovi sljedbenici su strogi
prema nevjernicima, a samilosni među sobom...**³¹⁵

Od Abd Allaha bin Amra bin ‘Asa r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao u opisivanju muslimanskog društva: “*Nije od nas onaj koji nije milostiv prema našim najmladim niti onaj koji ne poznaje ugled naših starijih.*”³¹⁶

Doista je nagrada za blagost velika jer je Allahov poslanik a.s. rekao: “*Doista Allah daje zbog blagosti ono što ne daje zbog grubosti, niti zbog bilo čega drugog.*”³¹⁷

Allahov poslanik a.s. je bio milostivog srca, blag prema nevoljnicima, udovicama i siročadima i nikada nije odbio onoga ko pros i ima neku potrebu.

---

³¹³ Buhari – poglavje o početku stvaranja (3318), Muslim – poglavje o selamu (2242).

³¹⁴ Buhari – poglavje o dženazama (1284), Muslim – u istoimenom poglavljtu (923).

³¹⁵ Al-Fath 29.

³¹⁶ Hadis je sahih, a bilježi ga Tirmizi u poglavljtu o dobročinstvu (1920).

³¹⁷ Muslim – poglavje o dobročinstvu i rodbinskim vezama (2593).

Ebu Hurejre pripovijeda da je ‘Akrea’ ibn Habis vidio Allahovog poslanika a.s. kako je poljubio Hasana pa je rekao: “**Ja imam desetero djece i nijedno nikada nisam poljubio.**” Na to reče Allahov poslanik a.s. – Ko nije milostiv neće mu se milost ukazati.”³¹⁸

Aiša r.a. pripovijeda da su Allahovom poslaniku a.s. dolazili ljudi beduini i govorili mu: “**Zar vi ljubite vašu djecu?**” Poslanik a.s. reče – Da! Rekoše ovi ljudi – Ali, tako nam Allaha mi to ne činimo. Na to Allahov poslanik a.s. reče – A šta će vam ja kada je Allah iz vaših srca istrgao milost!”³¹⁹

Također, Allahov poslanik a.s. je kazao: “**Onome ko nije milostiv prema ljudima neće se ni Allah njemu smilovati.**”³²⁰

Dobročinstvo prema roditeljima

Allah Uzvišeni je usadio urođenu samilost u naša srca prema našoj djeci pa zato nećemo naći puno tekstova koji podstiču roditelje na blagost i susosjećajnost prema njihovoj djeci. Ali zato ćemo naći mnogo tekstova koji podstiču na dobročinstvo i samilost prema roditeljima, naročito kada oni ostare i postanu muftaćni (potrebni) blagosti, nježnosti i brige od strane svoje djece. Rekao je Uzvišen Allah:

Gospodar tvoj zapovijeda da se samo Njemu klanjate i da roditeljima dobročinstvo činite. Kad jedno od njih dvoje, ili oboje, kod tebe starost dožive, ne reci im ni: "Uh!" – i ne podvikni na njih, i obraćaj im se riječima poštovanja punim.

---

³¹⁸ Buhari – poglavljje o lijepom ponašanju (5997), Muslim – poglavljje o vrlinama (2318).

³¹⁹ Buhari – poglavljje o lijepom ponašanju (5998), Muslim – poglavljje o vrlinama (2317).

³²⁰ Muslim – poglavljje o vrlinama (2319).

Budi prema njima pažljiv i ponizan i reci: "Gospodaru moj, smiluj im se, oni su mene, kad sam bio dijete, njegovali!"³²¹

Mi smo naredili čovjeku da bude poslušan roditeljima svojim.

Majka ga nosi, a njeno zdravlje trpi, i odbija ga u toku dvije godine. Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti.³²²

Čovjeka smo zadužili da roditeljima svojim čini dobro; majka njegova s mukom ga nosi i u mukama ga rađa, nosi ga i doji trideset mjeseci.³²³

Lijepo odgojen čovjek moli (dovi Allahu) za sebe, svoje roditelje i svoje potomstvo jer je u toj dovi moli za spas i opstanak ljudi od zavodenja u zabludu koje je Allah postavio kao namjesnike na Zemlji. Na ovaj način opstaje cijeli univerzum i sa ciljem i svrhom kako Allah želi. Rekao je Uzvišeni:

A kad dospije u muževno doba i kad dostigne četrdeset godina, on rekne: "Gospodaru moj, dozvoli Mi da Ti budem zahvalan na blagodati koju si darovao meni i roditeljima mojim, i pomozi mi da činim dobra djela kojima ćeš zadovoljan biti, i učini dobrim potomke moje; ja se, zaista, kajem i odan sam Tebi."³²⁴

Roditelji su od svih ljudi najpreči da se snjima družimo jer se prenosi da je Allahov poslanik a.s. bio upitan: “Allahov Poslaniče, ko je najpreči da se s njim lijepo družim?” Poslanik,

---

³²¹ Al-Isra' 23-24.

³²² Lukman 14.

³²³ Al-Ahkaf 15.

³²⁴ Al-Ahkaf 15.

sallallahu alejhi ve sellem, odgovorio je: „Tvoja majka, zatim tvoja majka, zatim tvoja majka, a onda tvoj otac.”³²⁵

Uzvišeni Allah je zajedno spomenuo zahvalnost roditeljima i zahvalnost Njemu, neka je slavljen On, pa kaže:

Budi zahvalan Meni i roditeljima svojim, Meni će se svi vratiti.³²⁶

Šta god i koliko god učinili za naše roditelje nećemo uspjeti da im se odužimo ni jedan mali dio u odnosu na pravo koje imaju kod nas. Ibn Omer je video čovjeka kako nosi svoju majku na leđima dok je tavafio, taj čovjek upita: “Zar joj se nisam odužio?” Reče Ibn Omer: “ne, nisi joj se odužio ni za jedan njen uzdah kada te je rađala.”

Dobročinstvo prema roditeljima je jedno od dobrih dijela zbog kojeg čovjek biva spašen od nesreće uz Allahovu dozvolu. U događaju o trojici koji su ostali zatvoreni u pećini (jer je veliki kamen pao na ulaz u pećinu) dovili su svojim dobrim djelima Allahu da ih spasi, a jedan od njih je rekao: “Bože moj, kod mene su bila moja dva ostarijela roditelja i žena mi, a imao sam i sitnu djecu za koju sam napasao stoku pa kad bih im dotjerao stoku sa pašnjaka, pomuzao bih je i mljeku bih dao prvo svojim roditeljima pa onda svojoj djeci. Jednoga dana me je potraga za pašom odvela daleko tako da sam se vratio kasno navečer, te sam njih dvoje zatekao zaspale, no stoku sam pomuzao kao i ranije, pa sam donio to mljeko i stao kod njihovih glava - nisam ih htio buditi iz sna, a nisam htio ni prije njih dati mljeka sitnoj djeci. Djeca su od gladi vrištala kod mojih nogu i mi smo tako ostali sve do zore. Kada su se oni

---

³²⁵ Buhari – poglavlje o lijepom ponašanju (5971), Muslim – poglavlje o dobročinstvu, rodbinskim vezama i lijepom ponašanju (2548).

³²⁶ Lukman 14.

probudili i popili mlijeko. Nakon toga ovaj čovjek je dovio svom Gospodaru pa se stijena pomjerila.”³²⁷

Dobročinstvo prema roditeljima je direktni razlog ulaska u džennet. Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Vjerovjesnik a.s. rekao: “Jadan je on! I opet: jadan je on! I opet: jadan je on!” - Ko, Božiji Poslaniče? - upitali su ga i on je rekao: 'Ko dočeka da njegovi roditelji, jedan od njih ili oba, kod njega dožive starost a on ne uđe u Džennet!’”³²⁸

U dobročinstvo prema roditeljima spade ispunjavanje njihovih ugovora i davanje sadake u njihovo ime. Od Aiše, r.a., se prenosi da je neki čovjek došao Božijem Poslaniku, a.s., i rekao: - Moja majka iznenada je preminula ne stigavši nešto oporučiti. Ja mislim da je stigla da bi naredila da se podijeli sadaka pa hoće li ona imati nagradu ako ja za nju podijelim? 'Hoće!' - reče Božiji Poslanik, a.s.³²⁹

8) Čuvanje rodbinskih veza

Rekao je Allahov poslanik a.s.: “Uzvišeni Allah je stvorio stvorenja, a kad je završio, ustala je rodbinska veza i rekla: ‘Ustala sam tražeći od Tebe zaštitu od kidanja rodbinskih veza.’ Uzvišeni Allah joj reče: ‘Hoćeš li biti zadovoljna ako budem čuvaо i pazio onoga ko tebe bude čuvaо i pazio, a da odbacim onoga ko tebe ne pazi i ne održava?’ Rekla je: ‘Da, bit će zadovoljna, Gospodaru moј.’” On reče: “To je za tebe.”³³⁰

---

³²⁷ Buhari – poglavljje o kupoprodaji (2215), Muslim – poglavljje o zikru, dovi, pokajanju i traženju oprosta (2743).

³²⁸ Muslim – poglavljje o dobročinstvu i rodbinskim vezama (2551).

³²⁹ Muslim – poglavljje o zekatu (1004).

³³⁰ Buhari – poglavljje o lijepom ponašanju (5987), Muslim – poglavljje o dobročinstvu, rodbinskim vezama i lijepom ponašanju (2554).

Od Ebu Hurejre, r.a., se prenosi da je jedan čovjek rekao: "Božiji Poslaniče, ja imam neku rodbinu s kojom održavam vezu, ali je oni sa mnom ne održavaju, lijepo postupam prema njima, a oni prema meni ružno, i samilostan sam prema njima, ali oni to ne uzvraćaju. 'Ako si takav kao što veliš', kazao mu je Poslanik, 'onda baš kao da ih hraniš vrelim lugom, i sve dok budeš takav, Allah će ti pružati potporu u odnosu na njih!'"³³¹

Čuvanje rodbinskih veza olakšava put do nafake i produžava život. Od Enesa ibn Malika, r.a., se prenosi da je čuo Božijega Poslanika, a.s., kad je rekao: "Kome bi bilo drago da mu se poveća opskrba i produži život, neka održava rodbinske veze!"³³²

9) Obaranje pogleda, pokrivanje žena (hidžab) i traženje dozvole za ulazak u kuću

Rekao je Uzvišeni:

Reci vjernicima neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim; to im je bolje, jer Allah, uistinu, zna ono što oni rade.

A reci vjernicama neka obore poglede svoje i neka vode brigu o stidnim mjestima svojim.³³³

Allahov poslanik a.s. je rekao: "Alija, nemoj upućivati pogled za pogledom jer ti je prvi pogled koji se desi nenamjerno i slučajno dozvoljen, a drugi pogled ti je haram."³³⁴

---

³³¹ Muslim – poglavje o dobročinstvu i rodbinskim vezama (2558).

³³² Buhari – poglavje o lijepom ponašanju (5986), Muslim – poglavje o dobročinstvu, rodbinskim vezama i lijepom ponašanju (2557).

³³³ An-Nur 30-31.

³³⁴ Hadis je hasen na osnovu drugih predaja, a bilježi ga Ahmed (1369).

Pokrivanje žena (hidžab)

Zbog obaranja pogleda Allah Uzvišeni je ženi muslimanki propisao da nosi hidžab (da pokrije svoje ukrase) kako bi zaštitila svoju čast i dostojanstvo i kako društvo ne bi upalo u nekontrolisano udovoljavanje strastima i kako se ne bi iskvarilo. Rekao je Uzvišeni:

O Vjerovjesniče, reci ženama svojim, i kćerima svojim, i ženama vjernika neka spuste haljine svoje niza se. Tako će se najlakše prepoznati pa neće napastvovane biti. A Allah prašta i samilostan je.³³⁵

Traženje dozvole za ulazak (i ovaj propis je zbog čuvanja pogleda)

Čuvanje (obaranje) pogleda i traženje dozvole za uzlazak obježbeduje čednost duše, čistoću srca i zadovoljstvo Gospodara. Pogled otvara vrata bludu. Koliko je samo nesreća za dušu zbog samovolje i lutanja pogleda. Rekao je pjesnik:

“Početak svih nesreća je pogled, a velika vatra nastaje od varnica.”

10) Stid

“**Stid je dio imana.**”³³⁶ Ovako je naš Poslanik a.s. opisao stid pa kao što iman odvraća čovjeka od činjenja harama tako i stid odvraća od ružnih, sramotnih i niskih stvari i osobina. Zato je stid mali stepen imana (vjerovanja) i neodvojivi dio njega. Stid čovjeku uvijek donosi samo hajr (dobro) u njegovom

---

³³⁵ Al-Ahzab 59.

³³⁶ Buhari – poglavljje o vjerovanju (9), Muslim – poglavje o vjerovanju (35).

ophođenju, razgovoru i postupcima prema porodici, i zajednici (društvu). Od Imrana bin Husajna se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Stid donosi samo dobro.**”³³⁷

Kako se prenosi od Ebu Mes’uda Ukbe bin Amra r.a. od prvih riječi vjerovjesništva je da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Onaj ko se ne stidi neka čini šta hoće.**”³³⁸

Zbog toga su učenjaci objasnili suštinu stida pa kažu: “Stid upućuje na ostavljanje onoga što je ružno i pokvareno i zabranju uskraćivanje tuđih prava.”³³⁹

Stid je jedna od osobina i vrlina našega Poslanika a.s., Ebu Seid El-Hudri kaže: “**Božiji Poslanik, a.s., je bio stidniji od čedne djevojke u njenoj kopreni. Kad bi šta prezreo, mi bismo to prepoznali na njegovu licu.**”³⁴⁰

Stid je pohvalna osobina koja treba krasiti ahlak muškaraca u njihovom ponašanju, ophođenju i postupcima. a kod žena je nužnost koja čuva dostojanstvo, i čast žene. Stid je poput odjeće koja pokriva tijelo pa ukoliko bi je njen vlasnik ostavio ukazalo bi se ono što treba biti skriveno, a otkrivanje onoga što treba biti pokriveno je od ružnih osobina.

19. Traženje oprosta

Zbog traženja oprosta Allah briše grijeha. Rekao je Uzvišeni:

I za one koji se, kada grijeh počine ili kad se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijeha svoje zamole – a ko će

---

³³⁷ Buhari – poglavje o lijepom ponašanju (6117), Muslim – poglavje o vjerovanju (37).

³³⁸ Buhari – poglavje o vjerovjesnicima (3483),

³³⁹ Iz knjige Rijadu-s- Salihin

³⁴⁰ Buhari – poglavje o lijepom ponašanju (6119), Muslim – poglavje o vrlinama (2320).

oprostiti grijeho ako ne Allah? – i koji svjesno u grijehu ne ustraju.³⁴¹

Onaj ko kakvo zlo učini ili se prema sebi ogriješi pa poslije zamoli Allaha da mu oprosti – naći će da Allah prašta i da je milostiv.³⁴²

Od Zejda r.a. sluge Poslanika a.s. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “**Ko kaze: Estagfirullahellezi la ilah illa huvel-hajjul-kajjumu ve etubu ilejh..** (Trazim oprosta od Allaha osim Koga drugog boga nema, Zivog i Vjecnog i Njemu se kajem) grijesi ce mu biti oprosteni,pa makar i da je pobjegao sa bojnog polja.”³⁴³

Od Enesa r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao da je Allah Uzvišeni rekao: “”**O sine Ademov! Kad god Me pozoveš i ponadaš Mi se, Ja ču ti sve oprostiti i na to se neću osvrtati.** O sine Ademov, i da tvoji grijesi budu toliki da dosegnu nebesa, a da Mi poslije toga dodeš tražeći oprost, oprostio bih ti i na to se ne bih osvrtao. **O sine Ademov i da mi dodeš sa grijesima koji bi Zemlju ispunili, ali da Mi druga ne pripšeš, Ja bih te dočekao sa Zemljom punom oprosta.**”³⁴⁴

Istigfar (traženje oprosta) čini dušu nesebičnom i čisti je, a iz srca uklanja prljavštinu. Odavno je rečeno da onaj ko traži oprost za grijeh kao da ga nije ni počinio. Gedano sa aspekta koristi za dušu istigfarom se zasluzuju blagodati i uvećava se nafaka. Uzvišeni govoreći o Nuhu a.s. kaže da je on svome narodu govorio i obećavao sljedeće:

---

³⁴¹ Alu Imran 135.

³⁴² An-Nisa' 110.

³⁴³ Hadis je sahih, a bilježe ga Ebu Davud – poglavljje o namazu (1517) i Tirmizi – poglavljje o dovama (3577).

³⁴⁴ Tirmizi – poglavljje o dovama (3540).

I govorio: 'Tražite od Gospodara svoga oprost jer On, doista, mnogo prašta;

On će vam kišu obilnu slati

i pomoći će vas imanjima i sinovima, i daće vam bašće, i rijeke će vam dati.³⁴⁵

Našem Poslaniku a.s. je naređeno da traži oprost za sebe i vjernike pa kaže Uzvišeni Allah:

Traži oprosta za svoje grijeha i za vjernike i za vjernice!³⁴⁶

Al-Agar Al-Muzni r.a. prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: "Doista ja osjećam svoje srce (zbog zaborava i nemara činjenja zikra, koji treba biti neprekidan) pa zatražim oprost od Allaha i po sto puta dnevno."³⁴⁷

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je čuo Allahovog poslanika a.s. kako kaže: "Tako mi Allaha, ja molim Allaha za oprost i kajem Mu se i više od sedamdeset puta na dan."³⁴⁸

Ibn Omer r.a. je rekao: "Brojali smo da je Allahov poslanik a.s. na jednom sijelo po sto puta govorio "Gospodaru oprosti mi, ja ti se kajem, doista si Ti onaj koji prima i upućuje na pokajanje i koji je Milostiv."³⁴⁹

Naređeno je Poslaniku a.s. da traži oprosta naročito prije smrti pa kaže Uzvišeni:

Ti veličaj Gospodara svoga hvaleći Ga i moli Ga da ti oprosti,
On je uvijek pokajanje primao.³⁵⁰

---

³⁴⁵ Nuh 10-12.

³⁴⁶ Muhammad 19.

³⁴⁷ Muslim – poglavljje o zikri i dovi (2702).

³⁴⁸ Buhari – poglavljje o dovama (6307).

³⁴⁹ Bilježe ga Ebu Davud i Tirmizi.

³⁵⁰ An-Nasr 3.

U tom smislu se prenosi da je Aiša r.a. rekla: “Allahov poslanik a.s. je pred smrt najčešće izgovarao “subhanke ve bi hamdike, estagfiruke ve etubu ilejk” (Slavljen neka s ii Hvaljen, molim Te za oprost i kajem Ti se Gospodaru).”³⁵¹

Istigfar (traženje oprosta za grijeha) otklanja brigu i pribavlja opskrbu. Od Ibn Abbasa se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Ko stalno traži oprosta Allah će mu dati izlaz iz svake situacije i brige i opskrbiće ga odakle se i ne nada.”³⁵²

Allah voli one koji traže oprost za svoje grijeha pa kaže:

I zamoli oprost od Allaha – Allah, uistinu, prašta i samilostan je.³⁵³

Od Ebu Hurejre r.a. se prenosi da je Allahov poslanik a.s. rekao: “Tako mi Onoga u Čijoj je ruci moja duša, kad vi ne biste griješili Allah, dž.š., bi vas uklonio, a doveo neki drugi narod koji bi grijeošio pa se kajao, pa im On praštao.”³⁵⁴

Allah Uzvišeni je obećao vjernicima džennetske bašće i blagodati pa kaže:

Oni koji se budu Allaha bojali i grijeha klonili imaće u Gospodara svoga džennetske bašće, kroz koje će rijeke teći, u njima će vječno boraviti, i čiste žene, i Allahovu naklonost.³⁵⁵

Opisujući vjernike kaže Uzvišeni:

I koji se budu u posljednjim satima noći za oprost molili.³⁵⁶

---

³⁵¹ Buhar – poglavlj o tumačenju Kur'ana (4968), Muslim – poglavlj o namazu (484).

³⁵² Šejh Albani ga smatra slabim – „Tergib“ 268/2.

³⁵³ An-Nisa' 106.

³⁵⁴ Muslim – poglavlj o pokajanju (2749).

³⁵⁵ Alu Imran 15.

³⁵⁶ Alu Imran 17.

Prethodne narode je Allah kažnjavao još na dunjaluku ukoliko ne bi vjerovali u svoje poslanike, a kao milost prema našem ummetu (sljedbenicima Muhammeda a.s.) Allah nas neće kazniti sve dok je Muhammed a.s. među nama, a nakon njegove smrti Allah će odgađati kazno sve dok Mu se iskreno kajemo i molimo za oprost. Rekao je Uzvišeni Allah:

Allah ih nije kaznio, jer si ti među njima bio; i Allah ih neće kazniti sve dok neki od njih mole da im se oprosti.³⁵⁷

Onaj ko redovno uči sejjidul-istigfar čvrsto vjerujući u njega pa umre tog dana ili noći biće od stanovnika dženneta. Šeddad ibn Evs, r.a., prenosi da je Vjerovjesnik, s.a.v.s., rekao: “Najbolji način traženja oprosta za grijeha jeste da kažeš: Allahu mme ente Rabbi la ilahe illa ente, halakteni ve ene abduke ve ene ala ahdi ke ve va'dike mesteta'tu. Euzu bike min šerri ma sana'tu. Ebu'u leke bi ni'metike alejje ve ebu'u bi zenbi fagfirli, feinnehu la jagfiru-z-zunube illa ente. (O moj Bože! Ti Si moj Gospodar Uzdržavatelj! Nema boga osim Tebe. Ti Si me stvorio i ja sam Tvoj rob. Utječem se Tebi od zla kojeg sam počinio. Priznajem Tvoju blagodat prema meni, i priznajem grijeha svoje. Zato, samo od Tebe molim oprost grijeha, pa mi ih oprosti, jer niko, zaista, osim Tebe ne može grijeha oprostiti.” On je još rekao: “Onaj koji ovako moli u toku dana, s čvrstom vjerom u to, i umre prije nego što omrkne toga dana, on je jedan od stanovnika Dženneta. I onaj koji ovako moli u toku noći, s čvrstom vjerom u to, i umre prije nego što osvane naredni dan, on je jedan od stanovnika Dženneta.”³⁵⁸

Sevban r.a. kaže: “Kada bi Allahov poslanik a.s. završio sa namazom tri puta bi tražio oprost. Pitali su Evzaija jednog od

---

³⁵⁷ Al-Anfal 33.

³⁵⁸ Buhari – poglavlj o dovama (6306), Tirmizi – poglavlj o dovama (3393).

prenosilaca hadisa na koji način je Poslanik a.s. to činio pa je on rekao: “Govorio bi estagfirullah, estagfirullah – Allahu molim Te za oprost.”³⁵⁹ Ovo da bi se namaz očistio od nemara i krnjavosti.

Gospodaru naš, molimo Te za oprost i kajemo Ti se za naše manjkavosti, nemar, zaborav i greške.

Amin.

---

³⁵⁹ Muslim – poglavlje o džamijama (591).

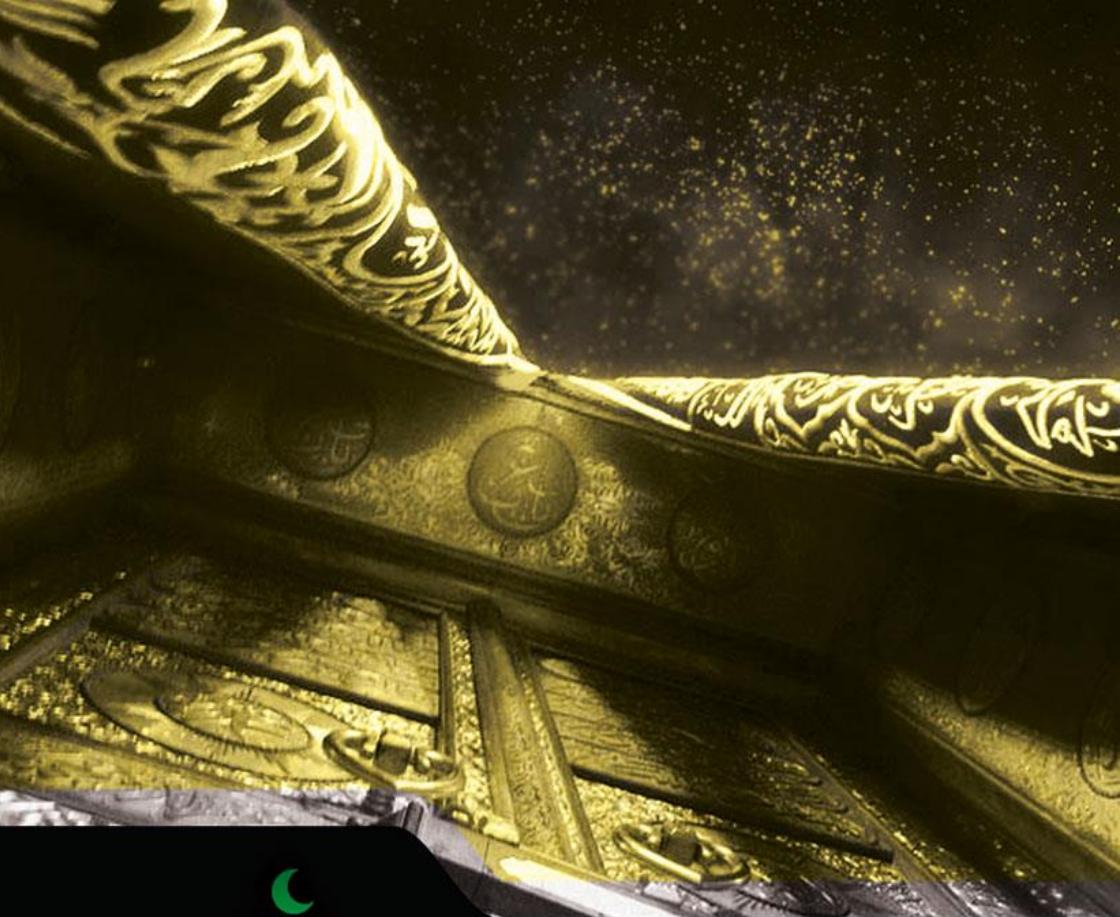
ZAKLJUČAK

Na kraju, molim Allaha da nas poduči onome što ne znamo i da se okoristimo onim što čemu nas je podučio. Doista je On plemenit i velikodušan. Naša posljednja dova je HVALA ALLAHU, GOSPODARU SVJETOVA. Neka je je selam na poslanike. Allahu smiluj se našem miljeniku Muhammedu i neka su na njega najpotpuniji salavati i salami, na njegovu porodicu i sve ashabe.

Ovim je knjiga završena, Allahu pripada sva hvala...

www.islamland.com

ISLAM LAND

GROW GOODNESS BY YOUR HAND

EXPLORE ISLAM IN ALL LANGUAGES

WWW.ISLAMLAND.COM